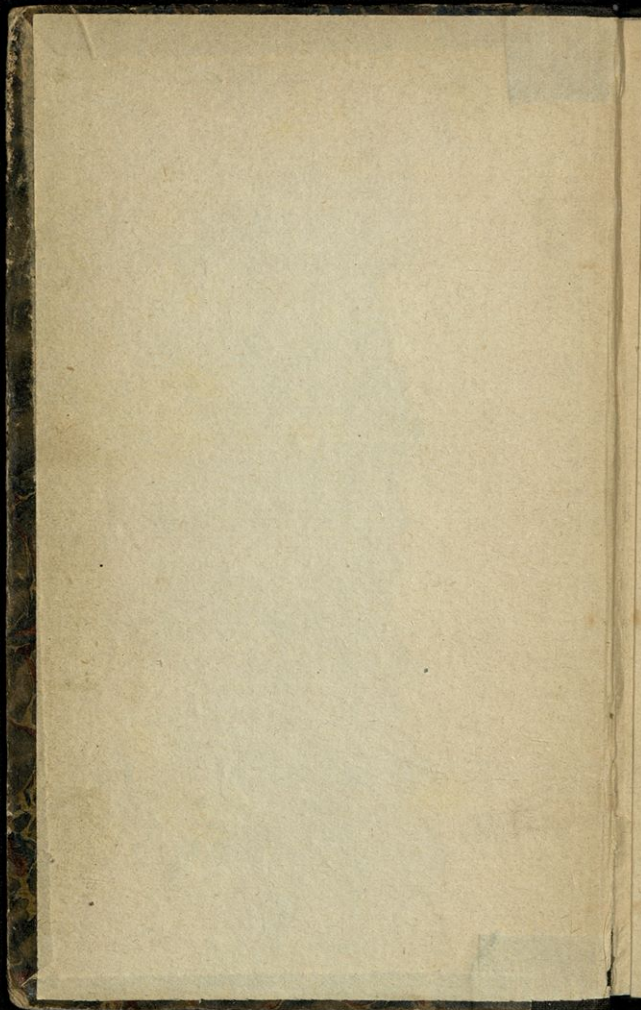
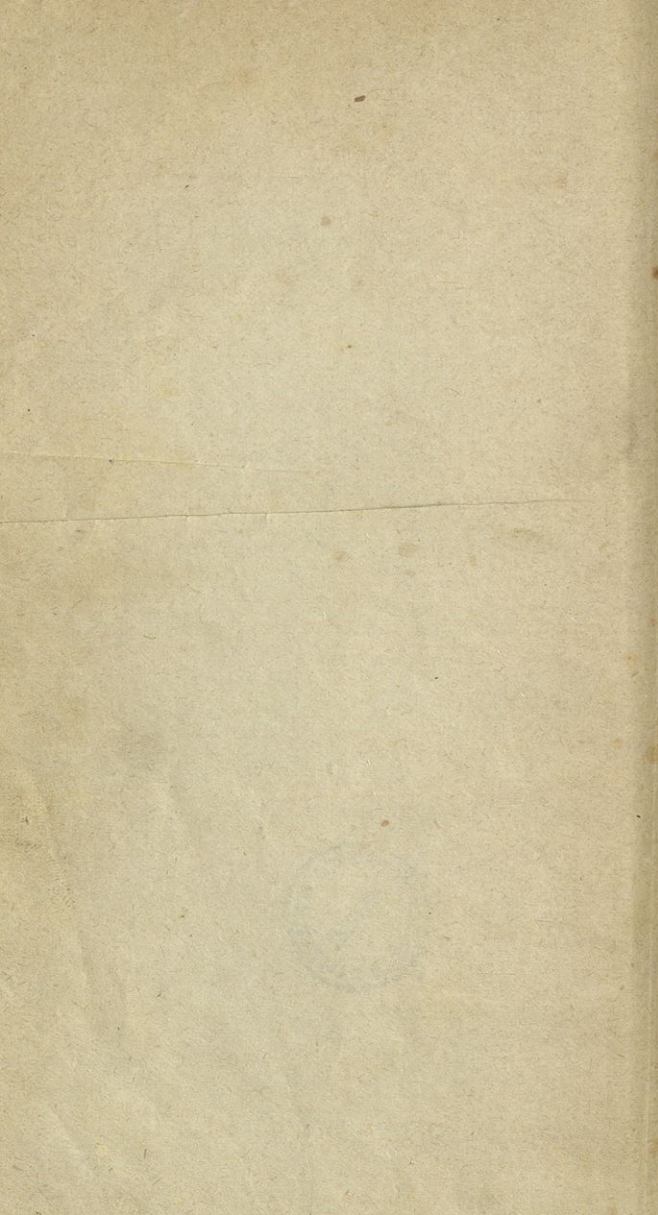

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

280354

Okrajna učiteljska bukvarnica.

UTOPLJENGI

ali

potovanje

Kratkočasna in povest.

Poslovenil

M. Ravnikar Poženčan.

Na svitlo dala:

družba sv. Mohora.

Z dovoljenjem visokočast. Kerškega škofijstva.

V Celovcu 1867.

Natisnil Ferd. žl. Kleinmayr.

280354

2687

280354

1387/1948

N 1330/1976

I. Poglavje.

Arhangel.

Kdor pred seboj razvije zemljevid evropske Rusije, vidi na severji nekoliko proti jutru nagnjeno Arhangelško deželo, ki jo obdaja Belo in Severno morje, katero je oddelek Ledenega morja.

Lega tega kraja kaže, da spada k merzlim evropskim pokrajinam in da je zemlja zeló nerodovitna. Zima je tam dolga in ostra; najkrajši dnevi so samo po tri ure, in za njimi nastopajo silno temne noči; še le mesca majnika se začnó potoki ledú iznebljevati, ki je pokriva od kimovca sem.

Brez pomoči severnih jelenov, s katero drago živaljo je previdnost Božja te kraje obdarovala, bi prebivavci skoraj nič ne imeli, ob čemur bi v tako dolgi zimi živeli. Ob kratkem poletji je obilni ribji lov in prodaja kož divjih živali največi prihodek te dežele.

Tudi naselnikov tega kraja, ki nima manj ko 16.226 štirivoglatih milj, ni več ko 260.000 duš, med katerimi je najti kacih 3000 laponskih in samojedskih družin.

Arhangel ali Šent-Mihael, poglavitno mesto te dežele, stoji v močvirnem kraju na Dvini. Mesto je večidel leseno in šteje 15.000 prebivavcev. Tu je velika zaloga za kupčijo s Sibirijo, in luka (barkostaja) je po imenitnosti druga v ruskem cesarstvu. To luko obiskuje veliko število holandskih, angleških in nemških bark, ki jih privabi sem kupčija s kožuhovino, z rudami in z lesom za barke. Tukaj ostajajo barke, ki gredó na lov morskih

somov na Ostrovid ali Špicbergen in na Novajo Zemljo. Tukaj je posebna ladjenica za tesanje in oboroževanje vojsknihi bark. Ta okoliščina razodéva, kako je precej veliko mesto na tako nerodovitnem pobrežji nastalo, in kako prebivavci tam dobivajo živež in bogastvo, kjer so primorani vse od drugot dobiti, še celó žito za živež.

II. Poglavje.

Oča Ozarov in sin Aleš.

V tem mestu je pred štirdesetimi leti živel pošten in pobožen kupec; vse ga je spoštovalo. Njegova pamet in poštenost ste mu pomogli do precej velicega bogastva, kterega si je bil z obširno kupčijo pridobil.

Juri Ozarov — tako mu je bilo ime — je imel edinega sina, na kterega je stavil vse svoje zaupanje. Ta mladeneč je kazal na vse strani prav lepih čednosti. Bilo mu je ime Aleš.

Oča ga je dal učiti mnogih vednosti, ki delajo dobrega kupca. Akoravno bi bil mogel svojemu sinu priskerbeti žlahtnejšo obertnijo, vendar je hotel, naj bo kakor on kupec, naj zviša in osreči kupčijsko hišo, ki jo je imel po svojem očetu, kakor jo je on zvikašal in osrečil. Ti pošteni starši so verh tega močno skerbeli sinu vdihniti strah Božji, ljubezen do bližnjega in spoštovanje do postav domače dežele.

III. Poglavje.

Bratov sin Ivan.

Aleš je imel kmalo tovarša v očetovski hiši. Ozarov je imel edinega brata, ki je bil po smerti zapustil sina Ivana. Ta je bil toliko bolj milovanja vreden, ker je bil še ubogo dete mater zgubil.

Kakor je Ozarov pred očeta ljubil, tako je zdaj ljubil sina; dobrotnik mu je hotel biti, vzal ga je na svoj dom in ga z Alešem odgojil.

Ivan je bil dober deček, zmeraj dobre volje. Ves vnet je hodil delat in pri vsacem delu je kazal pripravnost, ktere bi ne bil kmalo kdo pričakoval od dečka pri tej starosti.

Ko je pa svojo nalogo končal, ni nobenega vtiska dalj časa ohranil in najzoperniši nasledki so mu kmalo zginili iz spomina. Svarjenje ga je večkrat do solz ganilo, nikoli ni kaj hudobnega nalašč storil; pa ta vtis je naglo zginil in naš nespametnež se je kmalo zapletel v nove bedarije, ne pomislivši, kaj utegne zopernega iz tega priti za druge in za-nj. Njegova vneta delavnost ga je spravila v nektero nespremišljeno početje, ki mu je dostikrat nejevoljo napravilo; toda ta ni dalje terpela, ko znamenja občutnosti, ki so mu jo napravila opominjevanja staršev. Reči tudi moramo, da je ljubeznjiva dobrovoljnost njegovega svojstva naklonila mu k dobremu preveliko prizanašljivost, da mu je lehkota pri delu dala veliko prostosti. Pa namesto da bi bili tega nepokojnega in delavnega duha zdravili in napeljevali na koristna opravila, so se njegovim bedarijam še smejali in njegove bedarije zagovarjali. Njegovo čudno nagnjenje do raztresenosti je bilo le čedalje večje, in Aleš ga je kmalo posnemal.

IV. Poglavlje.

Posebna ljubezen do mornarstva.

Ozarov je bil svojega sina za kupčijstvo odločil in ga v ta namen odgojeval. Ivan je bil ravno za to oskerbljevan; toda bolj mu je dišala luka ko stričevi magazini. Z mornarji se pečati, to ga je najbolj veselilo. Pazno je poslušal njih pripovedovavke, kako daleč in v kterih nevarnostih so popotovali, popisovanja morij, ki so je prebrodili, dežel, kamor so bili prišli in nevarnosti, v kterih so bili. Večkrat je šel na barke, in si dal vse na tanko razložiti; znanil se je z opravili barknega mornarja,

namestnika in glavarja, in kazal nepremagljivo nagnjenje za daljna popotovanja. Naš mladeneč je tudi skerbel Alešu razodeti svojo posebno ljubezen do mornarstva; večkrat in vneto mu je govoril o navadah in šegah tujih dežel, o pridu, ki ga nese mornarstvo tako na tanko, da je Aleš brez vedosti s časom sam prišel ob veselje do kupčije svojega očeta, in se prepustil ravno tistim naklepom, ki jih je rodila domišljavost klatoviteškega bratranca. Toliko premore izgled in beseda pri mladih ljudéh! Oni pregledujejo reči le od lepše strani, ktera se jim ponuja. Za nje se vnamejo brez ozira na nevarnosti in težave, dokler jim skušnja oči ne odpre in jim ne zbudí v sercu bridek kes in žalost, da niso slušali svetov modrih in razumnih ljudi.

Oče Ozarov je kmalo zapazil, da njegovega sina kupčija nič več ne veseli. Rad bi bil vedel, za kateri stan mu serce bije; in Aleš, ki očetu ni ničesa prikrival, ta mu je kmalo obstal, da ima največe veselje do mornarstva, da bi mogel priti v najdaljne kraje. Oče, kot razumen mož, ta se je varoval z osornostjo po robu staviti se sinovim željam. Samo nevarnosti in neprijetnosti, ki so z nevarnim mornarskim stanom sklenjene, stavil mu je pred oči in mu je popisoval prednosti stanú, v katerem so si s pošteno lehkoto Ozarovi spredniki ž njim vred spoštovanje vseh someščanov pridobili.

K nesreči je prišel Aleš ob mater nekaj časa potlej, ko je bil bratranec k hiši prišel. Ko bi bila ona živela, gotovo bi se ne bil mogel ustavljati sladkemu prigovarjanju, ljubljene matere. Mati veliko premore nad duhom dobro izrejenega otroka. Aleš, od Ivana podpihovan, je ostal vendar gluh očetovim besedam, in Ozarov je sklenil, poslati oba mladenča v šolo pomorskih kadetov v Petrogradu, ki je prestolno mesto velikega ruskega cesarstva.

V tej lepej napravi se mladi Rusi skerbno podučujejo v vseh mornarskih vednostih. Verh natoroznanskega in političnega zemljopisa, matematike, zvezdoznanstva in pomorskega stavbništva učé se tam tudi mehanike, prirodopisja in tujih jezikov. Ozarov je menil, da bodo te različne vednosti prav koristne sinu, morda bode celó svoj namen popustil; on je mislil, da bo za Aleša, ki se je v očetovski hiši morda premehko držal, dobro med tujci živeti, kjer mu bo treba samemu svoje potrebe oskerbljevati in nad svojim vedenjem čuvati, kar bo boljše njegov značaj obdelalo.

V. Poglavje.

Petrograd.

Ozarov sam je peljal oba mladenča v Petrograd. Poglavitno mesto jima je kazalo toliko čudnih reči, da se nista mogla naveličati jih občudovati. Lega tega mesta, ki ga je car Peter Veliki zidal ob začetku osemnajstega stoletja na pobrezji Neve, z mnogimi dvori, ki so iz kanna ali opeke, je naša dva mladenča močno v začudenje pripravila, ker še nista družega videla kot revne lesene kočé.

Pod Ozarovim vodstvom sta na tanko pregledala mnogo mestnih posebnosti, pred vsem drugim dični dvor admiralstva z zlato turnsko veršino, ki je iz vseh krajev mesta videti; velike magazine in tesarnice bark, od koder skoraj pod cesarjeva okna spuščajo barke visocega oklepa; cerkev Kazansko po načertu svetega Petra v Rimu zidano; dvor eremitažo, kjer je cesarica Katarina II. rada prebivala. Pokazali so jima najdražo zbirko demantov, kar jih je na svetu, in med družimi enega v debelosti golobjega jajca; lepo zbirko svetinj in knjižnico cesarja samega, potlej prelepí poletni vert z okrižjem, ki je izverstno delo; cerkev Izaka s stebri iz granita, ki so vsak iz enega kosa

po 52 čevljev visoki in 4 čevlje in pol črez sredo debeli; bronasto podobo Petra Velicega, ktera ima za stalo silen kos skale itd. Obiskali so tudi Gostinjoj dvor, silno veliko sejmišče z dvojim nadstropjem, kjer je kupec pri kupcu po celi dolgi ulici; terdnjavo, kjer kujejo mnoge zlate in sreberne dnarje; cerkev svetega Petra in Pavla, kjer so prelepa pokopališča Petra Velicega in Katarine; v tej cerkvi so tudi obešena vojaška znamenja zmage, ki so jih Rusi dobili in zavoljo pomajnkajna prostora niso mogla v Kazanski cerkvi spravljena biti.

Šli so na desno pobrežje Neve gledat lesene hišice, podobne izbi ubozega kmeta, ki jo je Peter sam naredil leta 1703; od toč je čuval nad napredovanjem svojega novegamesta. Na dvorišču te hišice je majhena šijupka - lastnoročno delo velicega moža. Ko so pregledali borso, dvor vladajočega starašinstva in kosarne cesarske straže, vernili so se po velikem angleškem obrežji, ki je delo vredno starega Rima, v akademijo vednosti in umetnosti, kjer je komaj cel dan zadosti, da se po verhu pregleda nezmerno bogastvo, ki je v natoroznanskih in umetniških zbirkah. Vse te čudne stvari so naša mladenča tako zavzele, da sta kmalo pozabila svoje rojstno mesto, in da nista družega mislila kot vživati to, kar sta imela pred očmi.

VI. Poglavje.

Stanovanje med kadetskim zborom.

Dobri oče Ozarov je živo opominjal Aleša in Ivana, ko sta v kadetsko šolo stopila, da naj zvesto spolnujeta dolžnosti, in sosebno jima je priporočal strah Božji in pobožnost.

„Začetek modrosti je strah Božji“, jima je rekel. „Kar koli se moreta s pridnostjo pri delu tu naučiti, to bo imelo le vrednost, če bosta to na vero in lepo zaderžanje obračala. Modrost prebiva le v čistih

dušah, in vidva bosta le toliko v resnici čislanja vredna, kolikor bode pobožnost in krepost vajna dela vodila. Nič ne pomaga izurjenemu in modremu biti, če ni zraven strahú Božjega in ljubezni do njegovih zapovedi. Razumnost in znanje je brez teh dveh lepih čednosti bolj škodljivo kot koristno.“

Oba mladenča so pri teh besedah solze polile; spoštljivo sta sprejela očetov blagoslov in iz dna serca obljubila, zmeraj v spominu ohraniti njegove modre nauke.

Ozarov je Ivana še posebej opominjal, da bi skerbno berzdal svojo prirojeno lehkomiselnost; le s koristnimi rečmi se ima pečati, da ne zagrezne v napake, ktere bi ga v pogubo peljale. Priporočal jima je, vedno drug družemu pomagati; potlej pa se je z žalostnim srcem poslovil in ju izročil Božjemu varstvu. Ivan se je bil pridno začel vednosti učiti, ktere bi ga pripravnišega storile pri opravilih, kterih se je hotel prijeti; in da-si ravno je ta gorečnost s časom nekoliko omerznila, vendar je njegova srečna pripravnost storila, da se je tudi pri malem delu zmeraj med svojimi tovarši odlikoval, ki ga zato niso nič manj ljubili, ker je imel dobre lastnosti. Njegove burke so ga v marsikaj napačnega zapeljale; toda njegovi tovarši so mu radi odpustili, in celó njegovi učeniki ga niso ostro kaznovali, ker niso v tem družega zagledali kot nepremišljenost, ker na vse druge strani je bil on posebno izversten rejenec.

Aleš ni tako napredoval; ker je bil pa mlad in delaven človek in dobrega značaja, zato so ga sploh čislali. S svojimi posebnimi talenti in z živahnostjo duha je Ivan pri Alešu veliko veljavo zadobil, da je bil ta kmalo od svojega bratranca skor popolnoma odvisen; Ivanova volja je bila njegova volja. Da-si ravno ga Ivan po svojej natornej dobrotljivosti ni nikoli zvodil, vendar lehkomiselnost le-tega ni bila brez zopernosti za bratranca, ki je bil vaje

ravnati po Ivanovem navdihnjenji. Koliko je torej mladosti ležeče si s premislekom izbrati tiste, s katerimi se pečá! Gibčnost značaja in gorečnost za posnemanje, ki jej je lastna, ta jo večkrat izpostavi velikim nevarnostim, ko se znajde v dotiki z drugimi mladenči, katerih krepost nima dobro uterjenih pravil.

Aleš in Ivan sta se bila v treh letih v mornarstvu dobro izučila, da bi bila mogla s pridom opravljati razna opravila na ladiji. Previdena z dobrimi spričbami šolskih vodjev sta se vernila v Arhangel.

Veliko veselje je bilo za Ozarova, da je mogel spet objeti sina, ki je bil zrasel velik in zal mladenec, na duhu s koristnimi in mnogoverstnimi znanostmi ozaljšan. Tudi je bil zadovoljen z Ivanom, čigar napredek je bil presladko povračilo skerbi, ki jo je za-nj imel. Mladenča sta bila od svoje strani prav srečna, ko sta videla eden svojega ljubega očeta, drugi svojega strica in dobrotnika. Ozarov je dal našima mladenčema nekatere tedne počitka. Dobro sta si jih bila zaslužila s težavnimi deli, katerim sta se morala podvreči, da sta s pridom prestala zadnje preskušnje, s katerimi se končá tečaj viših učenosti.

VII. Poglavje.

Angleška barka.

Aleš in Ivan sta bila vsak dan nekatere ure v luki in na barkah. Vselej sta kaj novega našla za premišljevanje, ker mnogi narodje pridejo v Arhangel h kraju; njih barke pa imajo mnogo različnosti, bodi si že pri notranjem gospodarstvu, ali pri vižanji ljudstva, ali tudi pri vozilu. Posebno sta naša mladenča angleške barke obiskovala. Lepota in terdnoba v napravi bark tega naroda, hitrost njih hoje, red in pravilnost, ki je v barkah, izurjenost mornarjev

— vse je nju paznost na-se vleklo. Želja ju je bila obšla, mornarsko življenje s popotovanjem na angleški barki začeti. Ivan je pričakoval, da bo ob kratkem dobil službo na kaki ruski barki. Aleša bi bil oče rajši videl pri kupčiji rabiti svoje pridobljene znanosti; težko ga je gledal pri stanovitnej želji za mornarskim življenjem. Nektereokrat se je kazalo, kakor bi mladenec v svojem sklepu omahoval, pa kmalo je Ivan spet pri njem vso veljavo zadobil.

VIII. Poglavlje.

Popotovanje zavoljo izuajdeb v tečajnih (polarnih) krajih.

Med tem časom sta se mladenča seznanila z nekim angleškim glavarjem, čegar barka je na zapiku stala. Ta je bil poseben mornar, ki je skoraj vsa morja že obrodaril in marsiktere koristne reči skusil. Njegova terdno narejena barka je bila previdena z vsem za popotovanje v tečajne kraje.

Niso na tanko poznali in še zdaj se ne vé, kakovi so mejniki polnočne Azije in Amerike; in mnogi učeni so že skušali zvedeti, ali se velik kraj razteza okoli tečaja, ki se dotika v zahodu polnočne Amerike in na vzhodu Nove Sibirije, ali če je Amerika popolnoma odločena od tega kraja. Trudili so se znajti prehodišče, ktero bi skoz polnočni zahod peljalo od atlanškega morja v Tiho morje, ali vsaj kako vozno pot okoli polnočne Azije čez Behringovo morje. Odgovor na to vprašanje je tako tehten, da je angleška vlada prvi barki, ktera bi po tej poti v Tiho morje prišla, obljubila dati 20.000 funtov šterlingov (50.000 gld.) in 5000 funtov šterlingov (125.000 gld.) tistemu, kdor bi do severnega tečaja prišel ali pa še dalje.

Doslej so brodniki vseh narodov zastonj tega prehoda poskušali, cilja niso dosegli. Dozdaj se

kaže po zadnji ruski preiskavi leta 1833, da Azija ne dosega Amerike v severji.

IX. Poglavlje.

Zapeljivost.

Zbujen po veliki obljudi, o kateri smo ravno kar govorili, sklenil je angleški barkador lotiti se tega podvzetja in večkrat je o tem z našima mladenčema govoril. Ta mož je bil zgovoren, moder in skušen. Tudi Aleš in Ivan sta sklenila to pot ž njim storiti in serčno rad ju je sprejel.

Ena reč ju je vendar motila, to je Ozarovo privoljenje, in zdaj je bil ravno kar iz doma odšel na dolgo pot po svoji kupčiji. Pa mudilo se je, ker angleški glavar je čakal le ugodnega vetra, da bi odrinil. Ker mu je bilo veliko ležeče na teh dveh mladenčih, zlasti pa na Ivanu, od kterega serčnosti in pripravnosti si je veliko dobička obetal, prizadjal si je vse, da bi ju pregovoril, da naj nikar ne čakata odgovora očeta Ozarova. Ni ga bilo sram se poslužiti vse veljavnosti, kar je je premogel, da bi zapletel v svarljivo reč dva mladenča, ki sta komaj iz otroških let prišla. Rekel jima je, da bode popotovanje komaj tri mesce terpelo, da bosta svoje ime jako poslavlila, in da jima bo dal velik del od angleške vlade obljubljenega plačila, in kakošna bode Ozarova zadovoljnost! Odškodovala ga bode za lahke skerb, ki mu jo bosta napravila.

Ivana zapeljati ni bilo toliko besedí treba. Aleš je še omecoval; vest mu je rekla, da hudo dela; toda Ivanovo in glavarjevo prijazno pregovarjanje je lahko njegovo sumnjo premagalo. In glej, naša dva vertoglavca sta se slepo podala tujemu zvijačniku. Šla sta in Ozarovu pustila pismo, v kterem sta na tanko popisala vse posebne vzroke, ki jima jih daje zvijačni glavar; očetu pravita, da

nista hotela priložnosti zamuditi, pričeti mornarstvo pod tako imenitnim mornarjem, kakor je glavar barke Junone; da bi bila rada Ozarovo dovoljenje dosegla, pa veter nikogar ne čaka, in sicer imata v prav kratkem času se verniti. Z eno besedo, odšla sta. Bog hotel, da bi se jima ne bilo kmalo kesati zavoljo nju nepremišljenega početja!

X. Poglavje.

Začetek popotovanja.

Naša mladenča imata pred očmi samo nezmerno morje in nebo brez oblakov. Z neko grozo sta se poslovila od rojstne zemlje; vendar novost nju stanovanja, različne reči, ki sta jih na barki našla, neki nered, ki se kaže perve trenutke, ko odrinejo — to vse je nju misli odvernilo od tega, kar sta ravno zdaj zapustila. Zdaj je bilo čas v djanji izpeljevati, kar sta se v kadetskem zboru učila.

Barkino moštvo je štelu štir in trideset močnih in serčnih mornarjev. Red in najnatančnija snaga je bila na barki; vsako povelje je bilo urno in umetno izpeljevano. Glavarju se ni nič tožilo, in on je kazal vso razumnost in pridnost, kar je je imel; dober pa oster je s svojimi podložnimi po pravici ravnal, in skerbil za njih živež in zdravje; pa zahteval je tudi, da so na tanko svoje dolžnosti izpolnjevali od prvega do zadnjega mornarja. In ko so se vsi njegovi ljudje popolnoma na njegovo mornarsko znanost zanesli, ni bilo nikoli najmanjšega godernjanja. Z našima mladenčema je dobrotljivo ravnal in ničesar ni v nemar pustil, da bi njuno mornarsko odgojenje zverševat. Česar nista dobro umela, to je jima razlagal; vadil ju je v načertovanji zemljevidov in v zvezdoglednih računih; naznanjal jima mnoge klečeti, na ktere je zadel ob svojih mnozih potih, in pripomočke, ki se jih je posluževal, da bi jih odstranil. Sicer ju je obložil zaporedoma z

vsemi mornarskimi opravili od najmanjšega fanta do glavarja; z eno besedo, kazalo se je, da ju je hotel odškodovati kar mogoče za krivico, ki jima jo je storil z zavezo tega nevarnega početja brez dovoljenja očeta Ozarova.

XI. Poglavje.

Vest.

Aleša je v nepokoj spravljala misel, da oče ne bo njegovega popotovanja poterdil. Očital si je, da ni doma čakal svojega dobrega očeta ali vsaj njegovega pisma, katero bi mu bilo dalo na znanje njegovo misel. Sam pri sebi je večkrat rekel, da se popotovanje, pri tacih okolščinah začeto, ne more srečno iziti.

To premišljevanje je bilo glas vesti, tega ostrega sodnika, kterega nam je Bog dal za kažipota in sodnika nepristranskega, nad čegar opominjevanjem se utegnemo nekaj časa motiti, pa mu ne moremo uiti. Blagor mu, kdor vé poslušati njegovega ostrega pa prijaznega glasú; on utegne napak storiti, pa kesanje in odpuščanje mu celó ne bode odrečeno.

To premišljevanje je moralo pač pomanjšati veselje, ki si ga je Aleš iz svojega popotovanja obetal; nič ni prave zadovoljnosti, ko vest ni tiho.

Tudi Ivan ni bil Ozarovih dobrot popolnoma iz spomina spustil; tudi on si je to očital, kar Aleš; včasi so mu solze v oči stopile, pa kmalo se je njegov ferfravasti duh spet na druge misli obernal.

XII. Poglavje.

Novaja Zemlja.

Ker je najlepše vreme streglo našim veslarjem, prišla je barka brez nesreče na Novo Zemljo (Novajo zemljo). Ta dežela (ktere ni zameniti z otokom Nova Zemlja (Terre — Neuve), pri ustji reke Šent-Lovrenca) je odvisna od arhangelskega poglavarstva in

obsega 4255 štirvoglatah milj. Sestavljena je iz dveh velikih otokov Ledenega morja, razločenih od drugega sveta z morsko ožino Vajgac; enega od drugega pa loči ožina Matašnej. Ti otoki so nerodovitni ter brez ljudi. Po letu, ki terpi samo tri mesce, obiskujejo je Rusi, ki prihajajo tje na lov belih lisic, morskih telet in labudov. Svet je skoraj vedno s snegom pokrit, pod katerim je samo mahú in nekaj malega trave najti. Tri mesce v letu solnce ne vzhaja za te strašne kraje, in gosta tema se le po burjavi (severni svetlobi) nekoliko razkropí; mraza vse oterpne. Za nekako pobotanje terpi dan po letu ravno tako dolgo — tri mesce.

Dozdaj so le pribrežja teh otokov znana. Polnočna stran je z visocimi hribi pokrita. Poldanje pobrežje, najmanj nerodovitno, ponuja ribnate potoke, divjino in veliko tičev.

XIII. Poglavlje.

Ozarovova nezadovoljnost.

Ko je bil Ozarov pismo prejel, od kterega smo govorili, vernil se je hitro v Arhangel, kjer je upal s svojimi pomenki in svèti mladenča odverniti od njunega namena, če ne obá, tako vsaj Aleša, ki ga je zdaj kot drugikrat želel za predstojnika svoji kupčiji. Ivanove misli je pa stric že davno poznal, da bi si bil upal spremeniti njegovih namenov.

Ali močno se je zavzel, ko je domú prišel in našel pismo, ki mu je odhod sina oznanjevalo. Dobro je vedel, da se je Aleš zapeljati dal. Da-si ravno je poznal, koliko Ivan pri svojem bratrancu premore, vendar je pri vsem tem barkadorja krivega delal, da je bil njegov sin to sklenil; to ga je tudi strašilo, da sta mladenča v hudobne pestí prišla. Vendar ubogi oče si ni vedel drugače pomagati: Boga je prosil, naj ima usmiljenje z neumnežema, in da naj ju ne kaznuje z vso ostrostjo tistih, ki prelomijo

četrto zapoved Božjo: „Spoštuj očeta in mater“. Božja pravica se ni dala omečiti.

XIV. Poglavlje.

Dalje popotovanje.

Ko je Ozarov tako žaloval, med tem je barka šla svojo pot dalje in zmeraj dalje v Ledeno morje, ki pa mesca kresnika in malega serpana ne zasluži tega imena; zakaj solnce tačas ne zapusti oboka, in nastopi tedaj silna vročina. Naša mladenčca sta bila iz sebe, ko sta sama videla to prikazen, od ktere jima je šola pravila, da je in od kod da prihaja. Vedela sta resnico, da terpi v tečajnih krajih proti poletnemu solnčnemu obratu dan dva mesca in še več, ravno tako kakor ob zimskem solnčnem obratu temna noč ta del zemlje zavija.

Glavar se je bil v Arhangelu s kermarjem previdil, kateri je bil v teh krajih domá. Ta je bil skušen mornar, bolj znajden v djanstvu ko v teoriji, ki je bil po dolgi skušnji prav izurjen v svojih opravilih. Ker je bil mladenčema rojak, bil se je jima kmalo prikupil; za prijatelja sta si ga vzela in veliko naukov sta dobila od njegove stare skušenosti.

Med tem se je solnce začelo nagibati. Glavar je spoznal, da se zima bliža in mu je nemo-goče cilj popotovanja doseči; mislil je torej se v Arhangel verniti ali pa varno luko poiskati, kjer bi mogel s svojo barko prezimiti. Tudi kermar je bil te misli, da ni časa izgubljati za spolnjenje tega sklepa zavoljo silnih viharjev, ki v teh krajih razsajajo, ko se zima bliža.

XV. Poglavlje.

Vihar.

Silen vihar je prihrul iz južnega zahoda in gnal barko zmeraj dalje. Zastonj so netvegoma jadra

skup povili. Veter se je barke lotil kakor igrače in je tudi nekaj jadril polomil. Zdaj je bila vzdignjena silno visoko na penastih valovih, zdaj se je strašen prepad pod njo odperl, in zdelo se je, da se bo na dno prepada pogreznila. Najgostejša tma je skoraj brez prenehanja zavijala vse to zdraženo morje. Moštvo si je vse prizadjalo, da bi vihar premagalo, pa zastonj. Ko se je veter spreobernal, pihal je enako hudo in s seboj pripeljal leden mraz, ki je vsacega silil krov zapustiti in bežati v spodnji prostor, doli počakat konca tega strašnega viharja.

XVI. Poglavje.

Vestni zbadljeji.

Aleš in Ivan sedita v kotu svoje kolibe vsa v strahu. Vsak trenutek je nevarnost večja, in že tri dni vihar enako divjá. Nevarnosti, v katerih sta bila, sta si mislila mladenča kot pravične kazni za svojo nepokoršino in žalost, ki sta jo napravila Ozarovu.

„Oh zakaj“, pravi Aleš, „zakaj sva pozabila svojih dolžnosti? Ker sva nastopila to popotovanje brez očetovega privoljenja, zato stavi naju Bog v tako nevarnost. Oh kakšina obupnost bi bila za mojega očeta, če bi vedeli najin stan! In če pogineva, nikoli ne bodo zvedeli najine osode in kesanja.“

Ivan si je tudi grenko očital. Čutil je, s kako nehvaležnostjo je povračal svojemu stricu dobroto: zapustil ga je brez dovoljenja in zraven še njegovega sina napravil, da ga je v tem posnemal. On se je obtoževal, da je Aleša zapeljal; on je spoznal, da je njegovo obnašanje podžgalo Božjo jezo nad njima. Glavar je lahko uganil, kaj se v duhu mladenčev godi, in blezo je imel tudi on prenašati očitane vesti.

Iz teh otožnih misli je je zbudil tako silen pok, da so mislili, barka se je na tisoč kosov razletela. Vsak je bil strahú ves bled, in glavar je zavpil: „Bog nam pomagaj. Če nam on ne bo na strani stal, vsi bomo poginili.“ Zdaj je Ivana in Aleša vest še bolj pekla; komaj sta si upala Božjo milost na pomoč klicati; vendar sta pokleknila in goreče prosila dobrotljivega Boga, da bi jima prizanesel ter jih otel iz tako velike nesreče.

XVII. Poglavje.

Barka se v led zabode.

Iz silnih vdarcev, ki so se ob strani barke razlegali, je glavar kmalo sprevidil, da so jim vzrok silni ledeni kosovi, ki je valovi ob barko treskajo; in po pravici se je bal, da bi je ne sterli.

Ko je ravno svoje misli pripovedoval kermarju, prevagnil jih je en udarec, hujši mimo prejšnjih, ter je enega nad družega prekucnil. Barka se je silno vzdignila in zadnjič s silnim treskom nazaj padla, kakor bi se imelo vse razsaditi, kar je bilo stesanege. Potlej se je sama ob sebi stresla, se naprej pognala in zadnjič ostala nepremakljiva, ker je vihar strašno dervil in so valovi zmeraj silne kosove ledú na eno stran barke gnali.

Vsak je zdaj zavednost zgubil zunaj glavarja in kermarja; vsak je bil prepričan, da so ob klečet zadeli, in se bodo potopili. Glavar se je tudi tega bal, pa brihtnost in hladna kri ga niste zapustili, in sklenil je vse storiti, kar je mogoče, da se spravi iz tega obupnega stanú.

Spremljen od kermarja se je podal v spodnji prostor, da bi se prepričal, ali je podsek poškodovan in ali barka vodo zajema. K svojej velikej zadovoljnosti sta spoznala, da je ves ta del nepoškodovan. Ko sta zapazila, da se valovi z manjšo silo zaganjajo, mislila sta, da je veter potihnil; zupala sta si

na krov in videla nad seboj nebo z zvezdami. Vihar je bil nehal, le morje je bilo še močno nepokojno.

Pri svetlobi zvezd sta se mornarja prepričala, da barka ni priletela ob kako skalo, ampak da je nagnana na silno reč ledú, ki se vzdiguje iz dna morja; morje pa je vsak trenutek donášalo silne kosove ledú zoper barko.

Barka se je zmeraj bolj zasipala; vihar je polomil jadrila in jadra raztergal. Nemogoče je zbežati, sicer so pa v kraji, kjer celo ni prebivati. Zemljovidi so kazali blizo Ostrovida (Špicbergen), kjer dan ob tem času le nekaj ur terpí; mraz je bil silno občuten: vse to je mornarje obupne delalo. Eni so obžalovali, da se barka ni koj potopila, kar bi jih bilo z naglo smertjo rešilo hudega, katero jih je čakalo. Drugi morda ravno tako obupni, pa pobožniši so roke proti nebu povzdigovali in od ondot iskali zadobiti serčnost in kak žarek upanja.

Med zadnjimi je bil glavar. Ta človek, ki smo mu lepe lastnosti prilastovali, ni bil ob vso vero prišel. Spoznal je napako, katero je bil storil; pa zaupanje je imel na nezmerno dobrotljivost Gospoda, ki noče smerti grešnikove, ampak da se poboljša.

Taka vera podpira serčnost pobožnega v nesreči; on vé, da je osoda ljudi v roci Vsegamogočnega, da jim celó las ne pade z glave brez njegove vedosti, in da nikoli ne zapustí tistih, ki vse svoje zaupanje va-nj stavijo.

Aleš in Ivan, od otroških let zrejena v strahu Božjem, sta bila ravno teh misli. Tudi njima je glavar v zaupanji rekel, da je z Božjo pomočjó še en pripomoček, oteti se iz te hude zadrege, in mladenča sta bila več serčnost zadobila, ko so bila nju leta. Glavar je čutil, da ima v njih pomoč, na katero se more z vso gotovostjo zanašati v vsem, česar bi se za rešenje moštva lotil.

XVIII. Poglavlje.

Obup in zavednost.

Moštvo je bilo jako otožno, kar je njegovo moč ustavljalo. Sicer so bili ti ljudje trudni, zastradani in brez spanja. Zató jim je dal glavar, ko je bilo morje mirniše, napraviti dobro pojedino, potem jim je rekel počivat iti, med tem pa bo on sam na pripomočke mislil, da jih otme iz stiske. Dan se je zasvital in glavar je z dolgovidom skušal najti, ako ni blizo kak otok, ki so jih bili pred malo časom drugi mornarji našli, ki so bili presiljeni med mnogimi trudi in zatajevanji na njih prezimiti. Ko barka ni bila v poglavitnih delih nič poškodovana, zató je barkador sklenil posnemati svoje sprednike; on je menil, da ima za svoje ljudi dovolj živeža za čez zimo. Ko je bila nočna tema popolnoma prešla, zdelo se mu je, da od daleč vidi pečine, ki jih je lahko ločiti od ledenih gorá. Upanje ga je obšlo, in ko je Boga zahvalil, povedal je berž kermarju o svojej najdbi. Ko je le-ta spoznal resničnost glavarjevega mnenja, da utegne blizo kak otok ali terd svet biti, sklenili so nekaj ljudi iz barke preiskovat poslati, ali bi ne bilo kacega sledú stanovanja ali kake šupljine, kjer bi zamogli v zavetji biti in prezimiti.

Glavar je sklical svoje ljudi, ki so se bili z živežem in spanjem nekoliko poživili, ter jim je rekel: „Po vsej pravici morem soditi, da bomo blizo tukaj našli kak otok, kjer bomo zamogli prezimiti. Dosti živeža imamo še na barki, da bomo čakali ugodnega časa; če le vemo ga varovati in si po potrebi pritergati. Ko bo zima minula, dobimo gotovo pomoč od tod iti. Jaz bom poslal nekaj mož na preiskovanje, in ta čas, mislim, boste poterpežljivo in vdano čakali izida tega, kar bom poskusil za rešitev nas vseh.“

Mornarji so glavarju vsi radi obljubili pokoršino, ki je je k njih pridu zahteval. Spet so začeli upati in pričakovali so, da jih bo glavar iz stiske rešil, v kateri se znajdujejo. Aleš in Ivan sta bila tudi tega zaupanja in sta imela sicer več vzroka kot drugi pokojna biti, zato ko sta bila svojo osodo Bogu izročila in to daje veliko moč zoper pozemeljske nevarnosti. Ko je bil kermar potrebo razložil, iti iskat otoka, kjer bi imeli prezimiti, mislil je tudi, da najboljša in najgotoviša tovarša, ki bi si jih imel na to pot čez ledene ravnine pridružiti, bila bi naša mladenča; na nju pokoršino, serčnost in vdanost se zamore zanašati. Aleš in Ivan sta veselo to nevarno poslanstvo sprejela. Ne nevarnost pri plezanji na griče, ali med potjo čez ledene ravnine, ne terpljenje, ne mraz ni moglo v njih očéh toliko veljati, kakor dobrota svojim nesrečnim tovaršem k pridu biti. Sicer je bilo to dobro delo, ki so je hoteli storiti, in zanaprej so čutili, da je bo Bog blagoslovil pri njih početji. Tako je pobožen človek zmeraj pripravljen se v največe nevarnosti postaviti, če je to treba, ker ima skerb in navado se v varstvo Vsegamogočnega podati, kar človeka še enkrat tako močnega in serčnega napravi.

XIX. Poglavlje.

Odhod na otok.

Trije popotniki, toplo oblečeni, napravili so si na čevlje železne zarezke, da bi jim na ledu ne spodletovalo; previdili so se vsak z dobrim kožuhom ter z okovano palico. Verh tega so se oborožili s puško in sabljo; ob ledja so si obesili sekiro, vzeli so tudi obilno smodnika in krogelj s seboj; pa ne zoper sovražnike svoje enakosti, ampak zoper bele medvede, ki so v tem kraji celó divji in jako nevarni. Za živež so jim dali suharja, nasoljenega mesa za

tri dni in tudi sklenico žganja. Zadnjič so k vsemu temu dodjali daljnogled in več smolnatih bakelj.

Z glavarjem so se bili pogodili, da bodo veliko germado na verhu skale zakurili, kakor hitro na otok pridejo, in da jim bodo iz barke z enakim znamenjem odgovorili. Če bo kraj za prezimovanje ugoden; ali če bi tam vsaj kake jame našli, v kateri bi se dalo za silo prebivati, morali bi tri zažigavke (rakete), ki so jim je za to s seboj dali, pod nebo spustiti.

Tako napravljena sta Aleš in Ivan goreče molila in se pod kermarjevim vodstvom na pot podala pet ur pred dnevom. Sapa je bila mirna, luna v svojem prvem krajcu je obsvetljevala njih pot; ugodna je bila tudi svetloba zvezd, ktere so v tem kraju jako svetle. Mraz je bil oster, in morali so naglo hoditi.

Štiri ure so že hodili med največimi težavami. Samo zvezde na nebu so jim bile vodnice po ledenih ravninah polnih runjav. Dolge ovinke so morali delati, ogibati se nezamerznjenih vodnjakov, in v vednem strahu so bili pred belimi medvedi, zato so hodili, kar največ mogoče, blizo eden drugemu, da bi drug družemu pomagal. Trije popotni so zagledali ob jutranjem svitu črnkaste skale, in kmalo so prišli do otoka, ki se iz barke ni tako daleč zdel, ker se jim ni senjalo, kako je pot težavna. Aleš in Ivan sta bila tako vesela, da sta pokleknila in zemljo poljubila, ki jim je dala to pribežališče najti, kjer so menili konec terpljenja doseči. Oni si niso bili v svesti, koliko hudega jih še tukaj čaka.

XX. Poglavje.

Ostrovid ali Špicbergen.

To je s snegom pokrita dežela brez kacega drevesa ali germa, kjer bi moglo oko počiti; le semtertje so videti kaki ostanki razsedlih, od valov na breg verženih bark; strašno zračje, puščobna pla-

nota, dokler seže oko, in ta z golimi skalami predeljena, nobene žive stvari: vse je bilo krog njih mrtvo, še clo žalostnega krokarjevega krokanja ni bilo slišati, ki oživlja naše s snegom pokrito polje. Natora je stavila na ogled le pusto razdjava in smert. Vendar so se še srečne imenovali, da so bili na terdem svetu, med tem ko so bili njih tovarši še na barki v tolikanjih nevarnostih. Ko so se nekoliko počili, pravi jim kernar (in to je prav imel), da je ta dežela kos Ostrovida. Ker bodo naši popotniki dolgo v deželi, menimo, da je koristno, da te kraje nekoliko bolj popišemo.

Ostrovid obstoji iz enega velicega otoka in iz množice družih manjših. To je dežela najbolj v severji polnočnega polkrožja. Spoznavajo ga za del Amerike. Anglež Willoughby ga je najdel leta 1553. Leži pa med 25. in 45. stopnjo dolgosti, med 77. in 82. stopnjo širokosti.

Skupina otokov ima ime Špicbergen, po naše Ostrovid, ki je poln hribov in skal, s snegom pokritih. Deset mescev je tam zemlja zmerznjena več palcev globoko; in v nekterih krajih so tla le iz ledú, ki se nikoli ne staja, in so pokrita le z nekoliko palci zemlje, mahú in plezavek; tam ni skoraj družega rastja. Po letu tam ni treba človeku vročine terpeti.

Izmed vseh živali, ki so človeku koristne, nahaja se v tej zapuščenej deželi samo severni jelen, ki se po letu živi od trave, ktere nekoliko v dolih raste, kjer je zavetje pred severnimi in vzhodnimi sapami, po zimi pa od mahú, ki si ga izkoplje izpod snega. Morje okoli teh otokov je skoraj vse leto pokrito z debelim ledom, tako da se otoki vidijo obdani od nezmernega polja, namesto s travo in rožami z ledom in snegom pokritega.

Po letu, ko je morje prosto, najde se tam polno rib, in beli medvedje, volkovi in lisice, ki so ob

krajih, dobé tu dosti živeža. Po zimi gredó dalje po deželi in so silno nevarni. Tudi je tu morskih krav, morskih psov, morskih somov in morskih volkov. Ljudjé ne morejo in nočejo živeti v tej strašnej deželi. Vendar pridejo semkaj vsako leto barke Rusov in drugih narodov na lov morskih somov. Te barke ostanejo tu nekatere tedne po letu.

Naši trije popotniki so samo to želeli, da bi se znajdlí v kraju, kamor po letu ribiči na lov morskih somov zahajajo. Upali so dobiti kako kočó ali kako drugo koristno reč, da bi tu prezimiti mogli, in da bo poletje njih težave končalo, ker vsako leto pride ena barka od Arhangela le-sem iskat Rusov, kateri bi bili utegnili prešnje leto tukaj zadržani biti.

XXI. Poglavje.

Podmel.

Zaupanje, ki sta ga Aleš in Ivan imela na previdnost Božjo, poterdilo ju je v nade polnej misli, da zavolj zime ne bodo obnemagali. Vdala sta se torej svojeji osodi, in od prihodnosti sta pričakovala, da se njih žalostni stan spet na boljše oberne.

Po jedi so popili nekoliko žganja in šli naprej. Vsak je vzel kake kose lesa, da bi bilo moč od novega zakuriti, ko bi bili drugi kraj za počitek našli.

Prišli so do pota po nekem jarku. Tla, ki so po njih hodili, zdela so se ledena skorja; toda kermar je menil, da je spodaj potok. On je sodil, da če so lovci morskih somov v tém kraji kočé zidali, morajo té biti blizo tega potoka, ker jim je za razkosovanje in spravljjanje morskih somov treba tekoče vode. Šli so dalje po jarku, ki je zmeraj kviško deržal; toda skale so bile tako sterme, da so vsak čas pri plezanji svoje življenje v nevarnost stavili.

Vsi vneti so bili dati znamenje nesrečnim tovaršem, ki so na barki ostali, da so srečno na otok prišli; pa niso mogli priti na dovolj visok kraj, da bi se od ondot videla svetloba njih ognja.

Na enkrat je Ivan našel nekaj sežnjev od tal vhod v nek podmel (votlino pod skalo). Drug drugemu so pomagali plezati in srečno so prišli do vhoda, pred katerim je bila več čevljev široka kamnitna plošča. Ivan je hotel koj v podmel, pa umni kermar ga je prideržal in ga opomnil, da se je treba varovati, ker utegne ta podmel biti berlog kacega belega medveda ali kake druge divje zveri. Ustrelil je torej enkrat v podmel, kar je napravilo hrum enak gromu, ki ga brez števila malkov napravlja. Ko je za strelom vse mirno ostalo in se ni nobena zver prikazala, zupali so si noter skoz zeló nizko luknjo, in veselo so se zavzeli videti podmel dovolj prostoren, dati jim pribežališče in zavetje pred vsakim neurjem. Raztezal se je nekatere sežnje noter v skalo; stene so bile gladke in suhe, tla skoraj povsod gladka in pokrita s sivo sipo.

XXII. Poglavje.

Znamenje.

„Bodi ga Bog zahvaljen!“ reče Aleš, „koliko hvaležnosti smo mu dolžni za dar, ki nam ga je s tem podmelom dal!“

Vsi trije so pokleknili in ginjeni molili zahvalno molitev.

„Zdaj nam družega ne ostane,“ pravi kermar, „kakor povedati tovaršem o naši najdbi. Skusimo, ali bi ne mogli priplezati skali do verha.“

Z neskončnimi težavami so prišli verh skale, ki je bila večja mimo vseh družih in je delala nekoliko večo ravnoto.

Svitloba dnevna jim je še svetila; toda krog sebe so videli le sive skale, nakopičene drugo nad drugo.

ki so dajale prav žalosten pogled mestu, od hudega potresa razdjanemu. Če so se proti morju obrnili, videli so samo veliko planoto ledú, ktero so ravno kar s toliko težavo prešli. Edina tolaživna reč, ki so jo videli, bila je barka, ki so jo z daljnogledom na tanko razločili, in koj so derva zažgali, ki so jih bili do tje prinesli. Dan je bil pri koncu. Kmalo potlej so videli zraven barke velik ogenj prižgan za odgovor njih znamenju, in kermar je spustil od časa do časa tri zažigavke, katerim so iz barke z ravno toliko strelj odgovorili.

Sladko upanje je prišlo v njih duha, ki je bil otožen od žalostnega pogleda; in na tihem so Boga prosili, da bi tudi tovaršem dal srečno do njih priti.

XXIII. Poglavlje.

Perva noč na otoku.

Pri svetlobi bakelj so se vernili doli v podmel, kjer so sklenili noč prebiti.

Z nočjó vred je zavila gosta megla ves obok; ozračje je bilo mehko in mokrotno, sneg jim je izpod nog derčal; zdelo se je, da se na odmeko ravná. Predno so prišli v podmel, slišali so od daleč zamolklo šumenje, in kermar je iz tega prerokoval, da se bo vreme preobrnilo, kar mu je napravljalo veliko skerbí. Iz skušnjje je vedel, da se v teh severnih krajih viharji, ki divjajo konec poletja, večkrat ponové po tem, ko je zima vse s snegom in ledom pokrila.

Kakor hitro so v podmel prišli, zakurili so velik ogenj pred edpertino, da bi odgnali divje zverí. Večerjali so suhar in osoljeno meso, in ko so Boga zahvalili, da jih je tako vidno varoval pri njih početji, poiskali so si počitka. Upali so drugi dan videti tovarše, ktere bi bil glavar za njimi poslal. Aleš in Ivan, trudna od težavne poti, sta zaspala v tem sladkem upanji. Kermar si ni upal kaj tacega mis-

liti: bal se je viharja in slabega vremena, kar bi bilo zamoglo končati tiste, ktere bi bil glavar poslal in še celó samo barko. Svojega strahú ni razodel mladenčema, da ni nju dobre volje v nepokoj spravil.

Dobroželjen človek spoštuje dušni mir bližnjega, in skuša vse odpraviti, kar bi ga v nepokoj spravilo. Dostikrat zaklene v serce svojo nejevoljo in strah, da s tem drugih ne spravi v žalost. Edino kedar jih zamore na nesrečo pazne storiti, stori to za časa, da se morejo ogniti, ali se vsaj zoper njo bojevati.

Dolgo časa kermar ni mogel očí zatisniti, tako so ga dervile skerbí. Strašno šumenje se mu je razlegalo v ušesa. Veter se je zaganjal in gnal dim v podmel, tako da mu je sapo jemalo.

Česar se je bal, to se je zgodilo. Zbudil je oba mladenča in šli so do vhoda. Oglje je bilo razneseno, nebo s črnimi oblaki pokrito, veter je hudo vlekel ter dež in sneg proti vhodu gnal, in daleč se je čulo silno pokanje ledú in šum valov. Vsa tukajšna ledena natora se je zdela zdaj v punku.

„Hvala Bogu!“ pravi Aleš, „mi smo v zavetji; če bi nas bilo to vreme med potjo zasačilo, kaj bi bilo z nami?“

„Res je, da nam je bil Bog milostiv“, pravi Ivan, „ko nas je v ta podmel pripeljal, kjer utegnemo mirno pričakovati, da bo vihar minil. Ali kaj bodo naši tovarši na barki počeli in tisti, ktere je morda glavar proti otoku poslal? Dobrotljivi Bog jih varuj!“

Dolgo so si trije nesrečni prijatelji svoj nepokoj razodevali. Zadnjič ko so bili več ur prečuli, in svoje tovarše v varstvo Vsegamogočnega priporočili, zavili so se v kožuhe in zaspali nepokojnih misli.

XXIV. Poglavje.

Drugi dan.

Ko so se bili zbudili, bil je vihar ponehal; samo daljnega vriša premetovanih valov je bilo slišati. Nebo se je bilo zvedrilo, luna je še svetila, in blede zvezde so migljale, merzel sever je še pihal. Trije nesrečniki so skušali na skalo splezati, kjer so bili prednji večer ogenj zakurili in so imeli obširniši pregled. Silno so terpeli, da bi gori prišli.

Ker je bil mraz hitro za dežjem in snegom nastopil, bila je skala s poledico prevlečena. Med tem je za zahodom lune nastopila tma, ki jim ni dala nič več razločiti; samo na ušesa jim je šel silni šum valov in polom velikih ledenih kosov, ki so se eden ob družega zadevali. V nepoterpežljivosti in polni britkosti so dneva pričakovali.

Kmalo se je prikazal na nebu na jutranji strani rudečkast lok, ki je polagoma v krožec zrasel in na otoke blede svetil; dan je bil in mogoče je bilo daleč razločiti.

Ali kako strašen pogled je čakal treh nesrečnikov! Morski led, po katerem so bili na ta otok prišli, bil je večidel zginil. Valovi so dervili velike ledene kosove na pobrežje. Ledene gore so valovi gnali, da so ob skale butale, ki nekaj teh gor obrobjujejo, in so je hotele v prah zmleti.

Ko so se mogli pri belem dnevi daljnovida poslužiti, gledali so proti kraju, kjer je bila barka z ledom obdana, ali bi je ne bilo mogoče zagledati. Nobenega sledú niso od nje našli, in zdelo se jim je, da je morje tam, kjer se je bila barka usedla, prosto in polno visocih valov. Beseda jim je v ustih zastala, in solze so jim polile obraz. Vsi trije so ostali, kakor mertvi; naposled zavpije Aleš: „Kaj je z našimi revnimi popotnimi tovarši? Bog se jih usmili, če je vihar barko razklal! Vendar so bili

morda gnani proti terdemu svetu, kjer bodo pomoč našli? Ali kar se nas tiče, glejte, od vsega sveta smo ločeni zdaj brez pomoči na otoku, kjer ni mogoče prebivati, ki je ves z ledom in snegom pokrit!“

Kermar, ki je predobro umel nesrečo, ki je zadela njega, njegova tovarša in vse moštvo, ta je skerbil se pri zavedi ohraniti in Aleša in Ivana upokojiti; vedel je, da bi mogla maloupnost njih žalostni stan le še slabši napraviti.

„Mi ne moremo gotovo vedeti“, rekel je s terdnim glasom, „ali je bil glavar ljudi koj proti otoku poslal, ko je plamen našega ognja zagledal. Oni so utegnili tudi pred viharjem na otok priti, če so za časa odrinili, in mi jih moremo spet najti. Ko je bila barka ledú prosta, mogla je proti terdemu svetu gnana biti, kjer bodo naši tovarši skerbili, da nas otmó. Nadjajmo se najboljšega in izročimo se previdnosti Božji, ki nas je srečno privodila na ta otok. Ta nas bo podpirala in branila, dokler nas ne pridejo rešit iz težav. Nikar ne obupajmo, sternimo svoje moči in pod varstvom Božjim nam bo morda mogoče si oskerbeti najpotrebniših reči. Storimo, kar nam je mogoče, in Bog nam bo prišel na pomoč.“

Ali ni že to velika sprednost za nas, da smo trije? V kako strašnem stanu bi bil vsak izmed nas, če bi bil sam na tem zapuščenem otoku? Mi si moremo drug družemu pomagati in se z združeno močjó lotiti del, katerih bi eden sam zastonj poskušal. Zdravi smo in močni, vajeni mraza in truda; mi bomo v stanu prenesti težave in pomanjkanje, kar nam bo Bogu všeč poslati.“

Tako je ta dobri človek prigovarjal dušno pobožnost mladenčema, ki jo je bila žalost pobila. Verni občutki v Božjo previdnost, ki vse obrača, ti so v njunih sercih novo moč zadobili in jim spričevanje dali, da jih Bog ne zapustí v nesrečnih

okoliščinah. Kot veliko dobroto so spoznali, da so bili ob viharji na otoku, ne pa na barki, kjer je bila brez dvoma nevarnost veliko večja.

Tako najdejo pobožni tudi v največjih stiskah nekaj, kar jih tolaži, in jim daje zaupanje na previdnost Božjo.

XXV. Poglavje.

Odhod v jarek.

Z otožnim pa zaupanja do Bogu polnim srcem so se vernili trije nesrečni tovarši v podmel, po tem ko so bili ogenj verh skale zakurili, kar je oznanjalo njih pričujočnost tistim tovaršem, kateri bi bili utegnili pred viharjem na otok priti. Potlej so začeli misliti, kaj jim je v njih stanu storiti.

Mladenča sta se kermarju zaupala, ker sta ga skušenega in človeka dobrega sveta spoznala.

Njegova misel je bila, najprej truplo malo okrepčati in potlej iti na preiskovanje, ali jim zamore otok dati potrebni živež, ker niso imeli več živeža ko za drugi dan.

Dobro oboroženi in s svojim malim živežem prevideni so se podali na pot pri bledej svitlobi lune. Šli so dalje po jarku. Hodili so varno, da so se varovali divjih zverí, in skerbno so pazili, kaj bi jih do kacega človeškega stanovanja pripeljalo, kjer bi našli derv in živeža, česar obojega so najbolj potrebovali. Pot je bila runjava in spolzka, mraz zlo skeleč; toda njih gosta kožuhovina in gibanje v hoji jih je varovalo. Že so bili prešli več ur, pa ugledali niso ničesa, kar bi jim utegnilo k pridu biti.

Luna je bila na oboku svoj tek končala. Samo zvezde so svetile našim popotnikom, kateri so nekoliko pomoči našli v tem, ker se je sneg bliščal tako, da so še dovolj videli in bili v stanu dalje iti. Ali nepokoj, ki je Aleša in Ivana premagal, dajal je vsakej reči, ki je na pregled prišla, strašno podobo.

Ko so še čez štiri ure hodili po soteski ali jarku, ki se je na vse strani zvijal, sklenila sta mladenča se ustaviti, da bi razsodili, ali bi se ne bilo bolje v podmel verniti in z dnevom vred iti otoka od druge strani pregledovat.

Ali kermar jim je rekel, da bi znal pokoj za nje silno žalosten biti, ker nimajo derv, da bi ogenj zakurili, da bi se grel in divje zverine odganjali. On je bil torej te misli, naj bi dalje do dne naprej hodili, dokler ne bi kaj našli, kar bi jim bilo k pridu.

Mladenča sta se spomnila, kako čudno jim je Bog dozdej pomagal, in od novega sta bila serčna.

XXVI. Poglavje.

Srečna najdba.

Naši trije prijatelji so šli kake tri ure med skalami brez potov, obdanimi z brezni, ki so se kazale čedalje ože in so jim žugale vso pot presekati. Bali so se, da ne bi bili zastonj te nevarne poti storili, in so mislili se verniti, ter so Boga prosili, naj jih zdrave in srečne v njih podmel nazaj pripelje.

Navzdol gredé so prišli na enkrat na prostor, obdan s skalami, ki so zgorej zvod delale, ktera je bila samo na sredi odperta, in je proti vsem vetrovom zavetje delala. Ko so to šuplino bolj ogledovali, terčil je Ivan z nogo ob nekaj, kar se mu ni zdelo ne kamen ne led. Poskušal je od bliže in je spoznal, da je to les. Kmaló so tod našli več velicij vej, sem ter tje po tleh raztresenih.

„Bodi Bog zahvaljen!“ tako so vsi zavpili, nenadoma smo našli, s čimur se bomo grel!

„Več smo našli kot vidva mislita“, pravi kermar. „Te veje so odčesnjene od drevesnega debla, ljudjé so jih morali le-sem prinesti. Tukaj so morali ljudjé biti, ali pa še zdaj v soseščini prebivajo.“

Rekel je koj ogenj zakuriti in tukaj dne počakati, kateri bi jim dal bolj na tanko presoditi to okolico. Tukaj so pojedli, česar niso bili pred popotovanjem snedli, in se pogovorili ostanek živeža razdeliti za prihodnja dva dni v zaupanji, da bo Bog drugega živeža poslal, ko ta poide.

Ko so krog ognja ležé se menili o daru, kterega jim je dobrotljivi Bog dodelil s temi vejami, ktere v njih deželi niso bile nič vredne, mislil je Ivan slišati šum kakega studenta, in je na to svoja tovarša pazna storil. Našli so res čist studenec, ki je poganjal izpod skale, in se ene korake dalje izgubljal v majheno jaško.

„Bog je dober in usmiljen!“ zavpil je kermar, „dozdaj smo si morali žejo s snegom gasiti. Glejte, ena potreba je že poravnana; previdnost Božja nam bo dalje pomagala.“

Na tem studencu so zajemali in veseli bili vode, ki je tako dolgo niso imeli in ki jim je bila toliko prijetniša, ker jih je nasoljeno meso vedno žejalo.

Ko so pri svetlobi plamena ogledovali jaško, kamor je studenec tekel, zdelo se jim je, da je napravljena iz kamnov, ki so okoli in okoli v redu naloženi, in da je votlina, ki je studenec prejemala, z rokami narejena. Ivan je vzel ogorek, da bi te reči bliže ogledal; in vsi so se prepričali, da je jaška človeško delo. Ta najdba jih je spet serčne naredila, in otožnost, ki je še zjutraj gospodovala oba mladenčca, ta se je popolnoma izgubila.

XXVII. Poglavje.

Najdena dolina.

Od dolge poti trudni so hoteli zaspati. Sklenili so, da naj eden izmed njih po versti čuje, ko bosta druga dva spala, da jih bode najmanjše nevarnosti za časa opomnil.

V kožuhe zavita, sta se kermar in Aleš ognju približala, in Ivan se ponudi prvi za na stražo. Pod nebom ležati v največem mrazu ni bila zložna reč; pa naši popotniki so bili Rusi iz Arhangela, vajeni severnega zračja, in Boga so zahvalili, da so imeli derv za kurjavo ognja, ki jim je zmeraj nekaj toplote dajal.

Ob solnčnem vzhodu so šli po sredi neke razpokline, skoz katero edino je bilo mogoče priti iz ograje, v kateri so bili; kar se je na enkrat tudi ta zaperta pokazala z neko počez ležečo skalo. Ko so iskali ven priti, zagledali so na skali sebi na desnej strani nekake stopnje v skalo izsekane, kar je čedalje bolj dalo spoznati človeško delo. Začeli so po skali plezati po teh stopinjah. Ko so bili nekoliko kviško prišli, videli so tudi pot s človeškimi rokami narejeno, ki se je okoli te skale do verha zvijala.

Ko so bili do verha prišli, mislili so se na enkrat na drugi svet prestavljene, tako so bili zavzeti nad pogledom prijetnih reči, ki so se jim pred oči stavile. Nad visocimi skalami na vzhodnej strani se je kazal goreč solnčni krožec, ki je spodaj svetil široki dolini, obdani na poldnevnej strani s hribi, kateri so bili proti severju silno visoki. V jugu je bilo videti veliko ledeno Morje, ki se je stezalo kot morska ožina do srede te doline, prerezane s potokom, ki se je v ožino stekal. Na tleh, s snegom obsejanih, se je videla prijetna zelenjav, ki je milo pogled krepčala in se lesketala v rosnih biserjih pod solnčnimi žarki. Nebo je bilo jasno ter višnjevo, in prijetniša sapa je tu pihljala. Ker je bila dolina s silnimi skalami zavarovana zoper gornje in vzhodne vetrove, in odperta na južno stran, zató jo je solnce po leti na vso moč lahko grelo, ker je pet mescev na oboku ostalo. Vročina, ki so jo odbijale v tej dolini peščene skale krog nje, mogla se je dognati na silno visoko stopnjo v tem severnem kraji, in

tako náglo rast pospešiti. In ko je bil pred kratkim prijetni čas minul, ni še mogel mraz vseh zelišč pokončati.

XXVIII. Poglavlje.

Derva in žličnik.

Hiteli so porabiti kratki dan, da so pregledali dolino. Pervo, kar so njih oči srečale, bilo je veliko derv, ki so ob pobrežji ležala. Iz tega so sodili, da je zadnji vihar, ki jim je bil toliko britkosti napravil, semkaj zmetal toliko velicih brun in debel.

Kermar jim je rekel: „Polnočna Amerika je pokrita s silnimi gozdi. Velike reke, ki stopajo iz strug, zgrabijo včasi cele te gozde in ženó drevje proti morju!

Vetri in viharji je pritirajo v te nerodovitne kraje, kjer ne raste nobeno drevo, in kjer je največe pomanjkanje derv. Tu se ustavijo ob pobrežji in dajo prebivavcem pomoč, varovati se ostrega mraza. Tako Božja previdnost na vse viže skerbi za potrebe ljudi po vsej zemlji raztresenih, da nobeden ne pogine.“

Trije tovarši so šli ob potoku, in Aleš je zapazil, da je kraj ob reki na več krajih pokrit z žličnikom in s krešo. Odtergal je od tega nekatere zlo šopasta stebila in je kermarju pokazal.

„To je imenitno najdenje“, pravi ta, „in za to moramo Boga zahvaliti. Sok od žličnika je najboljšo zdravilo za cingo (škorbut), ktera bi nas lahko napadla v merzlem ozračji in pri živežu, h kateremu smo primorani; zelišče kuhano je tudi precej dobra jed. Grenlandci in Islandci ga devajo v sode kisat, da ga imajo celo zimo. Kreša tudi cingo ozdravi in je prijetna za jed, nabrali si je bomo.“

XXIX. Poglavlje.

Dobra pojedina.

Ivan je šel naprej proti zalivu in videl ribe. Po dolgem ob zalivu se je splazil in zapazil na eni strani lužo, ki jo je ozek rob od zaliva ločil. Kazalo se je, da je ostala od zadnjega viharja, ob katerem so od vetra gnani valovi dosti vode na otok nabrizgali. V tej luži se je gibala velika riba, podobna sulcu, ki se je zastonj trudila nasip podreti, da bi se v morje vernila.

„Hvala Bogu!“ pravi Ivan ves vesel, „riba je naša, za več dni nam bo živeža dala.“

Od začetka jo je skušal s sekiro mahniti in ubiti; pa žival je zmeraj uhajala, šinila na dno in blatno vodo kalila, da je ni bilo mogoče več videti.

Zadnjič jej je znal mladeneč na konec priti. Vzel je vejo od necega drevesa, jo napravil kot lopato, in je nasip tako prederl, da je večidel vode iz luže odteklo; na glavo jo je vsekal s sekiro, da jo je omotil; več udarcev zapored jo je popolnoma ubilo.

Ivan jo je potegnil iz blata, osnažil jo, in ko je našel, da utegne več ko trideset liber vagati, razsekjal jo je na več kosov, zakuril ogenj, in obrezal vejo različno podobno, da bi te kosove spekli. V tem času sta kermar in Aleš prišla s svoje poti.

Ivan je ves vesel pokazal svojo ribo. Vsi trije so Boga zahvalili, da jim je živeža poslal ob tistem času, ko jim je zaloga pohajala. Kermar pa je Ivanu nasproti oznanil veselo novico, da so našli podmel veliko prostorniši in pripravniši mimo unega, ki so ga prešnji dan zapustili, in da bodo rajši tega za svoje stanovanje izvolili, ker se nahaja proti vzhodu te doline, in ker je dolina sama prijetniše stanovanje kot jarek, kjer je bil prvi podmel.

Dali so speči kos ribe in so se ž njim pogostovali. Pa dobra jed, ki so jo povžili, spomnila jih je njih nesrečnih tovaršev, ki so na barki ostali.

Aleš in Ivan sta zdaj svojo osodo vdano prenašala. Boga sta zahvalila, da je nju življenje ohranil, ko so njih tovarši, kakor si je misliti, grob našli v brezdnih Ledenega morja.

XXX. Poglavje.

Bel medved.

Kmaló so krenili na pot proti novo najdenemu podmelu, ker se je bil dan nagnil. Ivan je vzel s seboj, kar je bilo ribe ostalo, in raženj. Kermar in Aleš sta vlekla velike kosove lesa za kurjavo po noči. Veselje jim je kalilo samo to, ker so bili zagledali sled živali, ki je imela podobo vtiska človeških stopinj. Aleš in Ivan, ki sta nekoliko pred menila svojo enakost najti, sta se že veselila. Kermar je pa z glavo zmajal in rekel, da ne more teh stopinj za drugo spoznati, ko za sled divjega belega severnega medveda, ki te kraje pogosto obiskuje.

Pri teh besedah so naša mladenča mravlje spreletele. Vendar ju je podučil kermar, da je človeku beli medved le tačas nevaren, ko je silno lačen. Ta medved vaga večkrat po šest sto liber; pokrit je z dolgo dlako, belo ko sneg, včasí z rumenkasto.

Dokler morje ni zamerznjeno, živi ta žival samo od rib, od morskih telet, od povodnih tičev, in še celo od mertvih morskih somov. Ko mu paša na enem kraji poide, spravi se na kos ledú, da se prepelje dalej živeža iskat. Če nič ne najde, verne se ravno tako. Ko je dolgo časa lačen, tedaj je silno nevaren, in v svojej zlobi se verže celó na sebi enacega. Ne bojí se večega števila ljudi, in tistim, ki ga zgrabijo, drago prodá svoje življenje. Te živali je toliko več na Ostrovidu, ker gredó v teh brezpotnih krajih redkoma nad nje.

Kermar pravi, da bi z združeno močjó prav lahko odgnali vsak njegov napad, in da on celó želi enega kmalo ubiti, ker bi jim bila njegova koža, meso in tolšča k velikemu pridu.

„Najlože je medveda ubiti,“ pristavi on, „če se mu, kedar blizo pride, verže na pot kaka cunjá, rokavica ali kar si bodi. Med tem, ko on to zvesto pregleduje, je dovolj časa prav pomeriti va-nj in ga v glavo ustreliti. Če ga pa kdo zgreši, verže se serdito nad svojega napadnika; in po njih je, če nimajo sulic ali mečev, da ga za časa prebodejo.

XXXI. Poglavje.

Gost po noči.

Kakor hitro so trije nesrečni tovarši v podmel prišli in tam ogenj zakurili, kmalo so se prepričali, da so bili prebivavci v njem. Videlo se je, da je bil s človeškimi rokami veči narejen. V stene so bile police zasekane kakor sedeži, in pred temi je bila velika kamnitna plošča, na štiri stebre operta, kakor je bilo videti namesto mize.

Kosovi prepererelega lesa in oglje je ležalo sem ter tje razneseno, in zgornja zvod je bila od dima in saj vsa črna.

Spet so derv na ogenj naložili; puške in sekire pa so imeli pripravljene za bran zoper medvede, če bi prilomastili do podmela. Vsi trije so se zavili v kožuhe, in ko so odmolili, so vsi mirno pospali.

Kake polnoči je utegnilo biti, ko se je bil kermar zbudil in videl, da je bil ogenj le žerjavica; vstal je, da bi spet derv naložil.

Ko je prišel do podmelovega vhoda, čul je neko močno pa hripavo lajanje, kar mu je naznanjalo, da se medved bliža, ker s takim glasom se ta žival napoveduje. Ta je bil, kakor si je misliti, ribje čreve našel in pojedel. Potlej ga je njegovo

ostri voh pripeljal proti podmelu, kjer so bili še drugi ribji ostanki.

Kermar je kitro zbudil svoja tovarša in ju napravil, da se preskerbé zoper medvedov napad. Na svojo puško je nataknil bodalo in je šel proti vhodu, kjer je videl medveda priti, kateri je bil le nekaj korakov daleč.

Tako je bilo temno, da ni mogel puške prav nameriti. Pred žival je vergel kos lesa. Medved ga je vohal, tipal in na vse strani obračal, in v tem času je puška počila. Ivan je bil prenašlo puško sprožil in kroglja je šla medvedu skoz vrat, glave ni zadela. Zver se je serdito vergla čez goreči ogenj, vzdignila se na zadnje noge nad nasprotnika, da bi ga na tla vergla in s prednijmi tacami raztergala; toda serčni kermar mu je naproti šel in ga z bodalom, ki mu je je v persi zasadil, na tla prekucnil; več vdarcev, ki sta jih Ivan in Aleš pošasti na glavo dala, pa jo je popolnoma ubilo.

„Boga moramo zahvaliti, da smo tej nevarnosti odšli“, pravi Aleš, ko je medveda pregledal. „Ta velika zver bi nas bila vse tri požerla, če ne bi bili na njen napad pripravljeni. Vašej čuječnosti, zvesti prijatelj!“ je djal dalje, ko se je proti kermarju obernil, „imamo se za Bogom zahvaliti za ohranjenje našega življenja!“

„Jaz sem storil, kar je vsak zvesti prijatelj dolžen storiti,“ povzel je kermar besedo. „Bog mi je dal moč in posebno zavednost, da sem strašno žival premagal, njemu gre torej vsa čast. Ta medved je za nas velika dobrota; njegova gosta kožuhovina nam bo za toplejšo posteljo in odeja zoper mraz, meso nam bo dalo živeža na precej dolgo časa, in s toščo bomo svetili. Noben del te živali ne bo brez prida ostal. Ko pride veliki mraz in dolge noči, obiskalo nas bo menim več teh živali, in upam, da jih bomo zmogli, ako jim gremo serčno in krepko

naproti; prenačnost je vselej škodljiva. En udarec zgrešen napravi te zveri zlobne, in slepo se zaženó v nevarnost.

XXXII. Poglavje.

Skerb za prihodnjost.

Pregnanci niso več mislili na spanje. Koj so imeli z medvedom opraviti, oderli so ga, iztrebili in na kose razsekali. Pod kožo je bila tolšča dva persta debela; skerbno so jo obrali. Koža je bila na sapo razprosterta, da se je sušila, potlej so jo z raspuščeno tolščo prevlekli, da bi jo voljno ohranili. Velike kosove mesa, bedro in herbet so djali na mraz, da so zmerznilo in se dalj časa ohranili. Drob je bil ravno tako očejen, ker je znal tudi pozneje koristiti kot zavitek za druge kosove mesa; zvite čreve pa so si obetali za vervce rabiti. Kar se tiče strebin, te so zanesli daleč od stanovanja.

Med tem delom so imeli čas meniti se o svojem zdanjem stanji in rajtengo delati za prihodnjost. Čas se je bil že tako naprej pomaknil, da je imela kmalo nastopiti pet mesev dolga noč, in tistikrat bodo morali stanovitno v podmelu ostati, ker jim bodo zunaj hoditi branili veliki mraz, sneg in tma, ki jo le po redkem luna in burjava obseva, in tudi soseščina divjih zverin.

Stan teh treh nesrečnikov je bil resnično silno težaven. Toda od kar so iz barke šli, bili so dobili toliko ginljivega prepričanja o Božjem varstvu, da je bilo nepremakljivo njih zaupanje na Boga.

Ko so bili toliko sledú našli, da so bili prejšnje čase ljudje v tej dolini, upal je kermar njih stanovanje in morda tudi kako orodje, ki jim je služilo, spet dobiti. Sklenili so iti na preiskovanje prihodnje dni, dokler jih je še dneva luč obsvetovala.

Riba in medved sta jim obetala živeža več kot za en mesec, pa ne za ves čas dolge noči. Kermar

je upal, da bodo mogli ubiti še več medvedov, ki jih je sila veliko na Ostrovidu. Smodnika so morali varovati, ker so ga morali namesto soli za soljenje mesa rabiti. Torej so bili sklenili zanaprej medveda vselej z bodalom zgrabiti in ga s sekiro ubiti.

Dokler bi imeli samo z enim medvedom opraviti, gotovo bi ga lahko premagali, ker so trije na enega; pa sreča ne bi bila tako lahka, če bi je več medvedov napadlo. Vendar je bil srečni izid njih prvega boja Aleša in Ivana v serčnosti tako vnel, da si je vsak izmed nju lastil, da se hoče sam enega medveda lotiti in ga premagati.

XXXIII. Poglavje.

Nove hoje na pregledovanje.

Drugi dan pred solnčnim vzhodom so se spustili na vzhodno stran doline. Pōpotniki so našli še žličnika in kreše v obilnosti in veliko so ga nabrali. Kar so pa iskali, tega niso našli — ene kočice, ki bi bila pripravna za človeško prebivališče. In trudni so se vernili v podmel, po tem ko so bili več ko osem ur zastonj iskali.

Ta večer so tudi sklenili, da hočejo drugi dan od novega iti na zapadno stran doline in priti do zalivovega ustja. Vse so pripravili za to pot, in niso pozabili vzeti s seboj mesa medvedovega in pečene ribe za dva dni.

Tri ure pred svitom, ko so se bili prej k Bogu obernili, da njih pot blagoslovi, šli so dobro oboroženi na pot. Vsaka razpoka skale, mimo ktere so šli, bila je pregledana in vsak kraj dobro presojen.

Povsod so našli sled ljudi, pa nikjer ne njih stanovanja. Videli so kolov iz lesa vsekanih, ogorkov in na pol sežganih polen, kar jih je zmeraj bolj v misli poterjevalo, da ne more več biti daleč stanovanje tistih, ki so se jih posluževali.

Kolikor bolj so se ustju zaliva bližali, toliko strašneje so bile skale. Zdelo se je, da jih je natora tukaj nakopičila za jez zoper morske valove.

Zadnjič so dospeli v kraj, kjer so na eni strani zapirale dolino silne skale, enake razvalini kacega starega gradú, od druge pa Ledeno morje; na tem kraju se je zaliv z morjem strinjal.

Sklenili so splezati na sterma skalo, da bi daleč videli po morji. Silni ledeni kosovi, sprijeti in nakopičeni, so pokrivali morje, in nad njimi so se v grozovitem redu vzdigovale ledene gore, ktere so odbijale žarke zahajajočega solnca. Vse je bilo krog njih žalostno in zapuščeno; dobro so videli, da se nobena barka ne more otoku približati, da so torej samo svoji moči prepuščeni v vseh potrebah.

Poln žalostnega predčutja je mislil vsak le na svojo osodo. Nekaj trenutkov so stali tihi in zamišljeni ter so žalostno pregledovali ledeno lice neskončnega morja.

Tako goljufano upanje in huda namera napravite človeka nekaj časa maloserčnega, da pozabi, kolikokrat ga je že otel Bog iz nevarnosti. Naši popotniki so bili prišli na ta otok brez vse pomoči, morda so se tako smerti ognili, ktera je njih na barki ostale tovarše zadela. Živeža so imeli samo za tri dni, nič stanovanja, nič derv, in vendar jih je Božja previdnost čudno preskerbela z vsemi potrebami, in prav v kratkem času. Ali jim je bilo zdaj treba obupati, ko se njih želje niso popolnoma spolnile? Ali bi ne bili imeli veliko več stanovitni biti v zaupanju na Boga, in misliti na pomočke, da bi to namestili ali našli, česar so iskali?

XXXIV. Poglavje.

Hišica.

Ves v žalostnih mislih se je bil Ivan od svojih tovaršev tje v en dan odtegnil. Oči so mu ušle na

neko razpoko, ki je dve silni skali eno od druge ločila. Poklical je svoja tovarša in razločili so zidovje na eni skali, ki je kot napušč naprej šterlela. Težavno so šli v jarek in res so videli hišico iz kamenja narejeno, nje razpoke pa so bile z mahom zamašene. Napušč skale je imela za streho; do nje je bila ena stran črna, in od zgorej luknja, skoz katero je dim šel.

Hišica je bila zaperta z vrati, in na obéh straneh so bila okna z velikimi veternicami. Četerto stran te precej prostorne hišice je zapirala živa stena. Okoli hišice je bil širok in globok rov, od znotrej obložen z velikimi skalami, ki so bile vkup sezidane; pa tje doli ni bilo lahko priti. Pred vhodom v hišo je bil most, da ga je bilo moč vzdigniti in spet doli spustiti. Hišna lega je bila tako dobro zbrana, da ni bila samo v zavetji pred vsacim vetrom, ampak da se je zraven še tudi videlo na morje in čez veliko sveta.

Tako prijetno so se bili zavzeli nad to najdbo, da se je njih žalost na enkrat v šumeče veselje spremenila.

„Dobrotljivi Bog nas je pripeljal na ta kraj!“ tako so vsi zavpili. „Kako smo mogli maloserčni biti, ko je Bog tako vidno z nami!“

Začeli so na glas klicati. Nihče ni odgovoril. Potlej so poskakali v rov, in drug družega podpiraje so prišli čez zid do vrat. Terkali so, pa tudi nobeden ni odgovoril. Potlej je Ivan odperl veternico enega okna. Tma je bilo notri, odperli so veternico družega okna. Vse je bilo videti pokojno in brez prebivavcev. Zadnjič si je Ivan zupal noter skoz okno. Spridena sapa ga je skoraj zadušila: berž je vrata odperl, sapa se je prenovila in kermar in Aleš sta tudi noter šla. Ko je začelo dne zmanjkovati, prižgal je kermar bakljo. Zdaj so videli, da je bila ta hišica od znotrej iz obtesanega lesa. Razpoke so bile z

mahom zamašene. Ta lesena zapertija je bila obzidana in pokrita z zvodjo, ki jo je skala delala. Hišnega orodja ni bilo drugega ko klopi ob zidu in ena miza; našli so pa eno sekuro, več lopat, grablje, različne, kotle, en sveder, dleto, kladvo in eno žago — orodje, ki jim je znalo močno koristiti. Tam, kjer sta se stranska zidova skale tiščala, imela je ta prostorno votlino s človeškimi rokami narejeno. Na desno je dalje molela kamnitna plošča, to je bilo ognjišče; zgoraj je bila odpertija, skozi katero se je lahko kadilo in ki so jo z zaklepom zapirali. Na ognjišču so našli dva železna piskra, kar jih je močno veselilo, ki so tako lahko živež kuhali; našli so bili tudi skledo in železen kotel. Rja, ki je to drago orodje pokrivala, ta jim je znanila, da je bila ta hišica prebivališče, pa da je že davno zapuščena. Kaj je bilo s prejšnjimi prebivavci, tega niso mogli uganiti; pa so kmalo zvedeli, da jih je bilo groza.

XXXV. Poglavlje.

Žalostno najdenje.

Pregledovaje votlino so našli odpertijo, ki je v skalo deržala. Ivan je hotel berž votlino pregledati, pa baklja je hotela ugasniti in močirna in spridena sapa ga je odvernila.

Kermar je poznal nevarno moč dolgo časa zapertega zraka v podzemeljskih prostorih, in je opomnil oba mladenčca, naj ne hodita dalje naprej, dokler se zrak ne prečisti, ker se je bati zadušenja. Velik ogenj so zakurili in ga naprej v votlino zaganjali.

Ko je ogenj nekaj časa gorel, strelili so v votlino in potlej so šli previdno noter.

Vhod je bil čedalje širji in je peljal v veliko jamo. Ko so si z bakljo svetili, so na enkrat strahú vsi prepadli videti človeško podobo, zavito v gosto kožuhovino, z dolgo sivo brado; sedela je na klopi za mizo in se nepremekljivo deržala ob steno. Ta

pogled je bil tako nenaden in strašen, da so se hoteli koj verniti, kakor so prišli.

Kermar je prvi spet serčnost zadobil in rekel: „To je mertev človek; ko bi bil živ, gotovo bi ga bil strel zbudil. Pojmo bliže in bolj na tenko ga preglejmo.“

Aleš in Ivan sta se približala in od straha tresla. Kmalo so videli, da je to, česar so se bali, mertev človek in že ves posušen. Ko so ga stresli, berž mu je kožuhovina in obleka kakor prah odpadla. Zdaj so razumeli, da je ta človek že zdavna umerl in da je svoje življenje končal brez vse človeške pomoči.

Kar so tu našli, to jih je v veliko žalost pripravilo. Človek, ktereга truplo so ravno kar našli, bil je verjetno od viharja na ta otok zanesen, morda z več nesrečnimi tovarši, in ni več od tod prišel. Moral je svoje žalostno življenje končati od vseh zapuščen.

„Enaka utegne nas čakati“, zavpijeta Aleš in Ivan. „Tudi mi utegnemo prisiljeni biti več let nesrečno na tem pustem otoku živeti; pomerli bomo tudi eden za drugim, in takrat gorjé mu, kdor bo zadnji ostal!“

„Ne bodita tako maloverna“, reče jima kermar, in nikar tako hitro ob serčnost ne bodita, ko se nam kaj neprijetnega primeri. Ali nam dobrotljivi Bog ni dozdej čudno pomagal? Ali nam ni naklonil nove dobrote z najdbo tega zimskega stanovanja in orodja, ki je notri? Ali ni vidno, da nas je v svoje posebno varstvo vzel? Ali je to vzrok, da obupajmo? Mislimo rajši na dobro, kar nam je Bog storil s hvaležnostjo, in nikar se naprej nesreč ne bojmo, ki jih morda nikoli ne bo. Zaupajmo na Boga!“

Te besede z glasom terdega prepričanja so oba mladenčca spet nekoliko podperle; vendar na njunih obrazih se je brala le žalost in nezadovoljnost.

Kermar, ki sam ni bil posebno vesel, je skušal svoja dva prijatelja z opraviлом razvedriti; delo je prav zdaten pripomoček zoper nevoljo. Najpred jima je hotel izpred oči spraviti to, čegar pogled je nju duha z žalostnimi mislimi napolnil. Pred oči jima je postavil, da je njuna dolžnost pokopati mervto truplo človeka, ki je davno že umerl. Pokopali so ga v neko jamo zunaj rova.

Pokop neznanega človeka je bil silno žalosten obred, in mladenča sta se ga lotila z otožnim sercem. Na zadnje je pobožni kermar poprijel za besedo rekoč: „Naj v miru počiva! Blagoslovimo njegov grob; on je nehal terpeti. Mi pa ponovimo pri njegovem grobu obljubo, nikoli ne izgubiti zaupanja na vsegamogočnost Božjo, drug družemu pomagati ter poterpežljivo in vdano prenašati vse terpljenje, kar ga nam bo Bog poslal. Njegova neskončna dobrotljivost nas ne bo čez našo moč obložila, in če je k našemu pridu, tako nas bo spet otel iz te puščave.“ Mladenča sta roke podala temu jakemu možu, kterega sta kot svojega očeta spoštovala, in sta rada obljubila, česar ju je prosil.

To noč so v hiši prebili, na drugi dan pa so sklenili v svoje novo stanovanje prenesti medvedovo kožo in meso, in kar je še od ribe ostalo, in potlej vse pripraviti, da bi tukaj čez zimo ostali.

Ko so bili toliko derv nabrali, kolikor jih je bilo treba po noči za kurjavo, so jamo skerbneje pregledali, kjer so bili merliča našli, in nabrali so marsikaj koristnih reči. Na mizi je bila ena svetilnica.

„Zdaj zamoremo tudi luč imeti,“ pravi kermar, ko bodo naše baklje pošle. V tej svetilnici bomo pa našo medvedjo tolščo žgali, ko jo razpustimo; iz naših rut bomo pa stenj napravili.

Potlej so našli še en nož in vilice, en okrožnik in cinasto skledo, eno čašo, več medvedjih kož in plaht, pa zadnje so bile na pol preperele.

XXXVI. Poglavlje.

Drugi boj z medvedi.

Drugo jutro so se napravili trije prijatelji nazaj v jamo po to, kar so bili tam popustili. Dan se je začel zaznavati in svetel krožec na obnebj je oznanjal vzhod solnca, ki je ob tem času komaj prišlo čez skalnate verhe.

Kermar, ki je dobro vedel, da jim bo solnce kmalo za dolgo časa slovo dalo, je to z žalostjo zapazil. Ko so bili pred jamo, prestrašilo jih je videti dva medveda; eden je bil silno velik. Vlekla sta in žerla strebine tistega medveda, ki so ga bili ubili.

„Prijatelja“, je djal kermar, ko je medveda zagledal, „tu je previdnosti in razumnosti treba. Težko nam bo te dve zveri končati; ž njimi bo treba hudega boja, pa bomo dobro odškodovani s kožuhovino, mesom in tolščo, če ju zmoremo. Trije smo zoper dva in ta boj ni prvi, ki sem ga imel s temi živalmi. Treba je jima le serčno in previdno naproti iti. Nikoli ne skočijo na svojega nasprotnika; ampak po koncu po zadnjih tacah tekó ne prestrašeno naprej, da bi ga z vdarcem sprednjih tac na tla pobili ali ga s silnim objemanjem zadavili. Ob tem razločljivem času utegne puška odpovedati in zver le še bolj razdražiti; tudi moramo smodnika varovati. Treba ju je napasti z bodalom in ga jima v persi zasaditi. Jaz bom napadel velicega, Ivan se bo lotil manjšega, in Aleš bo tistemu izmed naju pomagal, kterege bo videl v nevarnosti. Zdaj glejta, ali je smodnik dobro na prašnici in ali so bodala terdno nasajena. Vsak naj ima tudi sekiro pripravljeno, da se je more v prvi potrebi poslužiti.“

Ivanu, pa še bolj Alešu, je serce utripalo pri teh besedah in želela sta si, da bi bila nevarnost že minula. Kermar jima je serce delal, ter jima prigovarjal, da boj ni prenevaren.

Med tem so se bili medvedoma približali za lučaj daleč. Kermar je zavpil. Serdito sta se medveda proti njemu obernila, gobce s tacami brisala in spet začela žreti; kar nič nista porajtala na te, ki so zdaj prišli.

Trije bojevalci so bili na visočini, in kermar je velik kamen na oba medveda sprožil. To ju je vznemirilo; od novega sta svojih nasprotnikov pogledala; potlej sta se nad kamen vergla in ga razdražena na vse strani obračala.

Ko se je bil drugi kamen nad nju od druge strani privalil, vergel se je manjši medved serdito na to stran in tako sta se bila razločila. Kermar je šel neke stopinje naprej proti staremu medvedu, Ivan pa proti mlajšemu. Aleš je od zadej stal, da bi po potrebi enemu ali družemu prijatelju pri-skočil.

Medveda sta jima na proti šla, zobe kazala in mermrala ter se svojima nasprotnikoma na kacih dvajset korakov daleč ustavila. Kermar je imel oči vperte v tistega, kterega si je bil izbral ter se mu približal. Ko je medved desno tace vzdignil, da bi kermarja z enim vdarcem na tla pobil, zabodel mu je ta bodalo v persi, da mu je v truplu ostalo.

Medved je padel, pa je hotel spet vstati. Zdaj ga je kermar s sekiro tako močno po glavi všel, da se je omotičen zgrudil in ga je bilo lahko končati.

Mlajši medved ni bil tako serčen kakor stari. Nekaj korakov je šel celó navzrit in se proti staremu medvedu obernil. Ko ga je videl vsega v kervi, bil je ves razserjen in ves togoten se je vergel na Ivana. Ta je bil že bodalo stegnil in mu je v život

zasadil. Toda v naglosti ni tako dobro meril kakor kermar; in rana ni bila za smert.

Medved se je spet vzdignil nad Ivana, ali Aleš, ki je bil nektele korake proč, pazil je na vsako njegovo gibanje in mu hitro s krogeljo glavo prestrelil; padel je in kmalo potlej poginil.

Boj, tako srečno končan, je tri tovarše silno razveselil. Zdaj so imeli obilno pomoč za zimo. Zdaj je bil ves nepokoj in vsa nevarnost minula. Aleš in Ivan sta pozabila strah prešnjega dneva in sta se pečala samo z živalmi, ki so jih bili ustrelili. Tako se verstí v človeškem življenji veselje in žalost; zato ne izgublajmo serca ob nesrečnih dogodkih. Čas pride, ki spomin hudega zbríše, tako je dobrotljivi Bog naredil.

XXXVII. Poglavje.

Prenašanje živeža v novo stanovanje.

Trije prijatli so drug družemu srečo vošili in Boga zahvalili, da jim je nenadoma toliko živeža poslal. Od konca so mladega medveda v jamo zavlekli, kjer so ga slekli in razsekali. Druzega pa, ker je vagal pri šest sto liber, tega so s težavo v jamo zavalili. Pri vhodu so koj ogenj zakurili in velik kos mesa spekli; dolga pot, nevarnosti in delo z medvedoma je je bilo zeló sestradalo.

Med tem ko se je pekla pečenka, ki jo je Ivan po kuharski oskerbel, imela sta kermar in Aleš opraviti s tem, da sta mladega medveda iz kože djala in razrezala. Ko so odjedli in Boga zahvalili, so legli in mirno pospali.

Drugo jutro na vse zgodaj so imeli opraviti s tem, kako bi najpripravniši živež v novo stanovanje prenesli. Kermar je svetoval, da bi si napravili leso ali sani, ter lahko vse, kar imajo, proti hišici prepeljali. Les so obrezali s sekirami in tramove po-

prek privezali z medvedovimi črevami in žilami, lesena ranta z kaveljnom je bila namesto ojnice.

Starega medveda so sklenili v jami pustiti in od začetka oditi z drugim živežem. Obe medvedji koži so po sanéh pregernili in gori naložili vse meso. Dva dni so potrebovali, da so vse te priprave dokončali.

Pred odhodom so jamo zagradili z velikimi tramovi, da medveda, ki je bil notri ostal, niso obiskali volkovi, lisice in druge požrešne živali.

Ko so trije prijatelji premagali mnogo težav, ki jim jih je napravljala nevarna in runjava pot in velika teža, ki so jo imeli vleči, prišli so v novo stanovanje v dvanajstih urah hodá. Tu so našli vse, kakor so bili pustili. Ko so spravili živež, bila je njih prva skerb, da si sani pripravniše naredé. Ker so bili žago in sveder našli, tako jim ni bilo težko zbiti je z lesenimi cveki in je bolj hitre napraviti. To jim je dalo dela za en dan. Ko so eno noč v pokoji prebili, vernili so se v jamo po velicega medveda. Poznali so sled divjih zverí, ki so bile prišle k vhodu jame, pa zavoljo graje niso mogle noter. Preparali so velicega medveda, iztrebili ga in daleč zanesli, kar jim ni bilo za rabo. Drugi dan je bilo osnaženo meso s težavo preneseno v novo stanovanje.

Mast so v kotlu razpustili in svetilnice napolnili. Meso je bilo na mraz postavljeno, da je zmerznilo in se dalj časa ohranilo. Precej veliko červ so od primorja prinesli, razcepili je in v skladovnico pred hišico zložili. Most je bil spet spuščen in tako napravljen, da ga je bilo mogoče vzdigniti, da nobena divja zver ni mogla do stanovanja priti.

Ta opravila so jim vzela več dni, ob katerih so pozabili svojo žalostno osodo. Delo je dobro zdravilo za žalost in otožnost, da le človek ž njim sklene zaupanje na Božjo vsegamogočnost in dobrotljivost.

XXXVIII. Poglavlje.

Novo najdenje.

Jamo so še bolj na tanko pregledali, ali ne bi našli še kake koristne reči. V najzadnjem delu so zagledali ozadje, zaperto z desko, na tečaj kakor vrata obešeno. Ko so jo odtegnili, prišli so v dolge shodí, nad katerimi je skala delala ponatorno zvod, ki je segala do velike jame, kjer je bilo več razdelkov kletim enacih.

Natora sama je napravila čudno le-to jamo znotraj skale. Vse stene so bile popolnoma suhe; v več krajih so bile niše (vdolbine) s človeškimi rokami izkopane, te so utegnile biti namesto shramb.

Videlo se je, da morejo tu prav dobro spraviti svojo zalogo mesá. Ko so teh prostorov z lučjo pregledovali, našli so zasmoljeno lajto polno soli. Oh, kako so Boga zahvalili za to najdbo! Dozdaj so morali meso s smodnikom soliti, ki pa je že pohajal. Zdaj so imeli obilno solí in za dolgo časa. Našli so tudi kišto polno žrebljev in družega železnega orodja, ki jim je utegnilo zelo prav priti.

Njih veselje je bilo še večje, ko so visoko na kamnitni plošči, ki je ven šterlela, našli sod smodnika in zraven drug sod poln krogelj. Našli so tudi svetilnico za na barko, ki je bila še za rabo. Sklenili so jo obesiti na zvod jame, da bi vse prostore obsvetovala. Ivan je nazaj gredé terčil z nogo na škatljo iz kositarja; pobere jo in najde notri tintnik, peres in popirja, ki ga je bilo nekoliko popisaneega. To pisanje so pregledali, pisano pa je bilo po holandski in večidel se je moglo še brati. Aleš in Ivan sta napravila prestavo. Obsegala je dnevnik nekega barkadorja, ki je z desetimi mornarji celih pet let preživel na tem zapuščenem otoku. On je preživel vse svoje tovarše v nesreči; to je bil ta, ki so ga bili mertvega v jami našli.

Iz tega dnevnika so zvedeli, da je temu pet in dvajset let, kar je poveljnik barke „Dobro upanje“ v družbi družih bark odveslal na Ledeno morje morskih somov loviti, in je prišel noter do 70. stopnje širakosti,

Ko pa lov v teh okrajih ni bil obilen, ločil se je poveljnik od drugih ladij in šel dalje proti severju, kjer je upal več morskih somov, morskih telet in mrožev (morskih konj) dobiti. Našel je bil pot po sredi med ledom, in prišel v kraj, kjer je bilo morje na široko ledú prosto. Toda v tem kraju se je veter premenil in toliko ledenih kosov nagnal, da so barko popolnoma zajeli in jej pot nazaj zaperli. Silne ledene gore, od vetra gnane, so jo tako terdo stiskale, da je bila v nevarnosti od njih razsuta biti. K sreči je bil veter potihnil; ali tako gosta megla je padla, da ni bilo mogoče dvajset korakov daleč pred se videti.

Moštvo barke je bilo v prav obupnem stanu; nikakor mu ni bilo mogoče barko skozi ledene gore preriniti. Ko je poveljnik svoje pomorske karte pregledal, bil je te misli, da pobrežje Novaje Zemlje ne more biti daleč. Poslal je torej štiri mornarje dobro oborožene in z živežem previdene, po sredi ledú, da bi poiskali dežele. Barka je bila samo nekatere milje od zaliva, na katerem so se naši prijatelji znajdovali. Božja previdnost je peljala štiri ljudi naravnost semkaj in prišli so srečno na Ostrovid. Našli so poderto kočo ravno na tem mestu, kjer so naši prijatelji prebivali, in vernili so se v barko s to dobro novico. Zdaj so še spravili vse na suho, kar so imeli v barki zaloge, in za to so si sani naredili.

Od začetka so kočo naredili pripravno za stanovanje in so spravili svoje reči na varen kraj.

Še le drugo leto so postavili vnanji zid in naredili rov krog hiše, da bi se lože varovali medved-

jih napadov; tudi večo so jamo naredili. Barkador je načertal od otoka tudizemljevid, kateri se je med pismi našel. Na tem zemljevidu so bili na tanko poznamovani vsi kraji, tek potoka, vsaka gora in vsaka jama. Ta dnevnik je imel v sebi pripomočke, da se ohrani zdravje v tem ostrem podnebj pri slabem živežu, li kteremu so bili primorani, kakor tudi to, kako je pomagati v bolezni.

V vseh teh obzirih je bil dnevnik prav zeló koristen, pa je imel tudi kaj žalostnih popisov. Ednajst oseb, na led verženih, je prebilo tu celih pet let, pa nobena barka ni bila prišla jih rešit, in ena za drugo so pomerle v strašnej nadlogi.

Koliko je imel v tej grozni samoti ubogi barkador prestati, preden ga je smert ločila od terpljenja, ker je vse svoje tovarše preživel!

XXXIX. Poglavlje.

Nejevolja in skerbi.

Te misli so polnile z nemirom Alešu in Ivanu serce. Le na hudo sta mislila, kar jim je žugalo, in pozabila sta dobrot, ki jim jih je Bog dodelil v zapustiji.

Tudi kermar sam je bil zeló v britkosti zavoljo tega, kar je bil iz tega dnevnika zvedel; toda on si je prizadeval svojo nezadovoljnost zakriti, da ni svojih dveh tovaršev popolnoma zbehal. Zadnjič se je ozerl proti nebu in potolaženega serca je bil.

„Zakaj sta tako pobita“, pravi on, „in zakaj izgubljata serčnost? Ali se vama je kaka nesreča primerila? Zakaj vama to, kar sta v tem dnevniku brala, toliko nezadovoljnost napravlja? Kaj sta notri našla, kar vama serčnost pobija? Da je ednajst nesrečnih bratov moralo na tem otoku življenje končati! To se nam gotovo ne bo zgodilo, ker prihajajo vsako leto lovci morskih somov na Ostrovid, in nas bodo na barkah odpeljali. Naš poglavar s svojimi

tovarši je morda že prišel v kako lukó, kjer oskerbljuje, da nas bodo iskat prišli. Mi moramo tu samo eno zimo ostati, naše stanovanje daje pripomočkov dosti, da jo prestojimo, dnevnik nam bo za vodnika. Ali nas ni Bog do zdaj vodil? Ali moramo z maloserčnostjo njegovi previdnosti nehvaležni postati? Ali se nam ni popolnoma prepustiti njegovemu vodstvu? Mi smo v Božji roci, in kar bo on z nami sklenil, to bo nam k dobremu, na-nj se torej zanesimo. Maloserčnost naše moči le slabí, zaupanje na Boga je pa množi.“

XL. Poglavje.

Domača dela.

Te krepke kermarjeve besede so to svoje zdale; mladenča sta obljubila vdati se v svojo osodo in pripomoči, da se bo dala ta lože prenašati.

Kermar pravi, da morajo napraviti večó zalogo derv, nabrati še mahú za mečo postelj, nasoliti meso, en del pa ga djati prekadit; dalje skopati rov, ki gre krog njih stanovanja, in zid popraviti, da medvedje ne bodo mogli čez-nj.

Ta dela so jim dala nekatere tedne opravka, in prišla je dolga noč s prav živim mrazom. Gosta megla, skoz katero lunini žarki niso mogli predreti, pokrivala je ves otok; vse je bilo žalostno in pusto in tako hud mraz, da so mu komaj se branili pri velikem ognji, ki je noč in dan v njih stanovanji gorel. Ko so djali snega v kotel tajat, do so imeli vodo za pitje, je ta koj spet zmerznila, kakor hitro so jo nekoliko od ognja djali. Da-si ravno so bili v ostrem podnebjí rojeni in izrejeni, vendar so komaj prestajali mraz, ki je bil tako silen, da jim je sapa in slina skoraj na ustnicah zmerznila; njih kožuhovina je bila komaj dovolj jih nekoliko varovati. Zdaj je prišlo kermarju na misel postaviti eno rusko peč (po kateri je bila gorkota napeljana), ki bi dolgo

časa toploto deržala. V neki skalni razpoki, kjer je bila jama skopana, našel je kermar glino. Vzeli so plošče iz skale, ki so bile škerlí, iz njih so naredili peč in zraven napravili kotel, da so v njem meso kuhali. To delo je bilo težavno, in na prvi pot jim ni zvedlo; večkrat so se morali ustaviti in spet od novega začeti. Pa stanovitnost vse težave premaga. Zadnjič je bila peč dodelana in njena dobrotljiva toplota trem nesrečnežem veliko polajšanje.

Oh kako so se veselili, ko so to dosegli, in kake dobičke so si iz tega obetali! Imeli so gorko stanovanje in luč za razsvečavo nočne teme.

Živeža so imeli dosti; če se njegov okus gerlu tudi ni prilegal, bilo ga je vendar dosti, da so si lakot potolažili. Dalje je mehka in pokojna postelj zvečer sprejemala njih trudne ude.

Niso li imeli dovolj vzroka, hvaliti Boga za toliko dobrot? Tudi res nikoli niso opustili se na-nj hvaležno spominjati v zjutranjih in zvečernih molitvah.

Nekega dne ko je Aleš s snegom neko posodo polnil, videl je medveda gredočega proti rovu. Silni veter, ki je bil pred te dni, je nagnal veliko snega v rov in zmerzlina ga je koj sterdila, da se je lahko moglo črez njega priti.

Poln strahú je Aleš popustil svoj kotel, zakričal in se vergel v kočó, zaperl duri naglo za seboj ter vpil, da se medved bliža.

„Vzemita puške“, pravi kermar, „mi bomo tega nesrečnega gosta s kroglijami sprejeli.“

Berž so veternice odperli. Nebo je bili jasno, in luna je po snegu blede svetila. Medved je bil že do rova prišel in skušal čez notranji zid splezati, da bi na prostor pred hišo dospel.

V tem trenutku sta kermar in Ivan tako dobro va-nj pomerila, da je bil od dveh krogelj v glavo zadet, in je nazaj v rov padel.

„Hvala Bogu!“ zavpil je kermar, „lov je bil lehek in srečen. Želim, da bi imeli mi kmalo enako obiskanje.“

Medveda so iz rova potegnili in razrezali kakor druge. Strebine so nesli za streljaj daleč za vado lisicam, katerih meso jim je obetalo boljšo jed kot je bil medved. Rov so otrebili snega, ki je bil notri, da medvedje niso mogli tako lahko na notranji prostor.

XLI. Poglavje.

Lisice.

Tega dela še niso bili dokončali, že so bile tri lisice zbrane krog medvedovih strebin in so se naznanjale z zamolklim lajanjem in tuljenjem. Te prederzne živali so nekatere bele, nekatere pa plavkasto sive. Tace imajo z gosto dlako pokrite, kar lajša jim tek po snegu in ledu sredi spolzkih skal. Žive v berlogih, ki si jih v skalne razpoke skopljejo. Manjše so mimo naših lisic, pa veliko prederzniše in po zimi hodijo v celih trumah. Njih kožuhovina je posebno dragocena in zlo iskana; njih meso pa toliko prijetniše za jed, ko nima tistega neprijetnega duha, ki ga je pri naših občutiti.

Strebine so bile zlo zmerznjene in tal so se deržale, tako da so morale tri lisice dolgo cukati, predno so kak kos odtergale. Tako so bile zlakotovane, da sta kermar in Ivan čas imela puške nabasati in dve izmed njih ubiti.

Glejte si posebne pečenke za njih kuhinjo! Lisičja koža jim je dala mečo kožuhovino. Strebinteh dveh živali niso pozabili nekoliko od hiše vreči, in upali so kmalo privabiti drugih lisic. Z vodo so

nastavo polili, da je dobro zmerznjena bila delj časa za vado.

XLII. Poglavje.

Aleš zbolí.

Kermarju in Ivanu je lisičja pečenka dobro dišala, Aleš pa ni nič maral za njo. Jesti se mu že ene dni ni ljubilo, žalostnega in pobitega se je čutil, in velika trudnost mu je bila v vse ude stopila.

Njegova slabost in trudnost je bila od dne do dne večja. Težko je dihal, zadnjič so mu čeljusti otekle, črni madeži so se na njih prikazali in njegova sapa je začela smerdeti.

Kermar je po teh znamenjih spoznal cingo, ki je huda bolezen in utegne biti tudi za smert. Merzla in mokra sapa, nezdrav živež, slaba voda so navadni vzroki te bolezni.

Kermar je vedel za lek. Božja previdnost je na najmerzlejša severna pobrežja, kjer je ta bolezen navadna, djala nje najboljši lek, namreč žličnik, ki ga raste obilno v teh krajih.

Spomnimo si, da so ga bili naši trije prijatelji nabrali veliko zalogo ob prijetnem času, in kermar ni odlašal se ga posluževati. Ali od začetka lek ni nič zdal.

Aleš je bil tako truden, da je komaj mogel postelj zapustiti. Morali so ga pokriti z dvema medvedjima kožama in z vsemi lisičjimi, da so ga nekoliko toplejšega ohranili. Pri najmanjšem potippanji je šla kri iz otekle zoberine, zobjé so se mu majali, perstena barva se mu je po obrazu razširila in začernjavke so se na koži pokazale zlasti na rokah in nogah. Ubogi bolnik je bil silno pobit in na vseh udih kakor mertvičen, tako da se je bal najmanjšega zgibljeja. Kermar je bil žalosten, nevarnost mu je bila znana in o tej bolezni ni hotel svojih misli povedati, ne odgovarjati na obilna vpra-

šanja Ivanova, kar je temu še večji nepokoj napravljalo. Aleš je bil od svoje strani zelo žalosten in je le na smert mislil.

Ivan je zapustil blazino svojega bratranca le pri najpotrebnejših opravilih in takrat se ni mogel najžalostnejšim mislim ubraniti. „Aleš, moj ubogi prijatelj, je djel sam pri sebi, je na umiranju in jaz sem kriv njegove smerti. Jaz sem ga napravil, da ni očeta ubogal in je šel na to čudno popotovanje. Njegova prezgodnja smert je kazen za njegovo nepokorščino. Kakšina kazen mora mene čakati, mene, ki sem dvakrat kriv! Nehvaležno sem ravnal do svojega dobrega strica, in zraven sem mu še sina vzel. Moj prijatelj Aleš bo umerl, kermar pojde za njim v grob, in jaz bom sam ostal na tem puščobnem otoku, da bom brez pomoči poginil ali da bom raztergan in požert od divjih zverí. Zaslužil sem to strašno kazen; Bog se smili moje duše!“

S tacimi britkostmi in očitki kaznuje vest pregrešno djanje.

Pri tej misli je Ivan točil grenke solze, vendar je oči proti nebu povzdigoval kot skesan grešnik in tako-le molil:

Moj Bog! ti si milosti poln, in ne boš zaverigel grešnika, ki spozna velikost svojih napak in se grehov skesá. Ozri se milostljivo na-me in odverni od mene roko, ki me je že ostro kaznovala. Usmili se mojega prijatelja, reši ga iz njegove bolezní. Zverni njegovo kazen na me, saj sem jaz najbolj kriv. Prizanesi mojemu prijatelju, o Bog! in poverni mu zdravje, da se more spet verniti k svojemu očetu, ki je v globoki žalosti.“

XLIII. Poglavje.

Aleševo okrevanje.

Tako je Ivan molil ves skesan in žalosten. Kermar, ki je za bolnika pomoči le od Božje do-

brotljivosti in milosti pričakoval, saj lek ni nič zdal, ta je večkrat in goreče molil za zdravje svojega mladega prijatelja.

Bog je tako goreče želje uslišal in je spolnil na čudno vižo, ko je bila Aleševa bolezen dosegla visoko stopinjo in sta se prijatelja bala za njegovo življenje. Ivan je bil šel noter v jamo tolšče za svetilnico iskat, z nogo je bil ob neko ploščo vdaril in se spodtaknil; premaknil jo je. Kako se je zavzel! Pokrivala je votlino, v kateri so bile zlo koristne reči. Našli so v dobro zamašenih steklenicah limonovec, gorčico (ženof), jesih, krešo v jesihu namočeno, več steklenic ruma, veliko kositarjasto škatljo polno čaja, potlej veliko zalogo cukra, in lepo število steklenic starega prav dobrega vina.

Kakor se je videlo, je vse te reči barkador hranil za čas bolezní, pa se jih ni poslužil, in po čudnej naklombi Božjej so prišle našim prijateljem v roke: le-tí so imeli največ dobička od njih.

Kermar je zavpil: „Bog je dober in milostljiv! s čudeži nam pomaga. Zdaj imam upanje, da bo naš ubogi prijatelj ozdravel, ker bo to njemu prav k zdravju.“

Koj je dal kisle kreše bolniku, ki jo je rad jedel; napravil mu je limonovec, in z nekterimi kapljami jesiha je dal čaju več okusa. S pomočjó teh kislíh pijač se je Aleš v malih dneh veliko boljšega čutil; bolezen je jela moč izgubljati in kmalo potlej je jesti prosil. Zdaj sta mu dala mesa mlade lisice na majhene kosce zrezanega z gorčico vred, in ko je že popolnoma okreval, nekoliko starega vina in tudi čaja z nekterimi kapljami ruma.

V treh tednih je bil Aleš popolnoma dober in je zamogel spet navadno jed vživati, ki je obstala iz lisičjega in medvedjega mesa.

Da bi se kermar in Ivan bolezní obvarovala, devala sta si jesiha v pijačo, ki je bila samo iz

snega in stajanega ledú. Vsak dan sta popila nekoliko čaja z rumom, in meso sta si začinila z gorčico. Druzega niso pogrešali kot vode iz studenca.

Med tem sta tma in mraz tako naraščala, da so trije prijatelji komaj delali. Zunaj je bilo nepregledljivo daleč vse zavito v gosto meglo, snega je veliko napadlo, in z velikim trudom so dobivali svojo zalogo derv. Že je bila močno pošla. Nič več niso mogli tako lahko iz rova skidati snega, ki ga je veter tje vedno zaganjal. Okrog kočje ga je bilo na visoko, kar je močno pomagalo toploto ohraniti; toda vrata so bila tako zamerznjena in s snegom zametena, da so jih s težavo odpirali. Sicer se niso clo nič pritoževali zavoljo te neprijetnosti, ki je imela to veliko dobroto, da jih je medvedjih napadov varovala.

XLIV. Poglavlje.

Severni jelen.

Če je kdo s puško skoz hišno okno ustrelil, napravil je strel od znotrej strašen hrup, ki se je ponavljal skoz več minut. Naši trije prijatelji so iz tega sklenili, da mora njih jama izhod v druge jame imeti. Tudi v dnevniku so brali o prostorih, katerih pa doslej še niso bili našli.

Sklenili so, ko slabo vreme ni pustilo ven hoditi, pregledati vse razpoke in shode, ki so bile v skali na vse plati. Vsak svojo sekiro je vzel, Ivan je naprej nosil prižgano svetilnico, Aleš motiko in kermar ostanek baklje, da bi ga prižgali, če bi svetilnica ugasnila.

Razpoka, ki je bila najdalje na desni, jih je peljala v nezmero jamo. Njena široka zvod je počivala na stebrih ponatorne skale. Tla so bila s peskom pokrita, na katerem je bilo človeške stopinje poznati.

Vso to jamo so preberskali in našli več rogov severnih jelenov na kupu. Nič več niso mogli pomišljavati, ali so severni jeleni na tem otoku ali ne in ali so mornarji, ki so bili pet let tukaj pred njimi, ktere vjeli ali ubili.

Previdnost Božja je djala te živali v najnerodovitniše severne kraje, kjer mraz vse končá, da bi bili prebivavci tega ostrega podnebja za vse njih potrebe dovolj preskerbljeni.

Severni jelen je podoben jelenu. On in ona imata glavo olepšano z naprej zavitimi rogovi, ki pa vendar niso špičaste veje, kakor pri jelenih, ampak široke veje podobne lopatom, in s kterimi morejo sneg odkidovati, ki pokriva po zimi mah in skalnati lišaj, ob kterem živé. To rogovje odpade vsako leto kakor pri jelenih.

Pri severnem jelenu je vse k pridu; meso je okusno, tolšča in kri sta za vžitek, koža za obleko; iz črev delajo vervce in konopce; kite dajejo konce za šivanje, mehur lahko tekočine derží, iz kosti in rogov delajo pa mnogotero orodje.

Ukrotena samica da tudi mleko, iz kterega se dela sirovo maslo in sir. Laponci, Samojedi in Korajbi v svojih deželah redé velike črede severnih jelenov, kteri jim tudi saní vozijo. Psi jih na paši varvajo, in večkrat se zgodí, da se teh čred divji severni jeleni primejo in dajo brez upora vjeti.

XLV. Poglavje.

Namera.

Ta velika jama je kazala več izhodov, skoz ktere so trije prijatelji lahko naprej noter šli; najširjega so si izbrali.

Kake pol ure so utegnili že hoditi po le-tem podzemeljskem hodišču, ko je pot jela peljati tako navdol, da se je kamenje pod njih stopinjami sproženo dolgo časa doli kotaljalo. Kermar jih je opominjal varno

stopati, ker se je bal, da bi bil tu kak brezen, kamor bi utegnili pasti.

Ivan je s svetilnico v roki šel krog necega skalnega ogla, kar se je na enkrat skalnata plošča, na katero je bil stopil, zmajala, odkrušila in v jamo padla. Ko se Ivan ni imel kam nasloniti, je padel s ploščo; Aleš pa, ki ga je bil za suknjo zagrabil, je bil ž njim potegnjen. Kermar, ki jima je hotel pomagati, je tudi napak stopil, padel na herbet in se kobaljal po kamenji, ki se je dalje valilo do svojega kraja. Kmalo potlej je skala, ki jo je menda plošča podpirala, telebila z velikim hrumom, zamašila razpoko, skoz katero so bili noter prišli in jim pot zaperla. Za tem padcem je bil tako velik vsed, da sta bila Ivan in Aleš spodej skoraj pokopana.

Padec jih je bil tako omotil, da so nekaj časa ostali brez zavednosti. Svetilnica je bila ugasnila, in terda noč je bila krog njih. Kermar, ki je najmanj preстал, je poklical svoja tovarša. Videti, da mu ne odgovorita, začel se je za nju življenje bati. Zadnjič je slišal zdihovalje. Tipama je iskal krog sebe po tmi in otipal je nekaj kosmatega in merzlega kot led. Roko je spet strani vzela, s kresalom ogenj napravil, prižgal bakljo in spoznal, da je ošlatal Ivanov telečak iz kože morskega teleta.

XLVI. Poglavje.

Velika zmešnjava.

Kermar je iskal svojima tovaršema pomagati. Sam je imel prasko na roci in bunko na glavi. Ivan se je bil na čelu ranil in je zlo kervavel. Pokrit je bil z drobirjem do srede života. Pomagal mu je kermar se ven spraviti in kmalo se je oporavil; vendar se je pritoževal zavoljo bolečin na vranici in na desnem pleču.

Aleš je bil še ves omamljen. Na glavo je bil padel, vendar na nji ni imel druge rane, samo otolkel

se je. Roke so bile oderte. Kmalo je bil sam k sebi prišel, ko sta ga bila tovarša izpod drobirja potegnili, pa na vseh udih je bil kakor s kolesom pretert.

Svetilnica je imela še dovolj tolšče in stenja, da so jo bili mogli spet prižgati.

Če bi ne bili s kamenom vred padli, bilo bi je zadržalo, ko se je silna skala prekucnila. Boga so zahvalili in si srečo vošili, da so bili to z lehkimi ranami pobotali.

Pa njih stan je bil zmeraj grozovit; v globocem prepadu so se znajdl; nazaj se verniti jim je zavaljena skala branila. Sapa je bila tako težka, da so komaj mogli dihati; živeža niso imeli s seboj; in ko bi bili prisiljeni dolgo v njej ostati, smert bi bila gotova.

Aleš in Ivan sta se tako pritoževala, da je začel kermar pri vsi svoji skušenosti že sam serce izgubljeni.

„Če nam Bog ne pomaga“, je djaj s trepetajočim glasom, „tako smo izgubljeni; pa Vsegamogočni, ki nas je varoval v tolikih nevarnostih, on nam bo tudi tukaj pomagal.“

Vsi trije so na kolena padli in Boga za pomoč prosili. Potlej kermar prime za besedo: „Zaupajmo na vsegamogočnost Božjo v vsaki nevarnosti; nam je bila njegova pomoč blizo, tudi v tem prepadu nas ne bo pustil poginiti. Morda bomo našli kak izhod ali kak drugi pripomoček za rešitev.“

XLVII. Poglavlje.

Srečno najdenje.

Dolgo so zastonj iskali; velikokrat so se z nevarnostjo podali v razpoke skal, pa jim niso nič izhoda kazali. Zadnjič so našli zlo široko odprtino; varno so noter šli.

Ko so že četertljej ure hodili, zasukala se je pot drugam krog mnogih skalnih voglov. Svet je deržal na kviško, in merzlejša sapa se je dala čutiti.

Čistejša sapa jim je dala upanje, da bodo kmalo našli izhod.

Slišali so šumot studenca, ki je doli s skale tekel. Kako je bil ta glas prijeten njih ušesom! Zdaj ni več pomišljevanja; njih rešitev je bila blizo; podvizali so stopinje in kmalo so bili pred jaško, zdolbeno od neprenehljivega padca čiste vode, ki se je nekaj korakov preč v votlo skalo izgubljala.

Skala je delala tu ozek, pa silno visok prepad. Zvod ni bila popolnoma zaperta; sneg in led sta bila nje odpertino ožo napravila, pa popolnoma je nista pokrila, zató je bila sapa tukaj mnogo bolj merzla.

Trije nesrečni tovarši so se z ginjenim srcem ustavili pred studencem. „Našli smo, česar smo dolgo želeli,“ tako so vsi trije zavpili. „Hvala bodi vsegamogočnemu Bogu, ki nas s svojo ljubeznjivo roko podpira in nam daje, česar v svojem žalostnem stanu potrebujemo. Tudi iz tega prepada nas bo izpeljal; na-nj zaupajmo, njegova vsegamogočnost in dobrota ste neskončni.“

XLVIII. Poglavje.

Kdo bi bil to mislil?

Pri tem studencu so se poživili; potem pa so šli serčno po poti, ki se je pred njimi odpirala.

Spoznali so, da so morali nesrečni, ki so na tem otoku pred njimi stanovali, do tega studenca priti; in res se niso goljufali, ker so na poti zagledali človeški sled, ki je bil v pesku prav razločen. Da je bila tu človeška roka delavna, to so jim prav očitno pričali tudi kameni okrog jaške zversteni in z mehoma priterjeni.

Tako upanje, ki človeka nikoli ne zapustí, napravi hladilo za rane, ki je nesreča nareja. Upanje povzdigne spet serčnost, pomore terpljenje prenašati in njegov prvi žarek prežene strah.

Iz nova poživljeni so šli dalje po hodišču, ki je zmeraj nakviško deržalo, in kakor je bilo videti, ože prihajalo. Na enkrat je bila pot zaperta. Pregledovali so stene pred seboj, in našli zaperta vrata, z drobirjem in kamnjem, ki se je bilo naletelo, za-berložene, in ktera blezo že dolgo časa niso bila odperta.

Odpravili so drobir z lopatami, odperli vrata in šli dalje. Razpoka skale se je tako zožila, da so morali po samem iti, in komaj so dvajset korakov šli, že so se znašli v prostorni jami. Gledali so krog sebe, in kmalo spoznali, da so v jami, ki je zraven njih stanovanja, od koder so bili šli na ta ogled.

Zdaj so očitno videli, da so stari prebivavci koč po ravno tej poti hodili po zimi si na ta studenec vode zajemat; to pa so spričevali tudi kablji, ki so je v votlini zraven vrat našli.

Lehko si je misliti, s kakšno hvaležnostjo so se čutili presunjene, ko so premislili, kako daleč seže popisana dobrotá, ki jim jo je zdaj dodelila previdnost Božja. Voda! misli naj si kdo, kaj je strašna muka žeje in bo umel, kakšini občutki hvaležnosti do Boga so morali njih serca obiti. Še le po goreči zahvalni molitvi so začeli jesti, česar so bili močno potrebni za tako težavnim dnevom.

Z veselim in zaupanja polnim srcem so legli v postelj, kjer so kmalo sladko zaspali.

XLIX. Poglavje.

Nova hoja na pregledovanje.

Med tem se je vzdignil hud veter, in debel sneg je kocal. Mraz je bil zeló visoko stopnjo dosegel. Ko so se trije prijatelji zjutraj zbudili, bil

je še veter in v koči so bili kakor v sneg pokopani. Samo dim je bil še prederl skoz gornjo zvod. Temna noč je bila zunaj; stanico je samo bleda luč v svetilnici obsvetljevala. Zmeraj so morali peč zakurjeno imeti, da je bila skoraj rudeča, s tem so se mogli mrazu ubraniti. Vrata in okna so bila vsa s snegom zasuta. In če bi je bili tudi za kak trenutek strebili, veter bi bil spet kmalo toliko snega nametel.

Vedno so morali v koči ostati, pa so imeli tudi dovolj opraviti. Žagali in cepili so zalogo derv, ki so jo bili v kočo prenesli. Ali nova skerb je prišla. Po dervih, ki so jih bili že požgali, soditi so dobro videli, da njih zaloge ne bo dovolj za celo zimo. Tudi ni bilo dovolj tolšče za njih svetilnico. Mesa so vendar še za neke mesce imeli; upali so tudi, da bo debeli sneg kmalo spet kake lisice ali kakega medveda pred kočo privabil. Samo za kurjavo jim je predla.

Kermar je vedel, da to slabo vreme ne bo dolgo terpelo in da bo jasno nastalo. Trije popotniki so torej sklenili iti ob luninem vzhodu proti zalivu, da bi ondot kar največ mogoče derv prinesli. Vse priprave so storili za novo popotovanje. Vrezali so tri medvedje kože in je sešili v podobi širokih plaščev za dež, ki so segali od pleč do kolen, tako da jih je bilo moč čez glavo zavihati, ki je skoz odpertino kviško molela. Lisičje kože so tako naredili, da so mogli v nje zaviti noge in roke, in privezali so je s suhimi črevami kakor z vervco. Da se v sneg niso vdirali, djali so si majhene dilje na podplate, kakor delajo Samojedje. Te priprave so jim vzele dva tedna. Naredili so bili tudi sani, na katerih bi mogli vse domú spraviti, kar bi med potjo prida našli.

Še druga vesela misel jim je po glavi hodila. Rogovi severnih jelenov, ki so jih bili v tretji jami našli, so jim bili gotovo spričevanje, da so te živali

na otoku. Ali bi ne mogli na poti katerih srečati ali vsaj njih sled najti?

Živeža so napravili za tri dni, napolnili so ž njim svoj telečak, in ko so se bili z gorečo molitvijo v Božje varstvo priporočili, šli so na pot oboženi s puškami in sulicami pri jasnem vremenu in v živem mrazu.

L. Poglavje.

Mroč (morski konj).

Svoje stanovanje so zapustili pri svitlobi lune. Zrak je bil tako merzel, da je sapa zmerzovala in niso smeli razodetega pustiti ne obraza nerok.

Le počasi so mogli po snegu naprej; diljice so jim pa tako dobro služile, da se niso vdirali. Velika kožuhovina jih je mraza varovala, da so ga lahko prestajali.

Srečno so prišli do zaliva, srečali vendar niso nobene živali. Z žalostjo so videli, da je obmorje z globokim snegom pokrito, pod katerim so morali od začetka derv iskati in jih ven vleči, in za le-to delo niso imeli orodja.

Že so mislili, da je njih pot zastonj, kar so slišali v zalivu za bližnjim ledenim hribom zamolklo lajanje medvedje. Mirno so se držali in pripravili na boj. Polagoma dalje gredé so ugledali dva medveda, ki sta bila mroža sredi med ledenimi kosovi napadla. Da-si ravno se je ta s težavo zunaj vode gibal, vendar se je s svojimi dolgimi okli serčno branil. Medveda sta bila s tako serditostjo na-nj planila, da nista videla treh sovražnikov, ki so se bližali in še utegnili sulice v tla zasaditi in puške pripraviti, da bi je laglje ustrelili.

Kermar in Ivan sta na enkrat ustrelila. Medveda sta padla, pa koj spet vstala in se od novega divje nad mroža zagnala. Aleš je tretjo kroglo sprožil; in ta je enemu medvedu skoz glavo šla. Med

tem sta kermar in Ivan imela dosti časa, da sta puške spet nabasala in drugi medved je obnemogel pri drugem strelu. Potlej so tri kroglice mrožu v persi poslali, ktere so tako dobro zadele, da je čez nekaj trenutkov poginil.

Tako bogatega plena niso pričakovali. Zlasti jim je bil mrož ljub, ne zavaljo oljnatega in nezavžitnega mesa, ampak zavaljo masti, ki je imela služiti za živež svetilnici. Ta, ki so ga ubili, je bil skoraj tako velik kakor debel vol, pa je bil bolj ribi ko štirinogati živali podoben. Na obéh stranéh njegove debele okrogle glave sta bila njegova okla v podobi zakrivljenih vil, dolga, zlo močna in debela kakor roka. Ta žival je zabada v led, da se naprej zaganja in črepinokožne živali prebada, ki terdo na skalah sedé in so mu živež. Ta okla so bela in terda kakor slonova kost, zató se močno rabijo za ponarejanje zób. Mrož je konju samo v glasu enak, ki je nekako podoben rezgetanju. Njegova močna in gosta koža ima tudi svoje dobro. Njegovo meso je našim ubežnim za lisičjo vado služilo.

Razpuščanje masti od njih novega lova, soljenje in prekajanje mesa je dalo našim trem prijateljem za več dni opravila. Zmeraj pa so stregli na lisice, ter jim mroževe strebine in kosove metali. Več se jih je na to vado vjelo in je bilo ubitih, tako da jim ni manjkalo pečenega mesa.

LI. Poglavje.

Nove skerbí in nova pomoč.

Vse so pripravljali za novo pot na preiskovanje, ki je bilo odločeno za prihodnji dan, in naredili so lopate za odkidovanje snega. Dobrega vspeha so pričakovali, ker se je bila prikazala burjava, ki je tako lepo svetila, da je bilo vse reči razločiti, kakor pri belem dnevi. Ali kako se je bilo vse premenilo, ko so se drugo jutro zbudili! Hud veter je vlekel in

s snegom tako silno metel, da ni bilo mogoče oči odpreti. Terda tma je bila. Naglo so spet zaperli vrata, ki so jih komaj odperli zavoljo obilnega snega, ki ga je bil veter nanesel, in kmalo so bile spet od novega zasuta. Še enkrat so bili v svoje stanovanje zaperti, in njih upanje severnih jelenov videti in kakega ubiti je bilo goljufano.

Zdaj so se jim priplazile v serca žalostne in nepokojne misli. „Kaj bomo počeli?“ rekla sta Aleš in Ivan zdihovaje. „Brez derv za kurjavo se mraza ne moremo varovati, in če zima dolgo časa tako terpi, kako se bomo z dervmi preskerbeli?“

„Odložimo to skerb v roke našemu Očetu, ki je v nebesih“, djal je kermar, „in storimo svojo dolžnost. Dobrotljivi Bog nas je dozdej previdil z vsem, česar v tej samiji potrebujemo. Kdo bi mogel tako nehvaležen biti, da bi dvomil nad njegovo vsegamogočno previdnostjo?“

Te besede so je umirile in skerb jim je spet prešla iz serca. Ko zdaj niso kaj opravila imeli, svetoval je kermar, da bi še bolj po vseh hodiščih preberbali, ker niso bili še vsega našli, česar je dnevnik spominjal. Vsak eno svetilnico so vzeli, in namerili so se prav varno hoditi.

Zagledali so hodišče, ki je deržalo nakviško po ponatornih stopnicah, ki so bile od človeške roke do konca izpeljane. Po tacih stopnicah so prišli v prostorno in prav suho klet. Ko so jo bliže pregledali, videli so, da so našli prihranjeno zalogo starih prebivavcev tega otoka. K veselju so zagledali več lajt in kišt terdo zapertih. V prvi kišti, ki so jo odperli, so bile srajce, nogovice, rute in druga pertenina, vse v dobrem stanu; kišta je bila zasmoljena, da je bila močirnosti obvarovana.

To je bilo posebno dobra najdba; njih perilo, ki ga niso imeli s čim premeniti, je bilo vse zamazano in raztergano. Ena teh lajt je imela v sebi pre-

kajene ribe in meso severnih jelenov nasoljeno in prekajeno. Tri kište so bile polne suhega žličnika, in v družih dveh so bile kože medvedov, mrožev, morskih telet, severnih jelenov in lisic. Nič ni bilo sprideno.

Ni mogoče izreči, kako veselje so občutili. Kermar je dal Alešu in Ivanu umeti, kako sta bila slaba in nespametna, ko sta se pritoževala zoper slabo vreme in vihar, ki jima je branil ven iti derv iskat.

„Ali ne vidita zdaj“, reče jima on, „da nam je to, zavoljo česar se pritožujeta, najbolj ustreglo? Tako obrača Bog vse; kar se nam neprijetno zdi, to je dostikrat vir naše sreče.“

Med tem ko so po jami berskali, kuhalo se je v kotlu pri ognju medvedje meso. Kermar je hotel ta dan dobro jed napraviti. Večkrat je slišal praviti, da Grenlandci in Samojedi po letu žličnik suše in ga po zimi jedó za prikuho, kar jih cinge obvaruje. Zajel je kropa v kotlu in djal va-nj dovolj žličnika. Suho perje se je spet napelo, zeleno postalo in dišalo kakor kislo zelje. V drugem kotlu so kuhali kos nasoljenega mesa severnega jelena.

Ta jed jim je prav dobro dišala, in Boga so za njo zahvalili. Nič več jih ni skerbel živež za dalje časa.

Ko je gerdo vreme še terpelo, preiskovali so dalje in prišli v veliko klet, kjer so našli zalogo derv in premoga za kurjavo. Zadnjega so bili, kakor se kaže, stari prebivavci iz barke zložili; saj vse barke iz Angleškega in Holandskega, kjer so derva bolj redka, vzamejo s seboj dovolj premoga za kurjavo, kedar gredó na lov morskih somov.

Aleša in Ivana je bilo sram nju malovernih pritožb, in sta si terdno obljubila, da ne bosta več mermrala zoper Božjo previdnost.

LII. Poglavje.

Kerdelo severnih jelenov.

V tem času je veter potihnil in nebo se je zvedrilo. Koča je bila tako s snegom pokrita, da so morali trije prijatelji globoko gaz narediti, da so na dvorišče prišli. Rov je bil skoraj ves zverhoma s snegom zasut. Skidali so ga in na notranjo stran nakopičili, da je zmerznil, in tako so si nov zasip napravili zoper medvedje napade. Pred okni so v sneg tudi jamo napravili, da bi od tod mogli lisice streljati.

Zdaj so šli spet k zalivu derv iskat. Vihar je bil njih prizadevanju na pomoč prišel; več krajev je bil ob pobrezji pometel in derva so bila odkrita, da-si ravno so bila skoraj v zemljo primerznjena. Na sani so si jih naložili in domú pripeljali.

Ko so neko jutro ob lepi lunini svitlobi kočo zapustili in hoteli po drugi poti k zalivu, zagledali so od daleč nekaj, kar se je majalo. Previdno so šli dalje in našli celo kerdelo severnih jelenov, kateri so koj zbežali, kakor hitro so naše tri prijatelje zagledali.

„Te živali“, je djal kermar, „ki povsod pod snegom mah za živež najdejo, nimajo po zimi navade iti daleč od svojega ležišča, ki si je navadno v kaki jami napravijo sredi skal. Morda bomo tako srečni, da ga najdemo, če gremo za njih sledom.“

Oburnili so se proti skalam, kamor so bili severni jeleni zbežali, pa oni sami še niso zašli. Prišli so v neki jarek, ki je segal po sredi skal, in je bil v več krajih s snegom pokrit, na katerem se je videlo veliko stopinj severnih jelenov, kar ni dalo dvomiti, da te živali hodijo po tej poti.

Trije popotniki so šli s težavo po jarku. Prišli so do velike jame, in so našli niže pri izhodu iz jarka drugo manjšo jamo, v kateri so sklenili počiti se in

okrepčati. Tu so se potuhnili, da bi severnih jelenov ne splašili, ako bi se na to stran spustili.

Kako uro je preteklo, ko so bili v tem kraji, kar zaslišijo šum. Verno so poslušali, in ko so iz jame pogledali, videli so celo kerdelo severnih jelenov, ki so šli po jarku naprej. Vsi veseli so šli iz jame. Severni jeleni so se ustavili, ko so jih ugleдали, vzdignili glave, po sapi duhali, potlej pa na vso naglost zbežali. Za njimi so šli, in prišli v globok dol sredi skal. Ta dol je imel samo dva izhoda, enega v jarek in drugi je bil ta, po katerem so bili severni jeleni zbežali. Nobene teh živali ni bilo več videti, samo sneg je bil krog in krog pomandran, in za gotovo se je dalo misliti, da imajo tukaj blizo svoje ležišče.

Kmaló so se prikazale, kjer je bila velika in globoka jama z ozkim vhodom. Zraven tiste so našli manjo prav prilično, da bi mogli streči na severne jelene, ko gredó ven ali nazaj na svoje ležišče.

Naši popotniki bi bili radi v tej jami nazaj prihajajočih severnih jelenov počakali; pa so bili že vsi z ledom in ivjem pokriti, in niso imeli nič seboj, da bi si ogenj napravili, sicer je bilo že blizo osem ur, kar so hodili. Zdaj so morali zadovoljni biti, da so ležišče severnih jelenov zasledili, in lov so na prihodnje dni odložili.

LIII. Poglavlje.

Strel severnih jelenov.

Trije prijatelji so se zdaj samo o severnih jelenih pogovarjali; zraven so želeli vsaj enega živega imeti. V jami so imeli veliko zalogo mahú, ki so ga bili za svojo postelj nabrali, in ki bi bil mogel dolgo časa eni teh živali za živež biti. Sline so se jim cedile, kedar so na mleko mislili, ki bi ga zamogli od nje imeti.

Z vsemi potrebnimi pripravami so imeli torej opraviti. Naredili so terdne konopce iz črev; iz kož severnih jelenov, ki so je bili v kišti našli, pa so si vrezali jermene ter iz njih zadergulje naredili. Ko so bili to pripravili, krenili so neki večer na pot, ko je lepa burjava svetila. Na sani so vse naložili, kar so bili pripravili. Gori so djali tudi pečenega mesa, derv in premoga za kurjavo, in nekaj orodja, katero bi jim utegnilo rabiti. Njih namen je bil severne jelene po noči zasačiti, ko se k počitku podajo. Ko so srečno do male jame prišli, so se ondi poskrili. Ivan se je splazil proti veliki jami, če so severni jeleni notri, in kmalo se je mogel tega prepričati po šumu, ki so ga napravljali. Ker bi bil grozno rad enega izmed njih ubil, hotel je kermarja pregovoriti, da bi ogenj pri vhodu v jamo zakurili in potlej noter šli, kar bi jim dalo več teh živali na enkrat ubiti. Toda kermar je bil preveč previden, in je predobro vedel, v kakšini nevarnosti bi bili, če bi vsi severni jeleni butili proti vhodu. Pri tem bi bili sami lahko na tla poderti, pohojeni in celó ranjeni.

Svetoval je čakati, da bodo severni jeleni ven šli; takrat si utegnejo enega izbrati in ga brez težave ubiti. Ivan je menil, da naj bi jim rajši zanjke nastavili, pa bi se gotovo nekteri ujeli; kermar pa je nasproti rekel, da to ni lahko mogoče, ker bi severni jeleni s šumom preplašeni priderli, zanjke pretergali ali pa čez poskakali. Ivan se je moral udati in čakati, da bodo severni jeleni prostovoljno zapustili svoje ležišče.

Trije prijatelji so se spravili krog velicega ognja, in eden izmed njih je na jelene stregel.

Niso dve uri čakali, pa so se severni jeleni vergli iz jame in ušli proti nasprotnemu izhodu doline, ker so blezo svoje sovražnike začutili. Vsi trije so na enkrat ustrelili, pa en sam je

dobro zadel. En severni jelen je padel in ni mogel več vstati. Zraven pobite živali je bil jelenček ostal, in dal svoj žalostni glas slišati. Ta, ki so ga ubili, je bila njegova mati.

Ivan in Aleš sta naglo tekla k obema izhodoma dolinice, da sta mlademu jelenčku pot zaperla, ker mar pa je šel proti njemu, da bi mu zanjko krog vrata vergel. Ko je to večkrat zastonj poskusil, bil je na zadnje vendar tako srečen, in jelenček si je brez vpora dal noge zvezati.

LIV. Poglavje.

Prederznost belega medveda.

Spravljanje severnega jelena jim je dalo en dan opravila, in nekaj kosov so dali kuhat. Mlada žival pa, kakor hitro so ji zveze odzeli, je bila pri miru, jedla mah, ki so ji ga dali, in kmalo se je treh prijateljev privadila.

Le-ti so šli več dni zapored proti zalivu s sanmi, da so se z dervmi prevedili, ker veliko mraza so prestali; toplomer je kazal 26 stopinj.

Neki večer ko so prišli spet k stanovanju z velikim nakladom derv, zagledali so velikega medveda, ki je s pomočjó snega, ki ga je bil veter krog njih hiše nanesel, prišel do odpertine v zvodi, skoz katero je dim šel. Na pot gredé so bili pozabili most vzdigniti, in medved se ga je poslužil, da je noter na dvorišče prišel. Blezo ga je bil duh mladega jelenčka privabil, in pa njegovo žalostno vpitje, ki ga je dal slišati mater klicaje. Naš medved si je prizadeval skoz to odpertijo v kočo priti.

Pripravili so se k strelu, ker niso nikoli brez orožja iz kočé šli, pa v mraku so slabo merili. Tri kroglje so medveda dosegle, pa ga niso ubile. Po snegu se je zvalil, se spet po koncu spravil in Ivana na tla vergel. K sreči je bil Ivan tako v kožuhovino zavrt, da ga medved s kremplji ni mogel doseči.

V tem trenutku je kermar zver po glavi tako hudo vsekal, da jo je prekucnil. Dal jim je medved veliko maščobe za svetilnico, mesa in dobro kožuhovino.

LV. Poglavje.

Lov severnih jelenov.

Ko so po nekoliko dneh navožena derva sežagali in razklali, spravili so se spet od doma z namenom, da bi še enega severnega jelena vjeli.

Srečno so prišli v dolino in šli v malo jamo, kjer so vse za svoj namen potrebno odložili. Velika jama je bila prazna. Te okoliščine so se poslužili, da so dolge žreblje zabodli v tla pred vhomom jame, in na nje zanjke privezali. Žreblje so z vodo polili, in ko je voda koj zmerznila, ni bilo žrebljev viditi, ker so bili tudi s snegom pokriti.

Ko je bilo vse napravljeno, vernili so se v svojo jamo, kjer so tiho bili in prihoda severnih jelenov pričakovali.

Kaki dve uri potlej so se severni jeleni približali. Več jih je šlo noter, ne zapletši se v zanjke. Zadnjič je eden bolj velik in bolj okoren, počasi naprej gredé, vtaknil nogo v zanjko. Ko se je hotel izmotati, je zategnil zaderguljo in bil vjet, ter si je zastonj prizadeval uiti. Drugi severni jeleni to videti so naglo ušli.

Kermar mu je zanjko krog rogov vergel, da bi ga nazaj deržal. Ivan in Aleš sta mu vse štiri z jermeni zvezala, in ga tako na sani naložila. Hiteli so ž njim domú. To je bila ena babica, in po nje debelosti soditi je morala biti breja. Privezali so jo znotrej jame. Mladi jelenček se jej je koj približal. Uboga žival je bila vsa boječa in se je na vseh udih tresla; vendar se je kmalo umirila in še celó začela jesti. Čez neke dni je bila popolnoma krotka

LVI. Poglavje.

Posebno hud mraz.

Zdaj so imeli dvoje živih severnih jelenov, izmed katerih jim je košuta obetala mladiča in mleka. Zdaj ni bilo družega treba skerbeti ko za živež obema. Imeli so mesa severnih jelenov vedno zadosti, in ko jim je zaloga pošla, poiskali so si ga spet, ker jim je bilo znano ležišče teh živali.

Nič jim ni torej manjkalo, da so zimo v miru preživali. Tudi niso opustili Boga zahvaliti za vse dobro, ki se jim je bilo na tem otoku zgodilo.

Toda človeško življenje je tako, da pride, ko smo ene skerbi rešeni, kmalo druga, da nikoli ne pozabimo, da smo pod Bogom.

Mraz je bil vsak dan hujši, in spet se trije prijatelji niso mogli od kože podati, vendar je bilo treba mahú nabrati za njih domačo živino.

Ivan in Aleš sta sama prevzela napravljanje mahú, in kermar je moral tačas kuho preskerbeti in domača opravila. Ali neki dan sta odrinila po navadi, oborožena s puškami in sulicami, pa sta se morala koj verniti; mraza ni bilo prestat. Zrak je bil tako oster, da jima je sapo jemal in jo v ivje spreminjal, ki se je obraza in kožuhovine prijemalo, Gola roka je lepéla k puškini cevi. Tudi sta čutila, da ju oči zlo bolé, in zdelo se jima je, da se jima bo koža na obrazu razpočila.

Tacega mraza še nista skušala, in kermar jima je na moč svetoval doma ostati, in to toliko več, ko je bilo njih zaloge mahú dovolj do tačas, da bi najhujši mraz minil, če bi tudi še celó en mesec terpel. Ni bilo treba, da bi iz kože hodili ob tako hudem mrazu.

Lotili so se torej mnogih notranjih opravil. Kože severnih jelenov in medvedov, ki so jih bili prešnji prebivavci kože popustili, so bile dosti voljne.

Iz njih so si napravili obutalo in obleko, kar res ni bilo zelo lepo, pa je je vendar varovalo hudega mraza. Ivan si je izpilil celó šivanko iz žreblja, ki ga je bil na ognji razbelil.

Z majhenimi pripomočki more človek velike reči napraviti, če mu je le resnična volja in stano- vitnost lastna. Potreba je pripravna in prav znajdljiva učenica.

LVII. Poglavje.

Velika nepokojnost.

Sredi teh del se je kermar na enkrat pritožil, da je zelo truden in da se mu ne ljubi jesti. Kri mu je vrela v glavo, nahoden je bil in popolnoma je zbolel. Postarnost, silna dela, ki jih je imel, nezdrava jed, morda tudi skrivna otožnost, ko je bil ločen od žene in otrok — vse to je njegovo moč pretresalo in mu zdravje podkopovalo. Neko prehlajenje pa je začetek bolezni pospešilo. Kmalu je bila bolezen od dne do dne hujša, in kermar sam se je bal, da ne bi omagal.

Zdaj so veliki nepokoji napadli serce obeh mladenčev. Kermarja sta ljubila kot družega očeta. Vedela sta ceniti dobrote, ki jih je njima skazal v nesrečnih okolščinah, in koliko jima je pomagal ob vseh priložnostih s svetom in v djanji. On je bil njuna edina podpora. Njegova skušnja je prišla njuni mladosti povsod na pomoč. Brez njega bi jima bilo konec vzeti na tem neprebivavnem otoku.

Mladenča nista šla od bolnikove postelji. Kako rada bi bila nekoliko njegovih bolečin prenesla! Pa nič nista mogla za-nj družega storiti kot mu streči in mu sočutje na znanje dajati. Postelj sta mu napravila iz medvedjih kož tako mehko, kolikor je bilo mogoče, in ž njimi sta ga gorko pokrila. Noč in dan sta ogenj v peči kurila, mu večkrat čaja dala, in sta pazila na vsako njegovo znamenje, da bi ustregla

njegovim željam; pa bolniku je bilo čedalje hujše. Huda merzlica ga je napadla in ostre bolečine je čutil po vseh udih. Mladenča sta se s težkim in boleče stiske polnim srcem k Očetu nas vseh obrnila, da bi se usmilil kermarja in mu zdravje povernil.

Ali vse zaupanje je kmalo zginilo. Bolnik je bil čedalje slabši, in skoraj ni mogel več govoriti. Pomigal je svojima prijateljema, da se postelji približata, potlej se je s težavo vzdignil, z levico si glavo podperl in s slabim glasom djal:

„Ljuba prijatelja! kmalo se bom od vaji ločil. Bog me kliče iz tega sveta, in moje terpljenje, s katerim me je v tem življenji ostro skusil, se bo končalo. Ne jokajta, Božja previdnost bo nad vama čula, in ne bo pustila, da bi vi dva poginila. Zanesita se na Boga; on bo zmeraj vaji najgotoviši pomočnik in varh. Kakor vama je dozdej pomagal, tako vama bo poslal tudi pripomoček, da bosta mogla ta pusti kraj spet zapustiti. Jaz, jaz ne bom več v tem srečnem trenutku živel. Ako prideta nazaj v svojo rojstno deželo, priporočam vama svojo ženo in otroke; potolažita je, kakor sta v stanu, v moj spominj, ki sem bil vama zmeraj zvest prijatelj. To je zadnja prošnja, ki jo ima do vaji — umirajoči prijatelj. Z Bogom, bodita pobožna, rada delajta, Bog bo z vama, in vama bo dal, česar bosta potrebovala!“ Po teh besedah se je zgrudil na postelj, zaperl oči in ni se ganil kakor mertvičen na vseh udih. Njegovega dihanja je bilo komaj čutiti. Prijatelja sta menila, da je že po njem in žalost ju je pahnila v neizrečeno zmešnjavo. Začela sta jokati in zdihovati. In da bi ne bila dalje svojega prijatelja v žalost spravljala, šla sta strani, da bi se sama prav razjokala. Zraven kermarja je ostal samo mladi jelenček, kateri se ga je bil popolnoma navadil.

Mladenča sta se vsa žalosti prepustila in ihtela, da se je po jami razlegalo. „Kaj bo z nama, če izgubiva tako zvestega prijatelja? Kaj si imava na tem pustem otoku obetati? Kmalo bo eden izmed naju za njim šel v grob, in kaj bo s tistim, ki ostane? Bog naj se naju usmili! Najino terpljenje preseže človeške moči!“

Na kolena sta padla in Gospoda prosila, da bi jima prijatelja otel ali pa ju ž njim vred s sveta vzel in tako njih terpljenju konec storil.

Polna vdanosti do Boga sta molila:

„Nebeški Oča! Ti nama veliko terpljenje nakladaš; pa sva si ga tudi zaslužila z razžaljenjem, ki sva ga očetu napravila. Naj se zgodi tvoja volja! Daj nama moč to hudo prestati!“

Potlej sta si roke podala, obljubila si stano-
vitno poterpežljivost in eden družemu do smerti po
bratovski pomagati.

„Bog nam je vselej na čudno vižo pomagal,“
rekla sta med seboj, „on ne bo nehal naji varovati“

LVIII. Poglavje.

Severna košuta se oteli.

Mladenča se skoraj nista upala bliže k bolni-
kovi postelji, da ne bi zvedela gotovosti njegove
smerti. Šla sta noter v jamo in se obernila proti
košuti, da bi jej jesti dala. Zagledala sta, da je sto-
rila, kar ju ni zraven bilo, in da jo mladič že sesá.

Kak drugi čas bi jima bila ta prigodba veliko
veselja napravila; pri teh okolnostih jima pa nič ni
v živo šla.

„Ko bi bil najin prijatelj“, sta djala, „videl
tega mladiča starko sesati, oh kako bi se bila mi-
dva ž njim veselila!“

Oba sta sedla k peči in se žalostnim mislim
prepustila.

LIX. Poglavje.

Neprevideno veselje.

Čez nekaj časa molčanja in silne žalosti reče Ivan: „Nehvaležno ravnava z najinim prijateljem, ker ga v njegovih zadnjih trenutkih zapuščava: nisva še dovolj uterjena za terpljenje; učiti se morava tudi smert zvestega prijatelja prenesti. Bog nama bo za to potrebno moč dal!“

Te besede izgovorivši je vstal, vzela svetilnico, in ko je Aleš za njim šel, podal se je proti postelji, na kateri je njun bolni prijatelj ležal. Pa kako sta se zavzela, ko sta videla bolnika v obraz vsega mokrega, in ko sta spoznala, da ne diha več tako kratko in težko. Mlajši jelen je bil to čudovito ozdravljenje napravil. Ta zvesta žival, ki se je kermarja popolnoma navadila, je bila prišla ležat svojemu gospodarju na noge, in je bila v njem od novega obudila dobrotljivo toploto.

„Bog je usmiljen!“ je zavpil Ivan od veselja omotičen, najin prijatelj še živi! In oba sta ga vsega obkuševala.

Kermar ju je gledal z mokrim očesom, potem jima reče: „Prinesita mi čaja, zelo sem žejen.“

Ivan je berž čaja pripravil; kermar se je začel potiti, pa je kmalo veliko polajšanje čutil.

Mladenča nista mogla veselja skrivati; to boljšanje, tako očitno, to bi jih bilo kmalo ob pamet pripravilo. Na kolena sta padla in Bogu zahvalila za tako veliko in nepričakovano dobroto.

LX. Poglavje.

Postrežba prijaznosti.

Bolniku sta obilno in z vso mogočo skerbjó stregla. Ko se mu je Ivan približal s škudelico mlečnega čaja, vprašal ga je kermar smehljaje se: Kje sta dobila to mleko?

Pripovedovala sta mu, da se je košuta otelila, in da jo je Ivan ta dan prvič pomolzel.

„Dobrotljivi Bog“, reče zdaj kermar, ko je roke sklenil, „med tem ko sem se s smertjo boril, priskerbel si mi novo zdravilo! Bodi za to zahvaljen!“

Zanaprej sta bila juha in čaj okrevajočemu živež; vedni pot mu je dobro storil. Dvakrat na dan sta mu dajala sladkornatega čaja, v kateri sta djala vselej nekoliko ruma.

Od dne do dne se je bolnik bolje počutil; kmalo je začel že za jed prositi. Mladenča sta se bala, da bi jelenje meso ne bilo za-nj prebavljivo. Še manj sta si upala mu oljnatega medvedjega mesa ali nasoljene ribe dati.

Sklenila sta zdaj starki jelenčka vzeti in ga zaklati. S pravo zadovoljnostjo sta dala prijatelju kos tega mesa, in zraven sta djala čašo starega vina, ki je bilo še ostalo.

Močna juha in lahko jelenje meso ga je pokrepčalo, da je bilo videti. Počasi je zapustil postelj in se čutil spet pri moči. Prijatelji so z zahvalnimi molitvami obhajali ozdravljenje dobrega kermarja.

LXI. Poglavje.

Severna košuta je pripelje k novi najdbi.

Kermarjeva bolezen in ozdravljenje je terpelo čez mesec dni. Med tem je bil mraz dosegel najvišjo stopnjo. Trije prijatelji skoz več dni niso mogli brez nevarnosti iz svoje kočice na dalje pote. Njih zaloge so bile zlo pošle; zató sta sklenila mladenča sama na lov severnih jelenov hoditi. Kermar še ni bil popolnoma k moči prišel, in po pravici so se bali, da bi od novega ne zboledel, če bi po prestrem-podnebi hodil. Mladenčema pa je naročil pridno se varovati medvedov, ki so zavoljo hudega mraza živeža pogrešali in čedalje bolj divjali.

On je imel tačas doma opraviti. Jelena sta bila zmeraj zraven njega; tako sta bila privajena in krotka, da sta povsod za njim hodila.

Neki dan se je bil kermar v jami zamudil, ki je bila tik njih stanovanja in košuta je šla s privzdignjeno glavo ob steni ter vohala, kakor bi bilo nekaj posebnega. Na zadnje se je ustavila zraven luknje, ki je bila popolnoma na verhu skalne zводи, in vzdigala je nosnice kar največ mogoče kviško. Začela je perskati in žvižgati kakor bi nekaj zelo poželovala.

Kermar je to zagledal in se bal, da bi ta luknja ne peljala skoz skalo ven, in da bi kak medved ne skušal se zdaj noter zbasati. Pripravi orožje, pa kmalo pride do resnice, ko vidi, da se košuta vsa mirna s sprednjimi nogami na steno opira, da bi luknjo dosegla.

S svetilnico je posvetil, pa ni družega ugledal ko temno luknjo v steno. Skušal je gori splezati, pa zastonj; prestermo je bilo. Vedel je, da je košuta nekaj za jed obduhala; pa kaj bi to bilo, tega ni mogel uganiti.

Med tem sta se Ivan in Aleš vernila. Na lovu sta bila srečna; velik severni jelen je bil na sani zavaljen. Ko so ga bili v hišo spravili, povedal jima je kermar, kaj se je zgodilo, ko nista bila doma. Skušali so, drug družega na sebi deržé, do luknje priti, pa ni bilo mogoče.

Ivan in Aleš se podasta zdaj k zalivu, dokler še luna sveti, da bi našla tam lesa, tancega in pripravnega za lestve. Kmalo prideta z jelko, ki sta jo na jermenih vlekla. Med železnino sta našla velik sveder. Ž njim sta izvertala luknje v dervo. Skoz pa sta djala nalašč za to pripravljene palice, in kmalo sta imela lestvo, ter sta jo na zid prislonila. Ivan je šel prvi gori s svetilnico, in kmalo za njim tudi Aleš.

„Ta luknja derži daleč v skalo“, pravi Ivan, „in kaže se, da je čedalje bolj široka.“

Skoz nizko in ozko zagato so prišli v ponatorno klet, podobno veliki peči prav suhi in snažni. Tik vhoda so bili kupi mahú in žličnika prav suhega. Še so iskali in našli več sodov po versti. Ta mah je bila neki košuta ovohala.

Aleš je poklical kermarja ter mu povedal, kaj so našli; potem ga je prosil za kako sekuro ali kladvo, da bi sode odperli. V prvem je bila moka še dobro ohranjena, v drugem je bilo polno graha in v tretjem boba. Tako so bile v vseh bogate zaloge človeškega živeža.

To je bilo veselo zavzetje. Oh, kako so zahvalili dobrotljivega Boga za novi dar, ki jim je bil tako nenadoma prišel! Verjetno je, da je bil zadnji prebivavec te kočé le-sem živež spravil, da bi ga zmeraj pri rokah imel, in ga varoval za največo silo, pa je umerl, predno ga je mogel povžiti.

Zdaj so si mogli trije prijatelji napraviti dobro mornarsko jed. Kermar, ki je znal dobro kuhati, ta je bil tolikanj bolj vesel te najdbe, ker je upal, da mu bo ta živež veliko spet k moči pripomogel.

On je celó mislil kruh speči; pa to se mu ni dalo, vendar je napravil peko, podobno mornarskemu suharju in posebno dobro.

LXII. Poglavje.

Volkovi.

Trije prijatelji so se zmerno posluževali prejetih dobrot; zmeraj so hranili nekaj zaloge za nepredvidne potrebe.

Potlej so zverstili svoja opravila tako, da niso bili nikoli leni. Ko je vreme dopuščalo, šla sta Ivan in Aleš ob gotovih dnevih iskat derv ali pa na lov. Kermar je preskerbel kuho in imel z družimi notranjimi deli opraviti. Toda derva je bilo zdaj veliko

teže nabirati, zato ker jih je bilo treba izpod debele ledene skorje kopati. Z lova so se včasih brez divjine vernili, ker so morali zlo previdni in zvijačni biti, da so mogli se severnim jelenom približati, ki so bili bolj plašni in so se preganjavcev bolj varovali.

Na vseh popotovanjih sta se Ivan in Aleš imela tudi medvedov bati, ki so bili prederzniši in bolj divji zavoľjo pomanjkanja na živežu.

Tudi volkovi so se dali slišati: s strašnim tuljenjem so se oznanjevali. Ko sta šla mladenča neki dan k zalivu derv iskat, slišala sta več volkov od daleč tuliti, in zdelo se jima je, da se zmeraj bližajo. Pa sta vedela, da se volkovi ognja močno bojé; zato je sta na sanéh zakurila, in celo pot velik ogenj ohranila. Volkovi so jima od daleč sledili; šli so s strašnim tuljenjem do blizo kočé, potlej so se pa umaknili.

Volkove je večkrat lakot gnala, da so se kočé približali in pod snegom kopali, da bi izpod snega izvlekli strebine, ki so bile lesicam za vado veržene. Dvoje so jih ustrelili, pa le nju kočé je bila za kaj, meso so na snegu pustili.

LXIII. Poglavje.

Petero medvedov.

Sploh pravijo, da volčjega mesa nobena druga žival ne je kakor le volkovi sami; in vendar so trije prijatelji čez nekaj dni zapazili, da so bili zaverženi cerknjenci vsi požerti; medvedje so se jih bili lotili, morda je je bila silna lakota primorala. Neki večer, ko so legli in pokojno pospali, zbudilo je kermarja zamolklo medvedje lajanje, ker ni tako terdo spal kakor njegova tovarša.

V strahu, da bi te živali vrat stanovanja ne polomile, je zbudil mladenča. Ko jim medvedje že dolgo časa niso nepokoja delali, bili so v nemar

pustili sneg iz rova izkidati, tako da jim je bilo lahko čez zmerznjeni sneg do vrat priti.

Ivan odpre lino, da bi videl, kaj se zunaj godí. Zrak je bil miren pa silno merzel. Sneg se je lesketal v svetli burjavi. Pet zastradanih medvedov gre proti rovu. Trije prijatelji zgrabijo hitro za puške, pomerijo, strelé in dva medveda padeta; pa se kmalo spet vzdigneta in gresta svojo pot ter grozno tulita. Drugi, ki niso bili ranjeni, ustavijo se za nekaj časa; ali potlej se zaženo še z večo zlobo, poskačejo v rov in skušajo po notranji brežini splezati noter na dvorišče. Ivan strelí in zadene enega medveda tako dobro, da je na mestu obležal. Zdaj druga dva ranjenca na-nj planeta in ga začneta tergati.

Boj tako dolgo terpi, da utegnejo naši prijatelji večkrat puške nabasati in ustreliti. Trije medvedje dobé toliko krogelj, da se ne morejo več braniti. Te divje zverí so bile zató še bolj serdite ena na drugo. Z velikim prizadevanjem splezata druga dva medveda čez brežino in prideta noter na dvorišče. Zdela sta se še bolj divja zavoljo pogostega pokanja pušek in zavoljo ran svojih tovaršev. Pa naši prijatelji sprožijo zdaj vsi na eno zver, ki se je koj zgrudila in dolgo časa vila v kervi, predno je poginila.

Peti medved, ki ni bil še nobene krogelje dobil, je med tem prirohnél do kočinih vrat, kamor ni bilo mogoče va-nj pomeriti. S silo je na vrata butal in je je z vso težo svojega života skušal polomiti.

Zastonj so naši prijatelji s pestmi in sekirami tolkli, da bi medveda ostrašili in odpodili. Njegovo duhanje mu je povedalo, da so tu ljudje in severni jeleni, in lakot ga je oslepila in oglušila za vsako nevarnost. Ni bilo drugega pomočka, kakor medveda naravnost napasti.

Kermar in Ivan sta zgrabila sulice, in Aleš svojo težko sekuro. Zdaj je Aleš naglo vrata odperl, in kermar mu je sulico do ratišča v truplo zasadil, Ivan ga je pa v trebuh zabodel. Medved pade in Aleš ga vdari po glavi, da ni mogel več vstati. Kmaló je bila medvedu črepinja razbita.

„Veliko nevarnost smo prestali“, pravi kermar. „toda Bog nas je varoval, zahvalimo ga zato! Rova nismo pometli, in medvedje so čedalje prederzniši od lakote. Najpred je treba to zanikernost popraviti.“ Ivan in Aleš se lotita berž dela. Ves sneg sta na notranji zid zmetala, tako da je bil zasip še viši ko pred. Z lopato sneg navpik prirežeta in potlej še vode na-nj vlijeta, tako da je postal leden zid, čez ktereга je bilo medvedom nemogoče.

Še večkrat so medvedje prišli, in so privohali celo do rova, pa koči se niso mogli več približati.

Prevideni so bili dobro z mnogoterimi zalogami. Pokojno in lahko so čakali ugodnišega vremena, ko se divje zveri pretegnejo v druge kraje in gredó medvedje proti morju.

LXIV. Poglavlje.

Zima dalje terpi.

Tako so pretekli še štirje tedni. Zmeraj je bilo silno mraz. Temna noč je še vedno terpela, le da jo je malo luna ali burjava razsvetljevala.

Klaja za severna jelena je pohajala, in prijatelji so bili primorani iti v sneg kopat, da so mahú nabrali, kar je bilo silno težavno delo. Sicer si niso upali daleč od hiše zavoljo mnogih medvedov, ki se jih je bilo dokaj po bližnjih krajih nateplo.

Da-si ravno njih stan ni bil tako žalosten, vendar jim je bila dolga zima in dolga noč silno dolgočasna; zdihovali so po lepšem času, kateri bi jim zamogel kako barko pripeljati, da bi jih iz te samote spravila.

Tak je človek: kakor hitro je iz ene velike skerbi rešen in se znajde v zložniših okolščinah, zaničuje dobro, kar v miru vživa, in snuje nove želje, ktere mu ne dadó več pokoja, dokler se ne izpolnijo.

LXV. Poglavje.

Vihar.

Neko noč je strašen šum zbudil kermarja. Od začetka je mislil, da se medvedje ali volkovi bližajo in svoja tovarša je zbudil, da bi se za splošno bran pripravili. Ivan je vrata odverznil, da bi spoznali, s katerim sovražnikom bodo opraviti imeli. Pa buhne mu nasproti strašen piš, ki ga je skoraj pobil in mu naznanil, da je vzrok temu šumu silen vihar, ki se je vzdignil. Nebo je bilo vse s črnimi oblaki pokrito, debel sneg je kocnjal med dežjem in šel skoz line noter v kočó. Veter je bil tako hud, da se je zdelo, zemlja se trese na njenih podlagah, in da se bodo vse skale sesedle.

Ivan in Aleš sta bila silno nepokojna; nikoli nista kaj tacega videla. Pokanje ledú na morji in šum valov jima je še večí strah napravljál. Kar kermarja zadene, ki je to prikazen severnih dežel poznal, on se ni ne bal ne čudil, temveč še le upanje imel, da se kmalo na boljše izide. Vedel je, da se prehod zime na poletje z nenavadnimi viharji oznanjuje. Mladenča sta ga nepokojno gledala in mu skušala na obrazu brati, česa se imajo bati ali upati, on jima pa spregovori:

„Bog je vsegamogočen, in moči nature so strašne v svoji zlobi. Grešnik se trese pri teh grozovitnih prikaznih, s kterimi Vsegamogočni samo dobrote oznanjuje, celó z bobnečim gromom in šumečim viharjem. Rujojenje vetra nam obeta bližanje dneva in prihod poletja. Veseli bodimo, poletje bo kmalo prišlo, in bližamo se spolnjenju svojih željá.

Morje se bo iznebilo ledú, barke se bodo vernile na lov morskih somov in nas rešile pogubljenja. Zanesimo se na Boga in prosimo ga, da se nas usmili, in nam pošlje kmalo rešnika.“

Mladenča sta povzdignila oči in roke proti nebu, in novo upanje je obšlo njuno nepokojno serce ter je upokojilo.

LXVI. Poglavje.

Morski som.

Vihar je terpel šest dni, da ni bilo skoraj mogoče iz koč stopiti.

Ivan in Aleš sta obernila perve mirne dni v to, da sta šla zaliva pregledat in derv poiskat. Silni kosovi ledú so bili na breg zmetani; od vetra sterti in nakopičeni so kazali najčudniše podobe, in temni dan je dajal njih velikanskim in sanjarskim podobam nekaj posebno nenavadnega.

Ko sta se pobrežju približala, videla sta sredi ledenih ostric nekaj črnega, kar sta od začetka imela za gredelj prekucnjene barke. Globoko ginjena pri tem pogledu se nista mogla ubraniti misli na svoje tovarše, in tresla sta se, da bi njima ti kosovi razbite barke razodeli nesrečnega konca angleškega poglavarja in njegovih množ. Sklenila sta bliže iti in te reči na lastne oči pregledati. Pot je bila težavna in nevarna; led je imel veliko runjav, in je pustil celó nekatere prostore, kjer morje ni bilo zamerznjeno. Toda mladenča sta bila vajena truda in se nista plašila žugajočih nevarnosti.

Ko sta se tej reči približala, vdaril jima je neznan duh na nos; vendar sta lezla dalje opiraje se na svoje krampe in lopate. Kako sta se zavzela, ko sta spoznala, da to, kar sta imela za barko, ni družega kot silen morski som, veržen v sredo med led. Imel je prej ko ne šestdeset čevljev dolgosti. Mladenča sta z začudenjem pregledovala njegovo silno

postavijo in debelo glavo, ki je znesla najmanj tretji del celega trupla. Šlatala sta černo in gladko kožo, kakoršna je ogorjeva. Našla sta jo, da je voljna, in da je tolščoba, katero pokriva, dovolj mehka. Tudi sta zagledala veliko golih červov, ki so se bili kože morskega soma prijeli. Zadnjič sta se vrnila in povedala tovaršu, kar sta bila našla.

S pogovorom, ki se je bil med kermarjem in med njegovima tovaršema o tej živali začel, je bil kermar napeljan, da je jima morskega soma popolnoma popisal.

„Morski som“, reče jima on, „je največa riba, ki je v morji najti, in spada med kite. V njenem žrelu more deset ali dvanajst ljudi lahko po koncu stati. Silne čeljustne kosti, ki služijo morskemu somu namesto zob, so zagorele, črne in rumene barve z mnogobarvnimi marogami. Vsaka stran gornje čeljusti je obdana z dvesto in petdesetimi palicami; najmočnejše so na sredi in so po dvanajst do petnajst čevljev dolge. Spodnja čeljust je ribjih kosti prazna in obdana z velikimi rebri bele barve, in nosi jezik, ki je mehek in gobast, bel ter s črnimi marogami opikan.“

Na glavi morskega soma, nad očmi in plavutami, gre nakviško močna, gruča z dvema odpertijama, skoz ktere žival z veliko močjo vodo brizga. Šum tega naganjanja, ki se da prav daleč slišati, je podoben šumu vetra, ki se v kaki jami zagolsne. Morski som nikoli huje vode ne brizga, kakor tedaj, ko je ranjen. Šum, ki ga napravlja, je podoben šumu razburkanega morja. Daleč spodej pod to gručo in skoraj v kotu ust so oči, ki niso veliko večje ko volovske, in so obdane s kocinami. Koj za očmi so plavute primerne velikosti, pokrite z debelo kožo, ki je črna in z belimi lisami opikana.

Ker ima morski som le dvoje plavut, poslužuje se jih kakor vesel in plava kakor čoln z dvema

vesloma. Truplo se končuje v silno močen rep, ki je razdeljen v dvoje enacih klap. Barva teh živali je prav lepa na solncu.

Plavati more ta žival silno naglo; njih gibanje dela v vodi čudne vinke. Ko morski som beži, pomalja se mu zdaj glava, zdaj herbet, zdaj rep iz vode, potlej spet za nekaj časa pod vodo zgine.

Akoravno ima ta morska pošast silno moč, ima vendar strašne sovražnike. Najbolj se boji ribe z žago. Nikoli se ne srečate brez boja in sploh je riba z žago napadnica, ki mu zasadi svoje orožje v herbet, da pogine. Morski somi, tako umorjeni, gerdo smerdé, da se njih smrad prav daleč razširi.“

Po tej pripovedi je kermar dostavil: „Jutre pojdemo vsi vkup pogledat, ali ne bi mogli od tega morskega soma kaj deleža imeti, predno segnjije in se začno medvedje, volkovi in mroži na njem pasti.“

LXVII. Poglavje.

Lov morskih somov.

Drugi dan so trije nesrečni tovarši šli z orodjem, kar ga je kermar za potrebno spoznal, k prekucnjeni pošasti. Ko si niso mogli misliti, da bi to neizrečeno žival s slabimi pripomočki, ki so jih pripravljene imeli, mogli razkosati, bili so zadovoljni prebosti na več krajih nje debelo kožo. Ko so svoja ostra orodja vtopili v lego mastí med kožo in mesom, privrelo je obilno olja, ki so ga natočili v sodce in sešite kože, ki so jih bili iz tega namena s seboj prinesli. Odsekali so s sekirami nektere velike kosove tolšče, da bi je raztopili in iz njih dobili živež za svetilnico; potem pa jim je kermar tako-le začel pripovedovati: Baski ali velikoveč mornarji v Biskaji sploh veljajo za tiste, ki so si prvi derznili vojsko napovedati temu kralju na morji. Vsaj priročnost, ki so jo bili pri tem nevarnem ribštvu pokazali, in pre-

derznost, ki so jo pri tem na znanje dajali, pridobili ste jim v tem obziru tako veljavo, da so vsa ljudstva, ki so se htela poprijeti te dobre kupčije, hodila med nje iskat harpunarjev, raztopljevavcev, poglavarjev bark in veslarjev. Holandci in Angleži so si prvi naklonili velike dohodke iz tega ribarstva. Potlej so se jim pridružili v tem započetji Amerikanci. Francozi so se ga zadnji lotili; vendar od leta 1785 do 1793 je prišlo na Francosko sto in štirinajst bark z eno in trideset tisoč bečvami tega olja. Od tega časa lastniki bark po francoskih lukah niso nehali pomnoževati te baže započetja.

To dolgo in nevarno brodnarstvo zahteva terdno narejene barke in terdno vervje, obilno in prederzno moštvo in zadnjič veliko priprav, namenu primerjenih. Kakor hitro kacega morskega soma zagledajo in ga od daleč slišijo vodo srebati in brizgati, poskačejo vsi ribiči v svoje čolnove. Vsak čoln ima po navadi po šest ljudi, včasih po sedem kakor je velik. Približajo se morskemu somu z veslanjem, in harpunar, ki je spredaj, verže ostve, ki jih ima pred seboj. Večidel skušajo železo zasaditi živali zraven ušes ali plavut ali v sredo herbta. Železo ostev ima na koncu podobo pušice z dvojno ostrino; zadej je debelo, da ne more od te strani ne rezati, ne se odvezati. To orodje ima lesen ročnik.

Kakor hitro se morski som ranjenega čuti, potopi se tako naglo, da skoraj ni verjeti, in vleče konopec (verv) za ostve privezan tako naglo za seboj, da bi prednji del čolna kar na dno potegnili, če bi se na vso moč ne pazilo, da se konopec neprenehoma odvijaja. Vsak čoln je previden s kupom konopcev ali vervi, razdeljenih na štir ali pet svitkov, katerih vsak je dolg kakih osemdeset — sto sežnjev. Kakor se morski som potaplja, pripušča se več konopca, in če ga čoln nima več, vzeme se ga iz družih. Ribiči na vso moč skerbé, da se tačas, ko

se morski som potopí, velika verv ne zmede ali ne gre preveč na eno stran. Brez te paznosti bi se čoln gotovo prekucnil. Konopec se mora naravnost po sredi čolna snovati, in harpunar neprenehoma moči z gobo rob, po katerem teče, da se po tako naglem gibanji ne užge. Drug skušen mornar, ki zadej čoln z veslom viža, pazno gleda, na katero stran se konopec snuje, da se more po tem gibanji ravnati.

Tako gredó za ranjenim morskim somom tako dolgo, da opeša in pogine, ali da je vsaj v takem stanu, da mu ni več mogoče dalje bežati. Včasi vzeme s seboj blizo kacih dva tisoč sežnjev vervi. Če se vrine žival v led, gredó po poti, ktereга si je napravila, za njo. Če se pa umakne pod plavajoč otok ledú, tedaj je dostikrat treba, izdreti ostve z rokami iz rane ali pa konopec odsekati in žival pustiti.

Med tem ko je morski som zapičen, veslajo vsi drugi čolnovi pred tistim, iz ktereга je bil zapičen, in vlečejo včasi konopec, da bi po napetosti spoznali, kako je žival še močna. Ko je videti konopec bolj ohlapen in ne nagiblje sprednjega dela čolna, treba je ribičem skerbeti, da ga spet nazaj zvlečejo. En ribič ga deva sproti v svitek, da ga je v stanu ravno tako lahko snovati, če bi som spet začel bežati. Tudi gledajo, da preohlapno ne spuščajo konopca tistim somom, ki celó pri verhu plavajo, ker bi se lahko nasadil na kako skalo, in bi ostve ven skočile.

Ranjeni morski somi šverkajo vodo iz vse moči; tako daleč jih je slišati kakor grom velikih kanonov. Ko so pa ob vso kri ali ko se utrudijo, ta šum čedalje bolj pojema, dokler popolnoma ne utihne.

Kakor hitro je žival mrtva, odrežejo jej rep, da ne bi zaderževal čolna v teku. Iz njega napravljajo mizarski lim, kakor tudi iz plavút. Potlej privežejo soma zadej za čoln, in tega spet za zadnji

konec štirih ali petih družih čolnov, da spravijo žival do barke. Ko do nje pridejo, privežejo morskoga soma s konopci, da je glava proti kermi, in drugi konec proti premi. Perva skerb je zdaj spraviti se nad čeljusti živali, da jej odvzemo ribje kosti, ki jih z vretenom na barko vzdignejo. Ta reč je sama vredna vsega družega soma. Odrežejo mu jezik, in potlej oberó od vsega trupla tolščo. Kosovi se režejo na režnje (šnite) po celi dolgosti trupla, in mornarji, ki so na barki, režejo je potlej na štirjaške kose po čevlji velike, potlej na manje kosove, katere zmečejo v sodce. Pri tem delu jim služijo veliki noži, dolgi po štir do šest črevljev. Tolšča je pri nekterih morskih somih bela, pri družih rumena, in pri nekterih rudeča. Bela je polna nitek in ne daje toliko olja kakor rumena, le-ta za najboljšo velja. Ko je tolšča popolnoma obrana, potopi se somovo hrodje samo od sebe in zgine v globokem morji. Ali to hrodje čez malo dni spet verh vode priplava za pašo ribam, ticam in medvedom, ki se eden čez družega nad njim gostujejo.

Barka dojde potlej v kako lukó, ali se priveže za terd led, in zdaj raztopé tolščo, ki je velike vrednosti.

LXVIII. Poglavlje.

Dan se zasvita.

Dolina je bila kmalo vsa drugačna videti; verhi skalovja so se iznebili snega; pa pri svetlobi lune so se kazali svetli in z ledom pokriti. Več gričev se je že prikazalo nad snegom, ki je bil od dežja skopnel. Mraz je bil zeló ponehal in več ni bil tako skeleč. Zdaj so lože nabirali mah in lišajevec za severne jelene. Drugi dan sta Ivan in Aleš šla prvič od novega iskat derv ob kraji zaliva.

Oh kako prijeten se jima je zdel pogled kraja, ktereга sta tolikokrat prehodila in kjer sta videla

zdaj, da se je sila veliko snega ponižalo, ki se jima je ob vsacem popotvanji veči zdel!

Zaliv je tudi vso podobo premenil. Hribi ledú, ki so se zdeli, da imajo podlago na dnu morja, in ki so se kviško silno visoko vzdigovali, ti so zdaj pri verhu plavali in njih silno butanje je razbijalo led, ki je morje pokrival. Na več krajih je ležalo nakopičeno ledovje, ki je bilo podobno razvalinam kacega mesta; in dalje sredi ledenih planjav so se semtertje pokazala kaka vodena stegna.

Mladenča sta se domú vernila, ko sta bila na sani veliko derv naložila. Luna se je skrila za skale, in mračiti se je začelo, kar sta na enkrat ugledala zjutranji svit. Upala sta videti solnčni vzhod na nebesu; pa solnce je bilo še prenizko, in samo njegov odsvit je nekoliko dan delal, pa jima je bolj svetil kot pred luna. Da-si ravno je bila ta prijetna prikazen kratka, napolnila jima je vendar serca s tolažljivim upanjem, da bo vendar enkrat napočil beli dan, in naglo sta stopala kermarju svoje veselje naznanjat.

LXIX. Poglavje.

Vreme se zboljšša.

Le-ta je mladenčema to komaj verjel, pa drugi dan se je tega z lastnimi očmi prepričal; videl je solnčni vzhod, kterega žarki so se nekoliko bolj nad ostricami vzdignili.

Kako vesel pogled je bil to za tri nesrečnike, ko so ugledali zarijo, ktera jim je bila zakrita celih pet mesecev. Občutili so veselje, kakoršnega okuša slepec, kedar mu odvzamejo zagrinjalo, ki mu je dolgo časa oči pokrivalo, in kateri pervikrat zagleda prečudno lepoto v naravi.

Boga so goreče zahvalili za to novo dobroto in se hvaležno spomnili, kako čudno jih je varoval in z vsem previdil skoz to dolgo in temno noč.

Kmaló so videli solnce v vsi svetlobi, ki je dalj časa na nebu ostalo. Poslednjič je više izšlo in ni več zašlo, ker se je severnim deželam čedalje bolj približalo.

S solncem se je vreme kmalo spremenilo, in ves okraj je dobil nov pogled. Perve dni je bilo še mraz, pa ne tako hudo, da bi bili udje premerli, ali da bi bila sapa zastajala. Zdaj so mogli na pašo gnati severna jelena, ki sta bila spet vsa živa in sta veselo mahú in lišajevca pod snegom iskala.

Kolikor dalj je solnce na nebu ostajalo, toliko lepše vreme je bilo. Potoki snežnice so tekli s skal; sneg je skopnel z mahú, kterega je pred pokrival. Zvečer je bil dostikrat ves kraj zagernjen z meglo, ki se je vselej v topel dež spremenila.

Doline je bilo zdaj veseliše pogledati. Zemlja se je lepo zeleno pokrila, zakaj mah in lišajevca sta čversto poganjala iz zemlje. Solnce, ki je vsak dan više vzhajalo, je napravilo, da je pognala tudi trava in žličnik. Severna jelena sta se veselo shajala na tem pregrinjalu zelenjave in mulila zelene odganjke.

Samo primorje je bilo še groza pogledati. Res je, nekteri kraji so bili že ledú prosti; pa ostale so bile še silne gore, veliki prostori so bili pokriti z debelim ledovjem, kar je delalo ves poseben obraz. Od ene strani je bilo videti natoro v mladostni lepoti, od druge pa v zimski grozovitnosti. Mikavno in čudno je bilo pogledati zaliv, ki je bil še z ledom pokrit. Led, nakopičen v najbolj čudne podobe, kazal je očém zdaj turne in visoka ozidja, zdaj razvaline po potresu razdjanega mesta, zdaj bogastvo staveb kake opatije srednjega veka, ki se je vse v solnčnih žarkih prečudno spreminjalo.

Drugi srečni nasledek solnčne vernitve in zboljšanega vremena je bil odhod medvedov, ki so se pobrali k morski strani, ki je bila nekoliko kopna;

tje jih je vlekel obilni lov ribji, od katerih so imeli dovolj živeža.

LXX. Poglavje.

Previdnost.

Z zarijo lepšega časa je raslo tudi upanje naših prijateljev, da se kmalo kmalo pripelje kaka ladja na Ostrovid na lov morskih somov. Vsak dan so za to Boga prosili. Pa mučila je je misel: morda se ne prikaže nobena ladija v te kraje ali pa da ostane na drugej strani otoka, kjer bi jih ne mogla zagledati. Tako človeško življenje nikoli ni prosto nepokojev, in ko solnce najlepše sije, zbirajo se nad njim spet temni oblaki. Ali ravno to napravi naše moči delavne, in nas spomni Božje previdnosti, brez ktere bi nič ne zamogli, naj bodo sicer naše skerbi in prizadeve še take.

Mladenča sta imela gorečo željo, kmalo rešena biti iz te žive ječe. Kermar pa, kateri bi se bil tudi rad kmalo vernil k ženi in otrokom, ta jima je naravnost povedal, da se ta želja še ne more tako kmalo spolniti, ker še ni prišla doba, ko se lovci morskih somov Ostrovidu približajo. Opominjal ju je k poterpljenju in vdanosti v Božjo voljo, in se ne preveč podati svojej silnej želji, ker bi se utegnilo zgoditi, da bodo primorani še eno zimo na tem otoku ostati.

„Od prve mladosti sem se navadil v dvomljivih okolščinah si najhujšega v svesti biti“, djal je ta pobožni človek, „in tako me nobena zopernost ni zasačila in nobena nesrečna primera me ni popolnoma pobila. Mi moramo torej delati, kakor bi nam bilo še celo leto na tem otoku ostati. Nabirati nam je treba zalog za sé in za jelena, da bi mogli še eno zimo tu prebiti, ko bi vendar nobene ladije ne bilo po nas.“

Če nam kaka barka prej rešitev prinese, predno te zaloge povžijemo, bomo ob lepem času vsaj koristno opravilo imeli in se obvarovali dolgočasne lenobe, ktera bi nam zmeraj le nove skerbí napravljala in nam dobrovoljnost jemala.

Mi smo se poslužili tega, kar so zapustili Holandci, ki so tukaj umerli. Ali bi tudi mi ne mogli življenja ohraniti drugim utopljencom, če obderžimo kočó in jame v dobrem stanu, kakor tudi zaloge, ktere si lahko pripravimo.

Kar vama tu svetujem, to zapoveduje storiti tudi previdnost in ljubezen do bližnjega; torej se ni obotavljati.“

LXXI. Poglavje.

Dela znotraj in zunaj jame.

Res so se po teh besedah lotili dela, kakor bi imeli še eno zimo na tem otoku prebiti. Če bi jih ta nesreča zares zadela, tako bi bili vsaj za njo pripravljeni, in od zdaj zanaprej njih stan ni mogel tako strašen biti, kakor je bil. Če bi njih želje bile dopolnjene, če bi jim prišla kaka barka, ktera bi jih odpeljala, pa bi bilo njih veselje toliko večje, kolikor bolj bi se jim sreča negotova zdela.

Ko se je lepo vreme povernilo, bilo je njih prvo delo posnažiti in prevetriti jamo in kočó. Pol leta niso mogli zavolj mraza dovolj odpreti ne vrat, ne lin. Sapa je bila že spridena in nezdrava. Znosili so na dvorišče zaloge živeža in kožuhovino, ki je bila že pred pridno stepena in na solnce djana, ravno tako so storili s perilom in obleko. Potlej so kočó znotraj in zunaj pospravili, da so jo snažno naredili. Tudi peč, ki je bila po dolgi rabi poškodovana, so pobili in drugo veliko bolj terdno in pripravno postavili. Potem so začeli za zimo skerbeti.

Skopali so z motiko kos zemlje in na-nj vsejali leče in graha. Pozneje so mislili tudi boba vse-

jati. Na skopanih gredicah so nabrali veliko mahú, ga posušili in ž njim mehove napolnili, s katerimi so se bili založili.

Kakor se je zaliv polagoma ledú iznebljeval, mislili so tudi na ribarstvo in zato so pripravili potrebnih vervic. Ternke so bili našli med orodjem prejšnjih prebivavcev. Čreva žival, ki so jih bili ubili, so obernili v to, da so ternke privezali. Le-ta prva poskušnja se je dobro skazala; od zdaj so imeli vsak dan kako ribo pri jedi, in toliko so jih vjeli, da so nektere lahko sušili in druge prekadili za prihodnje potrebe.

LXXII. Poglavlje.

Ribja lov.

Ko so kočo popravljali, pogrešali so večkrat tancega lesa za stebre ali deske. Morali so ga iskat iti k morskemu pobježju.

Vsi trije so šli tje s puškami oboroženi in z sanmi, ki sta jih severna jelena vlekla. Zagledali so, da so tla povsod močirna in v veliko krajih mlakužnata, ki ne rodé družega kot mah, lišajevec, žličnik in nektero germovje. Vesela prikazen so jim bili zimorodki (tiči) in morske lastavice, ki so jih pervikrat na tem otoku videli.

Pri zalivu so ostali dvakrat štiri in dvajset ur pri vednem dnevi, da so nabrali veliko derv, ktere so hteli potlej v svoje stanovanje spraviti. Tam je bilo obilno rib, in komaj so ternek v vodo vergli, že so bile nektere pri vabi. V tem kraji zavolj živeža niso bili v zadregi, in kar kuho zadene, so je bili vajeni.

Ena sama reč je kermarja skerbela; okoli doline so bile skale, da se ni dalo od nobene strani prosto in daleč na morje pogledati, kar je bilo za njih potrebna reč, brez ktere bi jim barke, gredoče mimo teh krajev, lahko ušle.

LXXIII. Poglavje.

Rešitev.

Trije prijatelji so sedeli okoli kotla, kamor so bili djali veliko ribo z žličnikom kuhat in so jo z veseljem jedli. O lepoti doline so tako vnete govorili, da so iz oči zgubili severna jelena, ki sta daleč od njih letala.

Na enkrat jih je zbudil strel iz puške. Mladi severni jelenček je kot blisk naglo priskakal čez skale, ki so dolino zapirale, k svojim gospodarjem. Drugi severni jelen je pritekkel od druge strani. Daleč je bilo slišati lovski krič.

Trije prijatelji so vsi kmalo po koncu skočili, da bi videli, kaj je to. Vpitje tujih ljudi je bilo že prijazen glas njih ušesom. Serce jim je sladkega upanja tolklo. Ugledali so štiri ljudi, s puškami oborožene in po mornarski napravljene. Krič veselja je ušel našim prijateljem iz persi; s kapami so mahali in nad tujci vpili, da bi doli v dolino k njim prišli. Ti ubogi ljudje so bili pri tem pogledu tako ostermeli, da so komaj svojim očem in ušesom verjeli, in da so to, kar so videli in slišali, imeli za gole sanje. Bili so, kakor bi jim bili vsi udje odreveneli, in serce jim je močno utripalo. To ni bila zmota, ura njih rešitve je odbila. Tujci so vzdignili klobuke in veselo zakričali; potem so se bližali našim trem prijateljem. Le-té je bilo silno veselje tako prevzelo, da iz perva niso mogli ne ene besede izreči. Oči so jim bile polne solz in njih pogledi so se najprej obernili proti nebu, potem pa doli k njih rešiteljem.

Zadnjič je kermar prijel za besedo. Globok zdihljej mu je iz persi ušel: „O Bog! kako si ti dober in usmiljen!“ Trije prijatelji so se objeli rekoč: „Gospod je uslišal našo molitev in naše terpljenje končal. Njegova dobrotljivost in mogočnost ste ne-

skončni!“ Potlej so tekli proti tujcem jih usmiljenja in pomoči prosit. Pa že od daleč so slišali znan glas, ki jih je po njih imenu klical.

„Večni Bog!“ so rekli, „poveljnik, naš prijatelj, je tukaj. Ni se mu torej nesreča zgodila ob silnem viharji, ki nas je od njega ločil! On je! da, on je!“

Veselo so mu naproti tekli, in kmalo so mu bili v naročji.

Kdo bi mogel popisati veselje, s katerim so se videli tako dolgo ločeni prijatelji? Besede so jim zastale na ustnicah, in dolgo so se objete držali. Zadnjič so se njih počutki vderli v solzah veselja in solzni pogled proti nebu je na tanko naznanjal, kako globoko čutijo dobroto, ki jim jo je ravno kar Bog skazal. Vse terpljenje je bilo pozabljeno in v morji sreče so plavali.

Zadnjič je poglavar poprijel besedo rekoč: „Ljubi prijatelji! danes sem dvakrat srečen, da sem vas našel. Težavna skerb me je tlačila od tistega časa, ko ste bili moja barko zapustili: misel me je terpinčila, da sem vas spodbudil na to pot in odtegnil iz očetovske hiše. Zató sem se spravil na pot na Ostrovid, kakor hitro je letni čas dopustil. Moja barka stoji na zapiku v zalivu na južnem pobrežji, kjer je varna pred vsako nesrečo. Že zadnjo noč, ko smo v ta kraj prišli, dal sem trikrat streliti, da bi vam bližanje barke oznanil in vas na pobrežje privabil. Do le-sem smo prišli v čolnu vas iskat, in komaj smo na suho stopili, peljal me je severni jelen, ki se je visoko na skali prikazal, na vaš sled. Jaz sem ga mislil za žival, ki prosto živi; ustrelil sem po njem, pa ga nisem zadel. Pregarjaje ga smo prišli v to lepo dolino, kjer vas najdemo. Moj namen je bil, po vsaki ceni ves otok obhoditi, da bi se prepričal, kakošna je vaša osoda.“

LXXIV. Poglavje.

Čudni potje Božje previdnosti.

Trije prijatelji so objeli poveljnika, in ga zahvalili, da si je toliko za nje prizadjal in skerbel. Tudi so roke podali njegovim tovaršem, in so se močno srečne šteli med temi dobroželjnimi ljudmi. V tem srečnem izidu so iz nova na tenko videli vodbo Božje previdnosti, ki nad nami čuje.

Poveljnik je poslal tri mornarje po čoln, naj ga le-sem k dolini pripeljejo, kjer jih hoče s tremi prijatelji počakati. Med tem časom so se utopljeni in poglavar popraševali o naključbah, od kar so se bili ločili; toda ob kratkem so si mogli le poglobitve prigodbe dopovedati, ktere so bile od obéh strani posebno važne, in so povsod vidno kazale sled Božje previdnosti, ktera neprenehoma nad ljudmi čuje.

Zadnjič je čoln prišel. Poveljnik je dal iz njega prinesiti mesa, suharja, vina in ruma, in kuhar je napravil dobro pojedino. Oh, kako se je trem pregnancem prilegla jed iz barke, in suhar, ki ga že tako dolgo niso imeli, in kako se jim je vino dobro zdelo! Toda oni so imeli tudi poglavarju kaj posebnega ponuditi, česar že dolgo časa ni okusil. Napravili so čaj, svojo severno košuto pomolžli, ter mu ga z mlekom piti ponudili.

Med jedjó so se menili o zgodbah naših treh prijateljev. Popisali so ti svoje stanovanje in svoje domače naprave, kje in kako so našli pomoč, in kako jim je Bog zmeraj pomagal, in dostikrat prav na čudno vižo.

Poglavar in trije mornarji so poslušali to pripovedovanje z veliko paznostjo. Kar so pripovedovali, to se je poglavarju tako posebno zdelo, da je hotel sam s svojimi očmi videti njih stanovanje in njih zaloge. Sklenjeno je bilo, da gredó vsi v čoln in stopijo na suho v zalivu, da od ondot peš v kočó

gredó. Vse, kar so imeli, tudi severna jelena s sanmi, so spravili v čoln in šli.

LXXV. Poglavje.

Kako se je godilo barki Junoni.

Med to prepeljavo je poveljnik pripovedoval dogodbe, ki so se mu bile namerile, kar je bil od njih ločen:

„Barka je ostala zasajena v led, ko je odšel kermar z Ivanom in Alešem terdega sveta iskat. Poglavar in moštvo so dobro videli ogenj, ki so ga bili trije prijatelji na skali zakurili v znamenje, da so tje došli. Vsi so bili polni upanja. Videli so tudi zažigavke in sodili, da so trije prijatelji dobili jamo za prebivališče vsemu moštvu.

Zdaj so vse pripravili, da bi se preselili iz barke na suho. Iz poškodovanega jadrila so naredili leso in sani, da bi gori naložili vse zaloge in je na suho prenesli čez ledeno polje. Vsi mornarji so pridno delali, da bi nič ne ostalo na barki.

Poglavar je imel med tem opraviti z zavijanjem vseh pisem in orodja mornarjem potrebnega. Že je bil odločil ljudi, kateri se imajo prvi proti otoku podati, ko stopi podkermar k njemu ter mu s silno nepokojnim obrazom naznani, da je treba odhod na otok podvizati, ker se bo vreme spremenilo in v kratkem prihrul silen vihar. Poglavar se je kmalo prepričal, da vleče veter iz severnega zapada. Zrak je bil môčen in sneg je začel iti. Dal je povelje, da se vse pripravi za prenašbo zalog na suho; pa veter je pihal čedalje hujše in je barko zmeraj dalje od terdega sveta gnal.

Zdaj je popolnoma zginilo upanje, da je ta led v dotiki z otokom. Nevarnost pa je bila zmeraj večja, ker se je veter spremenil v hud vihar iz severnega zahoda in je gnal barko zmeraj na nasprotno stran. Zdaj je djal poglavar: „Bog pomagaj

našim trem tovaršem, kmalo jih ne bomo mogli več doseči, če se vihar ne potolaži. Zdaj se moramo Božji volji izročiti, in dati se nesti, kamor vihar hoče.“

Ta besede so moštvo nekoliko potolažile, pa poglavar je imel že malo upanja, da bi barka mogla rešena biti; zmeraj se je bal, da bi se od silnega viharja ne zvernila, ali od silnega ledovja, ki ga je veter proti nji lučal, ne bila sterta. Verh tega je bila zgubila jadrila, kermilo pa je bilo tako poškodovano z udarci ledú, da bi ga na planem morji ne bilo več mogoče vižati, in še veliko manj v sredi ledú, da je bila igrača vetru in valovom. Poglavar je med tem svojo nepokojnost matrozom skrival, ker jim ni hotel serčnosti podreti. Skušal je se mirno-serčnega kazati, in je s svojimi ljudmi zaupno govoril, ko jim je serčnost dajal svojo dolžnost storiti, in na tanko slušati njegovih ukazov, ker le z ohranjenjem reda in s porabo človeških moči, ktere si vzajemno pomagajo, je upati, da bo nevarnost zmagana.

Ko je poveljnik vse potrebno na barki zaukazal, je šel v kočó, in pisal pisma starišem ter london-skemu admiralstvu, v katerem je na tanko popisal popotovanje od Arhangela na Ostrovid.

Zraven je pridjal svoj dnevnik. On je djal vse te pisanja v en sodec, kateri je bil potlej zadelan z brodnarsko smolo. Njegov namen je bil, če bi ne bilo več mogoče barke rešiti, sodec na morje zagnati v zaupanji, da bi bil gnan v kak kraj proti terdemu svetu in tam najden.

To je bil edeni pripomoček naznaniti sporočilo z barke, če bi bila z ljudmi vred zgubljena, in tega se mornarji zmeraj v največih nevarnostih poslužijo. Na morskih pobrežjih je navada, da take sodce ali kište, ko jih iz morja izvlečejo, pošljejo viši oblasti,

ktera jih odpre, in pošlje pisma, kamor imajo po napisih iti.“

LXXVI. Poglavje.

Poglavarjeva pripoved dalje.

„Med tem je začel vihar serdito divjati, in nebo je bilo pokrito s črnimi oblaki. Vendar se je zdelo, da je mraz nekoliko odnehal. Ledeno polje, kjer je bila barka zadržana in katero je bilo v dotiki z otokom, je začelo pokati in več silnih ledovij se je od njega odtergalo. Veter je barko zmeraj dalje gnal od zemlje na nasprotno stran.

Tri dni in tri še daljše noči je veter zmeraj nesel silne germade ledu, na katerem je barka čepela, in vzdigoval valove, katerih res ni bilo mogoče videti, pa se je toliko strašnejši šum od njih slišal. Ob prihodu dneva je bilo videti morje semtertje prosto, in valove, ki so se s strašnim šumom vzdigovali. Zdelo se je tudi, da je bila barka že prvo noč tako daleč od Ostrovida, da ni bilo več, še celo z daljnogledom ne, zagledati kermarja, Ivana in Aleša, kar je tudi visokost valov branila. Zadnjič je veter potihnil, nebo se je zvedrilo, pa mraz je bil vedno hujši. Barka se je zmeraj terdo držala neizmerne ledene ploščevine in ljudje so bili v najnevarnišem stanu.

Osoda ljudi je postajala zmeraj bolj grozovita. Vsi mornarji so bili že ob serčnost prišli. Poglavar, ki je čutil vso silno nevarnost, je zbral vse ljudstvo krog sebe in je tako-le govoril:

„Prijatelji moji! naš stan prihaja od dne do dne nevarniši, in karkoli je mogoče, moramo storiti, da se spravimo iz tega nevarnega kraja; Bog nam je to skušnjo poslal. Brez njegove volje nam še las ne bo padel z glave; pritoževati se bi nič ne zdalo. Zaupanje moramo v Boga postaviti in serčno z roko za delo prijeti. Trideset nas je, imamo terdno šalupo; vlekli jo bomo do tje, kjer je morje ledú prosto,

tam jo bomo na vodo djali in potlej iskali svet doseči, kjer so naši trije tovarši, ali poiskali vsaj družega otoka. To nas po moji misli edino more rešiti. Ker bi pa rad slišal v tej reči tudi vaše misli, in ker utegne večkrat clo poslednji mornar najboljšo misel imeti, nočem splošni volji nasproti ravnati; vsak naj torej svojo misel pové.“

Podkermar, najden mornar, in več družih mornarjev so marsikaj ugovarjali iz strahú, da zabredejo v veliko večje nevarnosti, ko so bile te, v kterih so se že znajdovali.

Večidel jih je vendar tako veliko zaupnost imelo na poveljnikovo skušenost in znanost, da so obljubili povsod za njim iti, kamor bi jih hotel peljati.“

LXXVII. Poglavje.

Rešivna barka.

„Vse so pripravili za to nevarno pot, in šalupo so s toliko zalogami prevideli, kolikor jih je mogla z ljudmi vred deržati. Zlasti niso pozabili v njo djati derv, premoga, kožuhovine in vsega, kar more človeka mraza varovati. Naredili so velike saní in več manjših. Za ta dela so potrebovali več dni.

Poglavar je dal vedno kuriti na odru barkinem in po konci postaviti dolgo ranto, verh ktere so po noči svetilnico obesili. Od ure do ure je dal spustiti kako zažigavko in po noči in po dnevi je bil en človek vedno na straži, ali kdo tem znamenjem ne odgovorí.

Ali vse upanje se je goljufno pokazalo. Nobeno znamenje se ni videlo in od nikoder drugej niso več mogli pomoči upati, kakor od nevarne poti v šalupi. Drugi dan je bil odločen za to poskušnjo.

Po noči pred odhodom vendar zapazi stražnik znamenje v daljavi in veselo zakliče: „Znamenje, znamenje, znamenje v južnem zahodu!“

Poveljnik in vsi njegovi ljudje so na oder ropili in v kratkem so spustili več zažigavk. Zdaj so videli daleč na južno-zapadnej strani dve zažigavki kviško iti. Vpitje vstane:

Barka, barka, mi smo rešeni! in gre od ust do ust. Vsak je objemal soseda, in nihče ni mogel svojega veselja zadržati. Na kolena so padli in Boga so zahvalili s hvaležnimi solzami za nepričakovano pomoč, ki jim je imela kmalo priti.

Zadnjič so videli od daleč ogenj se svetiti in silen pok se je dal slišati. Tudi poglavar je dal s strelom odgovoriti. Znamenja so se menjala do dneva.

V jutranjem mraku so videli nesrečniki, ki so sredi tolikanj britkosti po rešitvi koperneli, kako je velika barka svojo šalupo na morje postavila. Junonino ljudstvo je šlo po ledu svojim rešiteljem naproti. Kmalo je šalupa prišla do ledene klečeti; poslala jo je neka danska barka, ki se je bila na lovi morskih somov zamudila.

Vsi ljudje, in vse kar so mogli vzeti iz barke v ledu zadržane, je bilo preneseno v dansko barko, ki se je potem koj vrnila v Kodanj.

Od tod so šli poglavar in njegovo ljudstvo na Angleško, kjer je žalostni konec njih popotovanja obudil veliko sočutja. Ob svojem prihodu je berž pisal poveljnik očetu Ozarovu, ter mu naznanil osodo sina in sinovca, kar je o njih vedel; skušal ga je potolažiti z obljubo, da odrine s spomladi na novo popotovanje proti severnemu tečaju, in da bo na Ostrovidu na suho stopil nesrečnih iskat. Ravno to novico je naznanil tudi kermarjevi ženi, in jej poslal denarjev, da ni imela terpeti pomanjkanja ne ona, ne nje otroci.

Med tem je imel opraviti s pripravo za novo popotovanje. Negotova osoda njegovih treh tovaršev mu je veliko nepokoja delala, in vest si je delal, da

je začetnik vsega zlega, ki je Ivana in Aleša zadelo. Vest mu je ukazovala vse poskusiti, da jih reši iz jetništva, če bi ne bili že v njem omagali.“

LXXVIII. Poglavje.

Novo popotovanje.

„Ko je bil poglavar na Angleškem, sklenila je ondotna vlada na spomlad poslati več bark proti severnemu tečaju. Težave, ki jih je bil poglavar na prvem popotovanju prestal, in viža, po kateri jih je bil premagal, te so ga priporočale kot mornarja, ki ima zraven serčnosti in stanovitnosti tudi krepke sklepe in globoko znanje. Ni mu torej bilo težko doseči, da so mu zaupali eno barko, ki je bila na državne stroške s vsem potrebnim obilno prevedena. Čisto nova je bila, prav terdna in dobra jadravnica. Več mornarjev, ki so bili pri prvem popotovanju, spremljalo ga je tudi pri le-tem. Čas in veter sta poglavarju tako dobro stregla, da je bil pred blizo Ostrovida kot je mislil. To poletje je bilo prav ugodno brodnarjem v severnih morjih.

Kakor hitro so priveslali do otoka, dal je sidro zapičiti in se je podal s svojimi nesrečnikov iskat; in res Božja previdnost mu jih je naproti pripeljala na čudno vižo.“

LXXIX. Poglavje.

Usmiljena previdnost.

Med to pripoveditjo je prišla šalupa proti kraju, kjer je bila koča. Peljali so poglavarja in njegove tovarše v jamo. Vsi so se čudili skerbi, s katero so bili trije prijatelji vse razverstili, in vsaka reč, ki so jo našli, je dala priložnost k razlagam in pripovestim o dobrotah Božjih, ki so jih zmeraj imeli v največih nesrečah. Vse zaloge so bile pregledane. Odbrali so, kar so mislili, s seboj vzeti od tega, kar so hotli pustiti. Sklenjeno je bilo pustiti vse posode in vse

orodje, česar so se trije prijatelji posluževali ob času njih tukajšnega bivanja. Kermar je napravil tudi popis jame, in je spisal poduk, kako si oskerbeti živež in si na tem otoku varstvo napraviti.

To pismo so djali v pušico iz kositarja, ki so jo dobro zaperli in v koči na mizo djali za brodnarje, če bi je kedaj nesreča na ta otok pripeljala, da bi spravljениh zalog lahko našli in se priživili. Da-si ravno je bil čas drag, vendar je poglavar ostal, da je bilo to vse v red djano.

Potlej so prenesli v šalupo vse, kar so naši prijatelji hoteli vzeti s seboj; med drugimi reči tudi oblačila, ki so jih bili sami naredili, in so jih hotli ohraniti v večem spomin njih stanovanja na tem otoku. Vzeli so tudi jedila, ki se rada kmalo spridijo. Z lasti jim je bilo ležeče na severnih jelenih, ki sta bila tako pohlevna in tako krotka.

LXXX. Poglavje.

Odhod z otoka.

Ko so bile vse te priprave končane, poslovili so se naši trije prijatelji od otoka, na kateri je je vezalo toliko ginljivih spominov. Zahvalili so, ko so solze točili, Božjo previdnost za vse dobrote, ki jim jih je obilno skazovala v njih obupnem stanu. Ginjeno so se spomnili nevarnosti, v katerih so bili in kako jim je Bog pomagal.

„Neskončni Bog! Tvoja mogočnost in Tvoja dobrota ste neskončni. Kamorkoli pogledamo, srečamo novo dobroto, ki si nam jo skazal. Brez Tvoje pomoči bi bili mi že davno nadloge poginili. Skusil si nas z grenkim terpljenjem, pa dodelil si nam pomoč ga prenesti; bodi zahvaljen za to, o moj Bog! Ceło terpljenje, ki si ga nam bil naložil, je bilo dobrota za nas; poboljšali smo se in prepričali, da je človeška osoda v Tvojih rokah, in da so vse naše prizadeve zastonj brez Tvojega blagoslova.

Prizanesi nam naše mermranje zoper Tvoje ravnanje, saj j Tvoja milost brezkončna. Ti hočeš, naj grešnik svojo napako spozna in se je pokesá. Ti premeniš v veselje terpljenje, če ga poterpežljivo prenesemo. Ti si poslal barko nas rešit. Slava, hvala in dika Ti bodi, Gospod, na vse večne čase!“

Trije prijatelji so poljubili ledeno zemljo, ki so jo hoteli zdaj za vedno zapustiti; močili so jo s solzami in šli v šalupo, ki se je naglo obernila proti barki.

Na barki so bili sprejeti z velikim veseljem, kajti Tu so našli več prijateljev, s kterimi so prejšnje leto popotovali.

LXXXI. Poglavje.

Grenlandci in Eskimovci.

Poglavar je imel nalogo, s svojo barko više proti severju iti. On ni mogel previditi, ali mu bo vse po godu šlo in s kakošnimi nevarnostmi se bo imel še bojevati. Tri prijatelje je želel naprej ko mogoče v njih domačo deželo poslati, kar bi se pa ne bilo moglo zgoditi, če bi je bil s seboj proti severju odpeljal.

Tem k pridu, kterih nesreče je bil eno leto pred kriv, krenil je z barko bolj proti jugu, da bi srečal kacega ribiča morskih somov, kteri bi je potem v Arhangel nazaj peljal. Zató je krenil z ladijo v Baffinov zatok, ki je med Grenlandijo in koncem severne Amerike. Čas je bil pogodен, in barka je imela malo pred ledom terpeti.

Barka je prišla pogosto skup z Eskimovci in Grenlandci, ki bivajo v teh pustih deželah. Ti národje so male postave, skoraj k večemu pet čevljev visoki, pa v pravem razmerji. Obraza so širocega in plošnatega, lic okroglih in polnih, kterih kosti naprej molé; oči majhenih in černih pa malo svetlih, ust velikih, ustnic nekoliko zavihanih, nosú majhnega, kteri pa

ni plošnat. Njih glava je debela, lasjé vselej dolgi, gladki in černi. Moški skoraj nimajo brade, ker jo sproti pulijo, ko raste. Barva njih obraza je sploh oljnata in včasih z živo rudečim povzdignjena. Njih otroci se rodé še dovolj beli; vendar nesnažnosti, v kateri živé, je pripisovati njih temna barva, ki jo naglo dobé; zares so zmeraj v maščobi in olji, sedé pri gostem dimu svojih svetilnic, umijó se pa porredkoma. Grenlandci imajo majhine in mesnate roke, ravno tako noge, persi visoke, pleča široka, zlasti ženske, ki so od mladosti navajcne težke butare nositi.

Obleka tega ljudstva je silno čudna in še dosti lepa oziroma na debelo orodje, s katerim jo delajo. Narejena je iz kož severnih jelenov, morskih telet in tičev. Suknja je močno podobna vozniški halji, samo da ni tako dolga in tako široka, in spredej je do podbradka sešita. Zgorej je kapa ali kapuca, ki si jo ob mrazu ali deževji čez glavo potegnejo. Ženske janke se ločijo nekoliko od teh moških sukenj: kapuc imajo večó; spredej in zadej imajo dolgo špičaste pole, ki gredó včasih do tal. Ženske janke se ločijo od moških tudi v tem, da so obilniše olišpane z usnjatimi jermeni mnogih barv, ki so prav lično in celó okusno vdelani. Le-tá suknja je navadno iz kože morskega teleta, vendar včasih rabijo za to kožo severnega jelena ali tičje kože, lično sešite. Nekteri Eskimovci nosijo pod vozniško haljo nekako srajco iz mehurjev morskih telet. Hlače imajo iz kože morskega teleta ali severnega jelena, zgorej nagerbančene in okoli života privezane. Njih škornje in črevlji so iz tega istega blaga, pa iz kože morskega konja. Moške škornje so z vervecami na zaderguljo terdo privezane krog kolen. Črevlji so ravno tako okoli gležnja privezani. Ženske škornje segajo do beder, zgorej so zeló široke, derzé je pa obroči iz ribje kosti: semkaj devajo žene otroke, ko se jih na-

veličajo na herbtu nositi. Eskimovcem služijo kitice severnih jelenov kot konci (nit); prav tanke laknice vrežejo iz njih, in potlej je sesukajo po dvoje ali troje vkup, kakor jih potrebujejo. Šivanke imajo ali iz kosti morskega samoroga, ali iz tancih koščic tičjih ali ribjih. Nekteri imajo vendar jeklene šivanke, ki so jih od Evropejcev za kožuhovino primenili.

Moški nosijo kratke lase, in je večkrat na čelu obrijejo, da jih pri delu ne motijo. Za žensko pa bi bila sramota si glavo briti; to se jej spodobi samo tedaj, če je v žalovanji ali ko bi se zakonu odpovedala. Vse lase ženske v dveh kitah na teme privzdignejo in je zavijó v pisane šopke steklenih zern. To so biseri, iz katerih delajo Grenlandci zavratnike, ušesnike, zapestnice, in kar jim služi za lišp na obleki in črevljih.

Grenlandci imajo za poletje šotore, za zimo pa hiše. Le-te so široke po dva sežnja, dolge pa od štirih do dvanajst sežnjev in so le kakor človek visoke. Oni jih ne zidajo pod zemljo, kakor so nekteri popotniki rekli, ampak na vzvišenih krajih, zlasti na kakej sternej skali, da jih sneg manj nadleguje. Njih hiše stojé blizo morja, da lože ribe lové. Odperte so zmeraj proti pobježju, ki jim živež daje. Zidove delajo po sežnji debele iz kamnja, eno na drugo nakopičenega in s perstjó ali rušinami sklemanega. Na te zidove denó bruna po dolgosti stanovanja. Na ta bruna pridejo grede in med grede tanke prostice. Vse to pokrijó z germovjem, potlej s šoto, in po tem s tenko in lahko perstjo, ki je za streho.

Vsaka soba ima svoje ognjišče; postavijo namreč na tla velik štor stebru nasproti. Na ta štor dejo kamnitno ploščo in na ploščo trinogo kozo, ki podpira svetilnico v podobi polomesca. Ta svetilnica hišo razsvetljuje in jo še celo ogreva. Vendar to je še najmanjši prid; nad vsako svetilnico je tudi obešen kotel, v katerem se kuha južina ali večerja za vsako dru-

žino. Ob ognji svetilnice suší se tudi obleka in obutev, ki jo razgernejo na neke gare ali lesu, ki je privezana k stropu.

Zunaj prebivališča imajo nekako shrambo za jedi, kamor si devajo čez dan meso ali ribe, več zaloge vendar hranijo pod snegom. Tam blizo vidiš tudi njih čolne spravljene, kakor tudi njih druga orodja in orožje za ribstvo in lov.

Vsaka družina ima svoj šotor. Najbogatejši pa dajejo eni ali dvema najbolj revnima družinama ali žlahti stanovanje, tako da more vsak šotor ohraniti po dvajset oseb.

Spalnica je notri tako postavljena kakor v zimskih hišah. V šotorih je pa veliko več zložnosti in manj nesnažnosti.

Zares je čudno videti Grenlandca v ribškej obleki sive barve, obšitej z belimi gumbi, ko se guglje v slabem čolnu, kakor hočejo valovi in viharji, katerim se upira njegova serčnost, kako z lehkoto reže valove.

Grenlandke živé, čeravno je njih celo življenje od dvajsetih let do smerti samo trud, nadloge in revščina, vendar sploh delj ko moški. Ti preživé večidel življenje ne morji sredi vodá in ledú med snegom in dežjem zmeraj pri delu in v nevarnostih; oni le poredko dosežejo petdeset let, in jih je veliko manj kot žensk, ki živé sedemdeset — osemdeset let.

Ko kak Grenlandec misli, da ga ljudjé v koči, v kateri stanuje ne gledajo lepo, gre preč ter si brez mermranja ali pritožbe druge hiše poišče. Ko so vedno pripravljeni drug družemu pomagati, zató se nihče iz lenobe ne zanaša na delo družih. V tej revnej deželi vlada redka gostoljubnost, da ni najti v njej berača. Brez te vzajemne velikodušnosti bi bil človek, ki mora več ur daleč od doma živeža iskat hoditi, večkrat na poti v nevarnosti gladú poginiti.

Sicer pa Grelandci ljubijo svoj rojstni kraj tako, da ga le redkoma zapusté, naj je podnebje še tako nepriljudno in grozovitno. Vsi, kateri so bili iz njih rojstne dežele v bolj tople in lepše kraje izpejljani, vsi so sredi najboljših evropskih vžitkov vedno zdihovali po mogočnih morskih valovih, okusnih morskih teletih in zakajenih kočah. Kar se tiče njih нравstvenega nagnenja, popisujejo je mornarji zlasti vnete za kupčijo in ob enem nagnjene k tatvini in goljufiji. Vendar če zajdeš med njih domače življenje, najdeš jih dobre, krotke in voljne.

LXXXII. Poglavje.

Rusovski lovci morskih somov.

Pri vsi mikalnosti, ki ta jo je nova dežela našim prijateljem ponujala, so vendar le nepotpežljivo čakali, da bi se mogli verniti v svojo rojstno deželo. Že so bili obhodili navadne barkostaje, pa dolgo niso našli barke, ki bila namenjena v njih domačijo. Približavši se predgorju Tarewell, v jugu Grenlandije, zagledali so iz visočine koša na jadreniku eno barko.

Krenili so proti njej in jo kmalo spoznali za rusovsko, ki je bila nekaj časa v tem morji zavoljo lova morskih somov, v tem trenutku pa je okoli Norvegije mislila se v Arhangel verniti.

Poglavar je poslal prošnjo na barko, da bi sprejeli tri popotnike, ki gredó na Rusovsko. Rusovski poveljnik je hotel najpred vedeti imena teh popotnikov. Ko je zvedel njih imena in njih čudne dogodbe, sprejel je je prav rad, ker je bil Ivanu v rodu, in je bil že v Arhangelu zvedel, da je ta z Alešem in kermarjem na neki angleški barki popotoval na Ostrovid, kjer so se bili potopili in živeli v najnesrečnejšem stanu, kakor si je bilo misliti, če niso že omagali. On sam jih je že iskal po mnogih otocih, pa brez vspeha.

LXXXIII. Poglavje.

Novice iz domače dežele.

Slovo treh prijateljev od poglavarja in družega moštva je bilo ginljivo. Zahvalili so se poglavarju za rešitev in posebno obljubili nikoli ne pozabiti, kar je storil za nje.

Ko so na rusovsko barko prišli, obsula sta Ivan in Aleš poglavarja z vprašanji o očetu Ozarovu. Kermar je skerbno popraševal o ženi in otrocih.

Poglavar jim je povedal, da so napravila očetu Ozarovu in kermarjevi ženi pisma Junoninega poglavarja iz Angleškega veliko žalost. Po celem Arhangelu je bilo znano, da so trije rojaki zapuščeni na Ostrovidu in več mornarjev si je sklenilo tam na suho stopiti, da bi jih poiskali in v domači kraj pripeljali.

Kermar je bil potolažen zvedeti, da je ženi in otrokom, ki so ga vedno objokovali, mornarska družba tako dobro pomagala, da niso nobene nadloge terpeli. Želja svoje ljube videti je bila toliko večja, kolikor bliži so bili domovini. Med dolgim popotovanjem so vsak dan tovaršem pripovedovali kako novo dogodbo iz njih stanovanja na otoku, in z vedno novo hvaležnostjo so se spomnili pomoči in dobrot, s katerimi jih je bila Božja previdnost obilno obdarovala.

LXXXIV. Poglavje.

Izlandija.

Prepeljava ni bila tako nagla, kakor bi si bili naši trije prijatelji želeli. Večkrat od nasprotnih vetrov v stran gnana, morala je barka h kraju iti in v kaki izlandski luki včasih več dni čakati ugodnejšega vremena in popravljati svoje škode na ladiji.

Ta otok je sama velika gora z globocimi votlinami, obsejana v naročji s kupi rudnin v steklo

spremenjenih, in z zemeljsko smolo. Poveršje da očém videti samo verhove gor, od snega belih, in več en led, niže pa podobo zmešnjave in prekuca.

Podnebje tega otoka je sploh takošno kakor v Švediji in Daniji. Spomlad je tam mila in prijetna, poletje nič ne nadleguje z nezmerno vročino; jeseni se verstí deževje z lepimi dnevi. Zima se začne že zgodaj in prinese včasí veliko snega; najhujši mraz je pa svečana in sušca. Takrat se druží z ostrostjo zime tudi neprijetnost kratkega dneva.

V nobenem zemeljskem predelu ni najti na tako malem prostoru toliko plamen bljuvajočih žrel, toliko studencev vrele vode in toliko tokov lave. Nekatere gore, ki to deželo pokrivajo, so rodovitne z obilno pašo, druge so popolnoma nerodovitne. Med zadnjimi so zapomniti posebno tiste, ki je imenujejo prebivavci jokule ali jokelen in so po letu in po zimi pokrite s snegom in ledom. Po letu tekó ž njih veliki potoki, katerih so nekteri kalni, črnkasti in večidel zelo smerdljivi.

Eden teh jokulov, ki stoji pet ali šest milj proti zapadu od morja zraven zatoka Portland, se je bil vžgal leta 1721 za mnogimi potresi in bljuval veliko dima in ognja. Velika sila ledú, ki se je stajal, napravila je dereče hudournike, ki so naredili prav daleč grozovitne povodnji in nesli do morja silno veliko zemlje, peska in kamenja, — tako veliko, da se je pol milje od brega napravila majhena gora, ki se je s časom zmanjšala, pa se vendar še zdaj nad valove vzdiguje. Ta povodenj je terpela tri dni, in je svet, po katerem je tekla, ogolila vse rodovitne persti.

Druge s snegom pokrite gore, kakor Hekla, Jokul in še nekatere druge so drugačne natore. Gora Hekla, ki jo štejejo med najglasovitiše ognjenike na svetu, je dan današnji manj nevarna v Izlandiji. Strašno je razgrajala v štirinajstem sto-

letji, pa od takrat so njena riganja zmeraj bolj redka; zadnje je bilo leta 1766. Vsi popotniki, ki so to goro obiskali, jemljejo v misel grič lave, ki dela krog ognjenika zasip, 40 do 70 čevljev visok. Dve milji okrog ni ne trave ne zelišč; tla so pokrita z reko raztajanega kamenja, povsod je lahek kamen in pepel. Gora Hekla je razdeljena v tri verhe, izmed katerih je srednji najvišji; visoka je nad morjem štiri do pet tisoč čevljev. Njen verh bljuje od časa do časa oblake soparja. Včasih so gori najti votline, polne vrele vode.

LXXXV. Poglavje.

Vernitev v Arhangel.

Po dolgi vožnji na morji so naši prijatelji zadnjič zagledali zvonik svojega rojstnega mesta. Oh kako jim je serce veselja utripalo! Na kolena so padli in Boga iz celega serca zahvalili, ko je plavala barka v arhangelško luko. Očetu Ozarovu in kermarjevi ženi so sporočili po posebnem poslu veselo novico, da so srečno dospeli v domovino tisti, ktere so mislili že davno zgubljene in že dolgo časa mertve.

Oh kako je bila novica vernitve sladka! Koliko zahvale se je zdaj proti nebu vzdigalo!

Drugi poslanec je prinesel novico, da je barka s tremi prijatelji že prišla v luko. Ozarov je hotel naproti teči sinu, kermarjeva žena pa možu; ali v trenutku, ko sta hotela oditi, bila sta že Aleš in Ivan v Ozarovem naročji, in kermar je stiskal ženo in otroke na serce. Vsem je besede manjkalo, in solze same so zamogle izreči, kaj vsi čutijo.

Ko so pripovedovali naši popotniki, kar se jim je bilo zgodilo, nikoli niso pozabili dostaviti poslušavcem, kako čudno je je Bog pri življenji ohranil.

Ivan in Aleš sta sosebnost otrokom priporočala, naj starše vedno slušajo in se nikoli njih volji ne

ustavljajo. Pokazala sta jim, da je bilo neusmiljeno terpljenje, ki sta ga prestajala, nasledek nepokorščine do Ozarova, in da je vsaka solza, ki jo je ta žalostni oče potočil, težko padla na nju sama nazaj.

Vsi so lep nauk dobili v njuni pripovedi. Mislimo, da bo ravno taka z našimi mladimi bralci, in da jim bo povest o nesreči dveh mladih nespametnežev vdihnila močne in blagonosne sklepe, in še večo napravila v njih sercih ljubezen do Boga in spoštovanje do njegovih svetih zapovedi, ki nam jih je le k našej večej sreči dal.

LXXXVI. Poglavje.

Sklep.

Oča Ozarov ni očital ne sinu ne bratrancu njih nepokorščine. Zadosti sta bila storila z velikim terpljenjem žalosti, ki sta mu jo bila napravila. Za to sta bila po Božji roki kaznovana in sta postala pobožna človeka.

Aleš se je popolnoma spravil z očetom; skerbno se je odslej lotil kupčije, pomagal mu zvesto pri opravilih, in je bil tako očetu k veselju in tolažbi.

Ivan se je kazal po prestanih nevarnostih še bolj terdnega in serčnega; v službo je šel na neko rusovsko vojskno barko in postal verl poglavar.

Kermar je bil pri opravilih in nevarnostih svojega dolgega življenja tako opešal, da ni mogel več na morji služiti. Še več let je živel, in kakor njegova družina, tako je bil tudi on od očeta Ozarova obilno z dobrotami obdarovan.

Terpljenje in veselje se vedno verstí v človeškem življenji. Vsak človek se ima več ali manj bojevati z nesrečo in grenjavami tega sveta. Ena

sama podpornja v nesreči in ena sama berzda v sreči so verne resnice. Če je pa kdo po nemarnosti opustil te pomoči, in je iz veselja v nesrečo zabredel, oh na to se rada obupnost nesrečnega polasti; on mermra, on se jezi nad previdnostjo Božjo, koja vendar vse prav in po pravici ravna. Njegova nesreča ga toliko bolj peče, ko si jo je sam zadolžil, in on kmalo opeša. Kdor pa je vedel svoje zaupanje na Boga staviti, tega Bog nikoli ne zapusti ob času poskušnje. Verni človek povzdiguje svoje roke proti nebu, vedno goreče moli, Bogu daruje svoje terpljenje, in ako to dalj časa terpi, doseže z molitvijo neizrečeno tolažbo, zajme serčno vdanost. Ta tako globoka resnica, ktero vsakdanja skušnja poterjuje, je naše čase popolnoma neznana. Kogar nesreča v sredi lahkote najde, in revež, ki ni mogel iz nadloge, v kateri je rojen, obá se derzneta zoper Vsegamogočnega mermrati. Nesreča ju pelje v obup in dostikrat, da bi tako ne, v prezgodnjo smert.

Oh da bi bil vsaj zarod, ki spodraša, tej nejeveri odtegnjen! Otrokom vdihnimo ljubezen in strah do Boga, zgodaj jih učimo spoznovati njegovo vsegamogočnost, dobrotljivost in modrost; oživimo v njih verne občutke; dajmo jim razumeti, da človeška osoda na zemlji je samo od zgorej odvisna, da je nam terpljenje koristno in pomore k naši resnični sreči — časni in večni.

stan pogodbe v neret in eta snau berda v
 etim so vna tona. Ko je pa kdo po noma
 nost dnuil to pomoci in je v veslja v nereto
 vobed, on ne to se rala obnudi neretnega dolati;
 in merita, on se jui nad prednostjo. Hojo, ktera
 vendar, ne prav in po pravici ravna. Njegova ne-
 teca in bolke, dol, po, ko si jo je sam zaboljal,
 in na krane opora. Kter pa je vedel svoje zardnje
 in boge stavil, tega bog nikoli ne zapusti ob casu
 pikanja. Vemti clovek povziguje svoje ruke proti
 nebu, vedno gorec moli, bogu daruje svoje darjenje, in
 ako to daš čas terja, chaxe a mohtivo nereteno
 telabo, xajno sercno vdano. Ta tako globoko res-
 nica, ktero vsakdanja sknanja poteruje, je nase čas
 popolnoma neznan. Kogar ne zna v ardi labkole
 najde in rova, ki ni mogel in radloge, v kteri jo
 rojen, ona se detneta xopet v xajmogochnega mer-
 mian. Nasa je pa je v obni in dostikal, da
 ni tako ne v xezgodno smert.

... in da bi bil vsaj xarod, ki spodbira, tej neje-
 vni obtegnit! Ovarom v dnuino jrdexm in etan
 do boge, xodaj, tu nemo spoznavat njegovo zaga-
 mogčnost, dobrot, in mohtost; oživimo v njih
 vrine obutek; da nam jim, da cloveska pasda
 in xerpi je sam, da obvisi, da se nam torp-
 ljenje kotalno, in nase trenitni stedi -
 cam in vecim.

